De ſacris diebus
Carmelitæ opus aureum

Quiſquis Chriſtianus es, hos Faſtos legito, Ritus Eccleſiæ, Celebritatum origines, illorum uitam, quos in cælum merita uocauerunt, & tu diſcito, & liberos tuos (ſiqui ſunt) doceto, uel diſcipulis tuis interpretator. Si ſecus feceris, impietatis reus eſto.

Mediolani apud Caluum.

M. D. XL.

ILLVSTRISSIMO FRANCISCO FERDINANDO AVALO PISCARIAE PRINCIPI F. MINICIVS CALVVS S. P. D.

NOn ignoras Ioannem Iacobum Raynoldum ea esse præditum integritate, religione, & sacrarum literarum peritia, ut paucis admodum cedere debeat. Is me pro nostra necessitudine non semel est adhortatus, ut ea potius imprimenda curarem, quæ ad pueros Christianis moribus imbuendos facerent, quàm quæ ad fabulas & poetarum figmenta. sic enim affirmabat gratum me facturum Parenti tuo Principi (ut omnia complectar) optimo, qui in hoc maxime incumberet, ut tu sæpius manibus uerses, quæ nostræ religioni, cuius ipse est propugnator acerrimus, magis conueniant, quàm quæ ab illa prorsus abhorrent. Ego uero quamprimum illi morem gerere statui, ubi sese offerret occasio, eo quidem libentius, quòd id ipsum nullo adhortante, multo antea in animum induxeram. Data igitur occasione, Christianorum uoluminum supellectilem diligenter explorans, hos Carmelitæ Fastos elegi, quos excuderem. & uideor mihi, si nonnihil gloriari licet, recte deliberasse, cum sit hoc

opusculum cunctis tam utile, quàm necessarium. Quid enim ab his, qui se Christianos esse profitemur, magis alienum, quàm Fastos Ouidianos lectitare, atque inde non meras tantum nugas discere, sed ea etiam, quae pueriles animos malis moribus inficiant & labefactent? Quid turpius, quàm ridiculos et impios priscorum ritus callere, nostros uero, qui nobis ad sempiternam uitam aditum patefaciunt, ignorare? Quotus quisq; in tanta adulescentum multitudine reperiatur, qui comperta habeat illorum gesta, quos, quia se pro Christo fortissime gesserint, ac ei tandem se deuouerint, in diuorum numero habemus? Herculis labores, Alexandri Macedonis, uel Caesaris egregia facinora nemo est qui scire non concupiscat. uitam uero eorum, qui sanctissime uixerunt, conniuentibus oculis omnes praetereunt. Praeclarius sanè nobiscum ageretur, si aliquo edicto cauerent Principes, ut pueri Christianae disciplinae primos annos impenderent, ne uitae suae initium ducerent a falsorum numinum cognitione, & delirationibus poetarum. Sapienter quidem Spartanorum Rex Agesilaus interroganti cuidam, quae potissimum pueros discere oporteret, respondit, quibus uiri facti uterentur. quandoquidem frustra in his cognoscendis tempus absumimus, quae nulli unquam usui nobis sint futura. His uero Fastis equidem non uideo, quid magis conferat ad eam uitae rationem ineundam, per quam dum uiuimus, probi & habeamur & simus, uita uero functi, beati sempiterno aeuo fruamur. Nemo scilicet tam saxeus erit, qui ex his, quorum gesta animo infixerit, aliquem sibi imitandum proponere nolit. quod si minus fa-

cere uoluerit, hoc certe lucrabitur, ut de Ecclesiæ Christianæ celebritatibus sic loqui possit, ut habeatur Christianus. Nisi uererer ne oratio mihi deesset, de huius operis utilitate plura dicerem, atq; planum facerem initium studiorum non magis ab Homero & Virgilio sumendum, quàm ab huiusmodi libris, qui honestæ uitæ optima iaciunt fundamenta, qui à teneris unguiculis ad salutem, uiam tutissimam nobis aperiunt, & exempla saluberrima ob oculos ponunt. De auctore item non pauca in medium afferrem, de sanctitate præsertim, multiplici doctrina, singulari, qualem tamen ea tempora ferebant, eloquentia. Sed quantus fuerit, me quoq; tacente, eius monimenta per orbem totum diuulgata, & ab omnibus comprobata satis testantur. Illud unum silentio transeundum non uidetur, hos illum Fastos morte præreptum castigare non potuisse. Et facile adducor, ut credam, hunc quoq; mandasse, ut cremarentur, utpote quibus extremam manum non addidisset. editi tamen fuerunt ab alio Carmelita mihi non ignoto, cui quanq; manes illius subiratos puto, nostræ tamen sunt partes ei plurimum debere, cum præstet hos inemendatos habere, quàm nullos. Te uero ut huiusmodi libellum in delicijs habeas longa oratione exhortarer, nisi perspectissimum haberem te in sacras literas iam nunc animum sic intendere cœpisse, ut in illis non minus, quàm in alijs omnibus uirtutum generibus sis non parum progressurus. hoc de te nobis promittit egregia ista indoles & institutio, & paterni ac materni generis splendor ille clarissimus. ad hoc etiam te extimulabit quotidie parentis tui pietas in

deum cunctis notissima, ac bellici pro eo labores non semel suscepti. Exacuet præterea non mediocriter VICTORIA *illa sine honoris præfatione nunquam nominanda, Patrui tui Piscariæ Principis uxor innocentissima, huic sacrarum literarum studio sic addicta, ut de harum perita cũ peritissimo quoq; contendat, ac eo nomine omnes homines conuerterit in admirationem sui, de qua nemo non prædicat, e cælo ad nos esse delapsam, ut sit nobis sanctitatis exemplum.* Sed *satius est de illa hoc in loco prorsus tacere, q̃ tot & tantas uirtutes uerbis explicare non posse.* Ad *te redeo, quem, pro tuo religionis studio, hoc opus perlecturum confido, & tum magis exosculaturum, cum planè senseris, quantum prosit & delectet.* Delectabit, *ut nihil supra, sacrarum historiarum series, & grata uarietas. proderit multarum celebritatum causas & originem cognoscere, multoq́; etiam magis uidere, quanta alacritate sanctissimi illi Martyres intolerabilia tormenta pertulerint, quanta fiducia crudelissimorum Tyrannorum rabiem eluserint, quanta tandem animi præstantia sanguinem suum effuderint, ut Christo testimonium darent.* Agnosces *in his* ALPHONSI AVALI *Patris tui Principis generosissimi illam, quam nunq̃ satis mihi celebrare posse uideor, in Deum pietatem, & nostræ religionis defendendæ studium incredibile.* In *memoriam reuocabis tanta illum in Christianos charitate flagrare, ut in huius nominis hostes arma non semel ut auidissime sumpserit, ita & felicissime.* Recordaberis *illius Victoriæ omnium quot unquam fuerunt, speciosissimæ, quam ex immanissimis Tur*

cis in superiori Pannonia *grassantibus, reportauit, quos uno aditu atq; aduentu ita perterruit, ut de fuga prius capessenda, q̃ꝫ de committendo prælio cogitarint.* Videberis *insuper illum uidere tam strenuam* CÆSARI *in* Africa *contra* Barbaros *Christianis excidium minitantes operam nauasse, ut illi nobilissimum* Africani *cognomen, sibi perpetuum nomen pepererit.* Constans *fama est* Imperatorem Turcarum *hoc de illo iudicium facere, ut nihil magis affirmet incœptis suis obstare.* Sed *absit, ut in tam leui argumento laudes eius, qui in æterna gloria est, recensere me uelle existimes. in hæc paucula libens diuerti, ut perpetuo mecum gaudeas ex illo te esse natum, qui nihil ardentius optat, q̃ꝫ pro* Christo *pugnare, & huc te pares, ut probes omnibus te tanti esse herois filium.* Hoc *ut facilius consequaris, hic libellus præstabit.* Calcaria *hic tibi subdet sponte currenti, & ita inflammabit, ut tu quoque* Christo *militare uelis, & domesticorum triumphorum titulis ascribi.* Superest, *ut hilari fronte tuo nomini dicatum excipias, & in tuo sacrario colloces, ita tamen, ut sicut* Iliadem Magnus Alexander, Pædiam Cyri Scipio, Brutus Demosthenem, *semper in manibus habeas, & ita tibi familiarem reddas, ut* Raynoldo *nostro tui obseruantissimo & à patre tuo, ob singularem fidem (ut cæteras eius uirtutes omittam) & probitatem unice dilecto, quantum in eo proficias, sæpissime declares, & cum* Francisco Gutterio, *quem cum sacrarum cerimoniarum peritia, tum compluribus alijs uirtutibus ornatum esse te non præterit, his de rebus crebros conferas sermones, unde ille habeat exploratum, te hoc*

meo munusculo, quod ex mea in te obseruantia manauit, non mediocriter affici. Id quod si intellexero, amplissimum laborum meorum fructum collegisse me existimabo. Vale. Mediolani ex aedibus nostris.

Lector ne mireris, quòd ex codicibus hactenus excusis quaedam detraxerimus, nonnullos enim Diuos praeteriuimus, non quia pari cultu digni non videantur, sed minus noti sunt, quoniam non aeque coluntur vbiq;, ac caeteri. tu boni consule, & nobis gratias (si placet) habebis, quòd te & labore legendi, quę minus necessaria erant, leuauimus, & impensa.

F. BAPTISTAE MANTVANI CARMELITAE THEOLOGI PRAEFATIO IN LIBROS DE SACRIS DIEBVS.

Relligiosa dies redigens in carmina sacros
Lectorem moneo, si quis tamen istius vnquam
Libri lector erit, ne fortè volumine in isto
Numina falsa, lares stygios, infamia sacra
Quærat, & ambages, deliramentáque Vatum.
Juppiter hic nullus, nulla est Saturnia Juno,
Nulla Venus, non stupra leges immunda Deorum.
Non habet hic Europa locum, non filia Solis,
Non Helenæ mater, nec Auerni principis vxor
Hic habitant. Liber iste docet, quo tramite ad astra
Peruenere illi Heroes, quibus annuit arcem
Ætheream Pater omnipotens, quorum annua festa
Terrigenæ accensis faciunt solenniter aris.
Nec tamen hoc omneis fas est includere Diuos
Carmine, cum numero careant, insignia vulgo

Festa magis, magis illustres hæc pagina sanctos
Continet, & Regis diuûm, qui secula fecit
Vltima, depulsis laribus celeberrima facta.
Ergo mihi nec vis, nec mens est omnia fandi,
Multáq; venturis post me dicenda relinquo.
Adde quòd ætherei ciues augentur in horas,
Et si fortè velis omnes celebrare, futurum est
Totus vt in cultu diuûm pertranseat annus,
Quò fit, vt iste labor scribendi extendere sese
10 Possit in excrescens vllo sine fine volumen.
Hanc igitur nobis satis est absoluere partem.
Jamq; mare hoc diuis ita persuadentibus intrat
Nostra ratis, date felices ad vestra volanti
Littora, per scopulos, & per vada cærula cursus
Cœlicolæ magni, nec nos, dum quærimus astra,
Ire sub infernę Stygis antra obscura sinatis.

DE CIRCVNCISIONE.

CHristigenę regale genus, regalia festa
Aduenêre, togas opus est proferre nitentes,
Atq; simul pōpis ad templa frequentibus ire.

Exornate lares, longo torrete suilla
Exta veru, genio licet indulgere, propinquis
Mittite dona. inopes, vt eant communia totum
Gaudia per vulgus, mensis pascantur opimis.
Vos locuples aperite penu, quibus horrea plena,
Aere graues loculi, varia quibus alite cortes
Mane fremũt, quibus in stabulis armenta gregesq́;,
Huc conferte dapes. Quicquid dederîtis egeno
Fœnore centuplici reddet Deus. Ecce per agros
10 Quanta seges, dum tu dormis, tibi terra laborat,
Et Deus infundit campis per sidera, tanquam
Per speculas quasdam cœli de limine fruges.
Prima dies nostri (saluete) renascitur anni,
Qua circuncisus præcepto legis IESVS
Nomen adoratu dignum, venerabile, sanctum,
Rettulit et faustum et felix, sotéra quod ipsis
Significat Graijs, Itali dixere salutem
Siue salutiferum, quæ congrua nomina magno
Ultima seruatum venit qui sæcula, Christo.
Prima dies Iani tanto splendore coruscat.

Janus enim primo fecisse vocabula mensi
Dicitur à priscis, sed qua de gente, vel vnde
Venerit, hoc nostro nondum cognoscitur æuo,
Propterea super hoc aliquid memorabile fandum.
Janus hic (vt perhibent) clara de stirpe Gigantum
Maximus ille fuit Noe, qui sæcula Pyrrhæ
Deucalioneos fluctus præcessit, & vndas
Ogygias, tantum nobis antiquior ille est.
Iste igitur, quando terras absorbuit ingens
10 Alluuies, monitu Diuûm reclusus in alto
Nauigio, cum prole sua se credidit austro:
Ast vbi iam posito tumidum mare concidit æstu
Suppleuit genus humanum, missisq; colonis
Ad triplicis mundi fines, extremaq; regna,
Per mare Tyrrhenum vectus Tyberina petiuit
Ostia, & ascendens vbi nunc est Roma, locauit
Tybridis ad ripas Hetrusco in colle penates.
Et post fata sui, collem mensemq; reliquit
Nominis hæredes, quod non abolebitur vnquam.
Janus ei cognomen erat de nomine tractum

Asy

Assyrio Jain, Vinum dixere Latini;
Ipse & enim primus vitis viniq; repertor
Fertur, & id talis nomenclatura docebat.
Sed Jainum primi qui rectius illa sonabant
Nomina dixerunt, mox littera tertia prisco
Pulsa loco fecit fraudato nomine Janum.
Fingitur esse biceps, quoniam duo sæcula vidit,
Vnum quod pluuijs auctum mare sustulit, Vnum
Quod successit aquis, & ab hac propagine fluxit.
10 His, quæ de Jano canimus, facit inclyta magnam
Fama fidem, memorant etenim sub principe Jano
Aequorea primum signata numismata puppi.
Ista fuit puppis, quæ de fatalibus vndis
Eripuit terrestre genus, sobolemq; volantum.
Sed falluntur in his, quia non nouere parentum
Primorum annales Danai, veteresq; Latini.
Sancte senex igitur nobis feliciter annos
Exordire. Puer supremi conditor æui
Esto tuæ genti, nostroq; salutifer æuo.

DE EPIPHANIA.

Exta dies splendore Magos gradiente per altũ
5 Aëra deducens toti spectacula mundo
Admiranda tulit, gentes ad sidera versis
Attonitæ stabant oculis, solémque putabant
Aduentasse nouum, qui non, quia nocte dieq́
Spargebat latè radios, occumberet vnquam.
Stella nouo fulgore ardens veniebat ab ortu
Trans Tigrim, trãs Euphrátē, Babylona volando
10 Vidit, & Armenios dextra leuaq́ relinquens
Turiferos Arabes, Syriæ bipatentibus alis
Ingruit, & tali votis famulata Magorum
Officio, nati stetit ad præsepia Christi.
Nec reges, vt opinor erant, nec enim tacuissent
Historiæ sacræ auctores genus istud honoris,
Inter mortales, quo non sublimius vllum.
Adde quòd Herodes, vt magnificentia regum
Postulat, hospitibus tantis regale dedisset
Hospitium, secumq́ lares duxisset in amplos.
Ille penès Persas Magus est, qui sidera norit,

Qui

Qui sciat herbarum vires, cultumq; Deorum,
Persepoli facit ista Magos prudentia triplex.
Adiungunt pleriq; (licet sit credere vanum)
Esse opus ex natis illos, & matribus ortos.
Hi moniti patrum libris de semine gentis
Iudaicæ venturum hominem, qui regna per omnes
Porrigeret populos, orituráque sidera eodem
Tempore, quæ indicium nati, patriæq; domúsque
Mobilibus radijs facerent, in montibus altis
10 Peruigiles noctu cœlum obseruare solebant.
Ut videre ignes Christo nascente subortos,
Corripuere viam Regi tria dona ferentes.
Hæc tria sunt, aurum fulgens regale metallum,
Tus redolens, quo festa solet decorare sacerdos,
Myrrháq;, qua tumulo tradenda cadauera inungũt.
Sic Magus à prima monstrauit origine, quòd rex
Christus erat, quòd mortalis, summúsq; sacerdos.
Sunt qui luce velint ista primordia signis
Tradita mirificis, dum connubialia festa
Exhilarans Christus laticem mutauit Iaccho.

Ista dies rursum cœlo labente reuersa
Ad Iordanis aquas Christum consistere vidit,
Cum pater audito per cœlum murmure, Christum
Esse suam docuit prolem, cum sanctus apertis
Spiritus ablutum supra caput astitit alis.
Hæc Epiphaniam Graij solennia dicunt,
Quòd diuina prius soboles incognita nobis
Claruit, & tribus his facta est celeberrima causis.
Pauca loquar contra Solymos, contra impia corda
10 Leuigenûm, quo constet eos de tempore Christi
Nobiscum sensisse, licet modo turpiter errent,
Cum venisse negant, paucis memorabimus ergo
Historiam, cuius noster Suetonius auctor.
Cum regeret terrarum olim Nero Claudius orbem
Rumor ab Hebræis oriens peruaserat omnem
Latè Asiam penetrans vltra Gangetica regna,
Iudæa de gente virum Mauorte potentem
Venturum subito, terras qui cogeret omnes
Ferre nouas permutato rerum ordine leges.
Rumor hic impleverat gentes, totóque oriente

Fama

Fama volans in ſpem populos adduxerat iſtam.
Iſta fides Iudæûm animis ſic hæſerat, vt nil
Romanum imperium veriti, contemnere gentem
Auſoniam fuerint auſi, probriſq; Latinos
Irritare duces, ſtrictóque inuadere ferro.
Propterea Nero rex indignabundus, & ira
Percitus ardenti magno molimine bellum,
Quo genus id toto penitus depelleret orbe,
Miſit in Aſſyriam. Tum latè efferbuit æquor
10 *Claſſe noua, cum patre Titus noua claſſica fecit*
Clangere per Protei fluctus, per Agenoris oras.
Talia veridico memorat Suetonius ore.
Iſte furor tantus, tanta hæc audacia mouit
Iudæorum animos, quia tunc inſtare videbant
Tempora pacifici multum expectata Meſiæ,
Credebant ad ſe imperium deſcendere, & orbis
Terrarum ſe rectores, dominósque futuros,
Non aliter ſe Romanis opponere vulgus
Suſtinuiſſet iners, neq; plebs ingloria contra
Cæſaream maieſtatem fruſtra arma leuaſſet.

Hæc igitur communis erat ſententia genti,
Apparere dies Chriſtum debere per illos,
Sed deluſa fuit, quia quanquam venerit, vt nos
Aſſerimus, non arma tamen regalia ſecum,
Non adduxit equos, neq; murice fulsit, & auro,
Ut fore credebant, tenui veſtitus amictu,
Atq; gerens perſonam inopis, per rura, per vrbes
Iuit, & ex oculis, vt quædam euanuit vmbra.
Et nunc aduentus Chriſti tranſiſſe fatentur
10 *Tempora iam pridem, ſed quòd non venerit, aiunt*
Eſſe ſuæ gentis ſcelera infelicia cauſam.
O genus inſipiens vnde hæc aoraſia fluxit?
Ueſtra videns errata Deus ſi mittere Chriſtum
Inſtituit, cur non miſit? ſi mittere forſan
Non ſtatuit, quare aduentus prædicere tempus
Ueridicum fecit veſtro de ſanguine vatem?
O cæcas omnino animas, peccata volentem
Tollere, & errores noſtros diſſoluere, fingunt
Effugiſſe hominum ſordes, quę amentia maior
Eſſe poteſt quàm nugari ſanare potentem

Omne

Omne genus morbi medicum languoribus ipsis
Offensum non velle ægros inuisere natos?
Infantem nouere Magi, Iudæa loquentem
Non cognouit, erat curis absorpta profanis
Funditus, atq; graui somno resoluta iacebat.
Felices saluete Magi, qui clara secuti
Sidera, vidistis puerum, qui sidera fecit.
Sic vtinam nobis sese post fata videndum
Præbeat, & gressus nostros in sidera ducat.

10 DE SANCTO ANTONIO.

SEptima post decimam torpentis frigore Iani
Antoni tibi festa dies altaria cingunt
Frōdibus, hybernas quæ nō timuere pruinas.
Laurus adest, ederęq; veniunt, peruinca, lacertis
Quęq; sparsis proserpit humi, redolentia myrti
Vimina, pacificęq; per templa ligantur oliuæ,
Et quos fama refert immortales, amaranthi.
Te memorant olim Satyros vidisse bicornes,
Panáq; capripedem, dum per deserta vagaris

Inuia, trans Memphim, trans centũ mœnia portis
Inclyta, soliuagi lustrans vestigia Pauli.
Te memorãt nõ cũ Lapithis, quæ gloria parua est,
Non cum Centauris, sed quod mirabile multò
Amplius est, cum Tartareis belialibus olim
Decertasse, ipso stante ad spectacula Christo,
Qui quia te vidit pugnasse viriliter, ire
Continuo totum tua nomina fecit in orbem.
Tu satus in campis, vbi quondam mœnia magnus
10 Fecit Alexander domini seruantia nomen.
Diceris ignipotens, & fers incendia dextra,
Quòd tua vis ignẽ potis est extinguere sacrum.
Et quia (res miranda) soles quandoq; proteruos
Et nimis infrenes, qui relligiosa malignis
Templa, domos animis audent violare, furenti
Aggrederis morbo, subitáque vredine torques.
Sæpius hoc aliâs, nostro quoque tempore visum
Non semel est, salit extemplò per viscera pestis
Ignea, & ossa rapit, neruosq; imasq; medullas
Fulminis in morem vorat, in nihilumq; resoluit,

Et sunt

Et sunt qui diuos ausint contemnere, necdum
Tot moniti exemplis homines aduertere possunt
Esse Deum, sanctásque animas humana potentes
Vlcisci scelera, atque animos cohibere furentes?
Cum demum tetricę post tot miracula vitę
Jam longæuus iter vellet conuertere ad astra
Discipulos circunstantes sermone potenti,
Quem dabat affecti cordis suauissimus ardor
Erudijt longum, conuersus ad oscula tandem
10 Aeternum dixit mea viscera sancta valete.
His dictis alacri tantam prætendere vultu
Lætitiam, & tanta visus clarescere luce est,
Ut iam cum superis versari, & viuere credi
Posset, & ante deum mutata assistere vita.
Dumq; ea sic fierent, subitò velut vltima flamma
Quæ fugit assumpta penitus face, purior auro
Spiritus in tenues abiens se sustulit auras.
Nunc colit, æternumq; colet sublimia mundi
Culmina, perpetuæ gradiens per pascua vitæ.
Et quoniam nox ista vigil solet esse quotannis,

Currite votorum memores, deponite lænas,
Rhenones, duplicesq́ togas, accurrite nudi,
Et pulso in lucem somno vigilate reuersam.
Ponite segnitiem, surgit iam vespera, flammis
Jam rogus in templi medio rutilantibus ardet.
Fallite colloquijs noctem, percurrite sanctos
Qui coluere olim deserta Aegyptia patres
Arsenium, Vitalem, Helenũ. quo tempore Paulus
Et quare ad steriles primus deuênit arenas,
10 Dicite. sit sermo vobis Euagrius, Efren,
Et Cronius, Magno de Bessarione loquendum,
Pãbus, et Eulogius memoretur, et inclytus Hãmon
Ac reliqui, quorum consors Antonius orcum
Vicit, & in terras fecit descendere Diuos.
Pergite. cum rapida cœli vertigine tempus
Euolat, & celeres ad cursum concitat horas.
Jam cecinit mediam volucris titania noctem,
Et Leo decedens summo declinat olympo.
Ne sinite extingui flammas, date ligna ministri,
Et ramis onerate focos, opus ignibus altis

Ex-

Expugnare gelu, flatúsq; Aquilonis acuti,
Pergite, iam totus Chiron surrexit ab undis,
Incipit apparere Caper, iam Lucifer altus
Astra fugat, vicina dies albescit ab ortu,
Præcipitat Cancer, gelidis iam terminus vmbris.
Pyramides dudum magnæ tinnire parenti
Incipiunt. canit excubitor feruentius ales.
Matutinus adest, tyriáq; in veste sacerdos
Fert manibus calices, genibus procumbite flexis,
10 Atq; deum, ne vos tetrico pater arguat ore,
Quærite, & ad cœlum totas conuertite mentes.
Ite domum, nec vos hodie dementia cogat
Fingere personas, sumptísq; incedere laruis,
Sancta dies sanctæ debet succedere nocti.

DE SANCTO SEBASTIANO.

Nclytus armorum ductor de nomine Graio,
J Quod si quis uelit in nostrã traducere linguã,
Dicet adorari dignum, venerabile, sacrum,
Tractum nomen habens colitur, procedite turbæ

Ad sacrum solenne, dies vigesima, quando
Crudeles pœnas, & fata immania passus
Transijt ad superos, villas inuitat, & vrbes.
Mox vbi percepit Christi mysteria, duxit
Cœlestem in terris, hoc est sine crimine vitam,
Confregitq; suis manibus simulacra deorum
Plurima, & aduersùm manes tulit arma superbos.
In pœnis etenim, quas detestabilis ætas
Illa dabat nostris, si quos titubare videbat,
10 Mox aderat reuocans animos, & pectora verbis
Grandibus attollens, non clam, sed vocis apertę
Fulmine, & vt tragicis mos est, clamoribus altis,
Ante ipsos etiam circo admirante Tyrannos.
Sed tum præcipuè tantos prorupit in ausus,
Taliter exarsit quando ex primatibus vrbis
Romuleæ geminos duro in certamine fratres
Perdere paulatim vidit robúrque fidémque.
Vxores etenim flentes, & parua ferentes
Pignora demissis aderant per terga capillis,
Orabántque viros, ne se natósq;, domumq;,

Desere-

Defererent, nec tanta ſuis opprobria ferrent.
Neu ſubitò traherent peſsùm genus omne ſuorū.
Iſtud idem pater orabat, morituráque mater
Præ lachrymis, præ lamentis, præ angore dolorū.
Tum pius exiliens miles fortiſsima dixit,
Pectora quo pacto robur muliebribus omne
Blanditijs amiſiſtis? quò veſtra receſſit
Nunc virtus? quæ tanta tulit diſcrimina Martis,
Tum, cum pro tenui decertabatis honore?
10 Nunc eſt propoſitum vobis cœleſtis olympi
Imperium, dabit hæc vobis victoria ſemper
Viuere cum ſuperis, vnà & regnare, Deumq;
Cernere, cum diuis æterna in luce ſedentem.
Eia agite excelſos animos in ſidera ferte,
Cœpta nec ignauo maculate ingentia fine,
Ne trepidate Iouem, quamuis capitolia & arcem
Tarpeiam teneat, ſterilem contemnite Veſtam,
Saturniq; genus totum, Cybelenq; profectam
A' Phrygijs Romam, quæ dementire miniſtros
Cogit, & epotis homines emaſculat vndis.

Festa magis, magis illustres hæc pagina sanctos
Continet, & Regis diuûm, qui sæcula fecit
Vltima, depulsis laribus celeberrima facta.
Ergo mihi nec vis, nec mens est omnia fandi,
Multáq; venturis post me dicenda relinquo.
Adde quòd ætherei ciues augentur in horas,
Et si fortè velis omnes celebrare, futurum est
Totus vt in cultu diuûm pertranseat annus,
Quò fit, vt iste labor scribendi extendere sese
10 Posit in excrescens vllo sine fine volumen.
Hanc igitur nobis satis est absoluere partem.
Iamq; mare hoc diuis ita persuadentibus intrat
Nostra ratis, date felices ad vestra volanti
Littora, per scopulos, & per vada cærula cursus
Cœlicolæ magni, nec nos, dum quærimus astra,
Ire sub infernę Stygis antra obscura sinatis.

DE CIRCVNCISIONE.

CHristigenę regale genus, regalia festa
Aduenêre, togas opus est proferre nitentes,
Atq; simul põpis ad templa frequentibus ire.

Exornate lares, longo torrete suilla
Exta veru, genio licet indulgere, propinquis
Mittite dona. inopes, vt eant communia totum
Gaudia per vulgus, mensis pascantur opimis.
Vos locuples aperite penu, quibus horrea plena,
Ære graues loculi, varia quibus alite cortes
Mane fremũt, quibus in stabulis armenta gregesq;,
Huc conferte dapes. Quicquid dederîtis egeno
Fœnore centuplici reddet Deus. Ecce per agros
10 Quanta seges, dum tu dormis, tibi terra laborat,
Et Deus infundit campis per sidera, tanquam
Per speculas quasdam cœli de limine fruges.
Prima dies nostri (salucte) renascitur anni,
Qua circuncisus præcepto legis IESVS
Nomen adoratu dignum, venerabile, sanctum,
Rettulit & faustum & felix, sotéra quod ipsis
Significat Graijs, Itali dixere salutem
Siue salutiferum, quæ congrua nomina magno
Vltima seruatum venit qui sæcula, Christo.
Prima dies Iani tanto splendore coruscat.

Janus enim primo fecisse vocabula mensi
Dicitur à priscis, sed qua de gente, vel vnde
Venerit, hoc nostro nondum cognoscitur æuo,
Propterea super hoc aliquid memorabile fandum.
Janus hic (vt perhibent) clara de stirpe Gigantum
Maximus ille fuit Noe, qui sæcula Pyrrhæ
Deucalioneos fluctus præcessit, & vndas
Ogygias, tantum nobis antiquior ille est.
Iste igitur, quando terras absorbuit ingens
10 Alluuies, monitu Diuûm reclusus in alto
Nauigio, cum prole sua se credidit austro.
Ast vbi iam posito tumidum mare concidit æstu
Suppleuit genus humanum, missisq; colonis
Ad triplicis mundi fines, extremaq; regna,
Per mare Tyrrhenum vectus Tyberina petiuit
Ostia, & ascendens vbi nunc est Roma, locauit
Tybridis ad ripas Hetrusco in colle penates.
Et post fata sui, collem mensemq; reliquit
Nominis hæredes, quod non abolebitur vnquam.
Janus ei cognomen erat de nomine tractum

Assy

Assyrio Jain, Vinum dixere Latini,
Ipse etenim primus vitis viniq; repertor
Fertur, & id talis nomenclatura docebat.
Sed Jainum primi qui rectius illa sonabant
Nomina dixerunt, mox littera tertia prisco
Pulsa loco fecit fraudato nomine Janum.
Fingitur esse biceps, quoniam duo sæcula vidit,
Vnum quod pluuijs auctum mare sustulit, Vnum
Quod successit aquis, & ab hac propagine fluxit.
10 His, quæ de Jano canimus, facit inclyta magnam
Fama fidem, memorant etenim sub principe Jano
Aequorea primum signata numismata puppi.
Ista fuit puppis, quæ de fatalibus vndis
Eripuit terrestre genus, sobolemq; volantum.
Sed falluntur in his, quia non nouere parentum
Primorum annales Danai, veteresq; Latini.
Sancte senex igitur nobis feliciter annos
Exordire. Puer supremi conditor æui
Esto tuæ genti, nostroq; salutifer æuo.

DE EPIPHANIA.

Exta dies splendore Magos gradiente per altū
S Aëra deducens toti spectacula mundo
Admiranda tulit, gentes ad sidera versis
Attonitæ stabant oculis, solémque putabant
Aduentasse nouum, qui non, quia nocte dieq́
Spargebat latè radios, occumberet vnquam.
Stella nouo fulgore ardens veniebat ab ortu
Trans Tigrim, trās Euphrátē, Babylona volando
10 Vidit, & Armenios dextra leuaq́ relinquens
Turiferos Arabes, Syriæ bipatentibus alis
Ingruit, & tali votis famulata Magorum
Officio, nati stetit ad præsepia Christi.
Nec reges, vt opinor erant, nec enim tacuissent
Historiæ sacræ auctores genus istud honoris,
Inter mortales, quo non sublimius vllum.
Adde quòd Herodes, vt magnificentia regum
Postulat, hospitibus tantis regale dedisset
Hospitium, secumq́ lares duxisset in amplos.
Ille penès Persas Magus est, qui sidera norit,

Qui

Qui sciat herbarum vires, cultumq; Deorum,
Persepoli facit ista. Magos prudentia triplex.
Adiungunt plerique (licet sit credere vanum)
Esse opus ex natis illos, & matribus ortos.
Hi moniti patrum libris de semine gentis
Iudaicæ venturum hominem, qui regna per omnes
Porrigeret populos, orituráque sidera eodem
Tempore, quæ indicium nati, patriæq; domúsque
Mobilibus radijs facerent, in montibus altis
10 Peruigiles noctu cœlum obseruare solebant.
Ut videre ignes Christo nascente subortos,
Corripuere viam Regi tria dona ferentes.
Hæc tria sunt, aurum fulgens regale metallum,
Tus redolens, quo festa solet decorare sacerdos,
Myrrháq;, qua tumulo tradenda cadauera inungũt.
Sic Magus à prima monstrauit origine, quòd rex
Christus erat, quòd mortalis, summúsq; sacerdos.
Sunt qui luce velint ista primordia signis
Tradita mirificis, dum connubialia festa
Exhilarans Christus laticem mutauit Iaccho.

Ista dies rursum cœlo labente reuersa
Ad Iordanis aquas Christum consistere vidit,
Cum pater audito per cœlum murmure, Christum
Esse suam docuit prolem, cum sanctus apertis
Spiritus ablutum supra caput astitit alis.
Hæc Epiphaniam Graij solennia dicunt,
Quòd diuina prius soboles incognita nobis
Claruit, & tribus his facta est celeberrima causis.
Pauca loquar contra Solymos, contra impia corda
10 Leuigenûm, quo constet eos de tempore Christi
Nobiscum sensisse, licet modo turpiter errent,
Cum venisse negant, paucis memorabimus ergo
Historiam, cuius noster Suetonius auctor.
Cum regeret terrarum olim Nero Claudius orbem
Rumor ab Hebræis oriens peruaserat omnem
Latè Asiam penetrans vltra Gangetica regna,
Iudæa de gente virum Mauorte potentem
Venturum subito, terras qui cogeret omnes
Ferre nouas permutato rerum ordine leges.
Rumor hic impleraT gentes, totóque oriente

Fama

Fama volans in spem populos adduxerat istam.
Ista fides Iudæûm animis sic hæserat, vt nil
Romanum imperium veriti, contemnere gentem
Ausoniam fuerint ausi, probrisq; Latinos
Irritare duces, strictóque inuadere ferro.
Propterea Nero rex indignabundus, & ira
Percitus ardenti magno molimine bellum,
Quo genus id toto penitus depelleret orbe,
Misit in Assyriam. Tum latè efferbuit æquor
10 *Classe noua, cum patre Titus noua classica fecit*
Clangere per Protei fluctus, per Agenoris oras.
Talia veridico memorat Suetonius ore.
Iste furor tantus, tanta hæc audacia mouit
Iudæorum animos, quia tunc instare videbant
Tempora pacifici multum expectata Mesiæ,
Credebant ad se imperium descendere, & orbis
Terrarum se rectores, dominósque futuros,
Non aliter se Romanis opponere vulgus
Sustinuisset iners, neq; plebs ingloria contra
Cæsaream maiestatem frustra arma leuasset.

Hæc igitur communis erat ſententia genti,
Apparere dies Chriſtum debere per illos,
Sed deluſa fuit, quia quanquam venerit, vt nos
Aſſerimus, non arma tamen regalia ſecum,
Non adduxit equos, neque murice fulsit, & auro,
Vt fore credebant, tenui veſtitus amictu,
Atque gerens perſonam inopis, per rura, per vrbes
Iuit, & ex oculis, vt quædam euanuit vmbra.
Et nunc aduentus Chriſti tranſiſſe fatentur
10 Tempora iam pridem, ſed quòd non venerit, aiunt
Eſſe ſuæ gentis ſcelera infelicia cauſam.
O genus inſipiens vnde hæc aoraſia fluxit?
Veſtra videns errata Deus ſi mittere Chriſtum
Inſtituit, cur non miſit? ſi mittere forſan
Non ſtatuit, quare aduentus prædicere tempus
Veridicum fecit veſtro de ſanguine vatem?
O cæcas omnino animas, peccata volentem
Tollere, & errores noſtros diſſoluere, fingunt
Effugiſſe hominum ſordes, quæ amentia maior
Eſſe poteſt quàm nugari ſanare potentem
Omne

Omne genus morbi medicum languoribus ipsis
Offensum non velle ægros inuisere natos?
Infantem nouere Magi, Iudæa loquentem
Non cognouit, erat curis absorpta profanis
Funditus, atq; graui somno resoluta iacebat.
Felices saluete Magi, qui clara secuti
Sidera, vidistis puerum, qui sidera fecit.
Sic vtinam nobis sese post fata videndum
Præbeat, & gressus nostros in sidera ducat.

10 DE SANCTO ANTONIO.

SEptima post decimam torpentis frigore Iani
Antoni tibi festa dies altaria cingunt
Frōdibus, hybernas quæ nō timuere pruinas.
Laurus adest, ederæq; veniunt, peruinca, lacertis
Quæ sparsis proserpit humi, redolentia myrti
Vimina, pacificæq; per templa ligantur oliuæ,
Et quos fama refert immortales, amaranthi.
Te memorant olim Satyros vidisse bicornes,
Panáq; capripedem, dum per deserta vagaris

Inuia, trans Memphim, *trans centũ mœnia portis*
Inclyta, soliuagi lustrans vestigia Pauli.
Te *memorãt nõ cũ Lapithis, quæ gloria parua est,*
Non cum Centauris, *sed quod mirabile multò*
Amplius est, *cum* Tartareis *belialibus olim*
Decertasse, ipso stante ad spectacula Christo,
Qui quia te vidit pugnasse viriliter, ire
Continuo *totum tua nomina fecit in orbem.*
Tu *satus in campis, vbi quondam mœnia magnus*
10 *Fecit Alexander domini seruantia nomen.*
Diceris ignipotens, & fers incendia dextra,
Quòd tua vis ignẽ potis est extinguere sacrum.
Et quia (res miranda) soles quandoq; proteruos
Et nimis infrenes, qui relligiosa malignis
T*empla, domos animis audent violare, furenti*
Aggrederis morbo, subitáque vredine torques.
S*æpius hoc aliâs, nostro quoque tempore visum*
N*on semel est, salit extemplò per viscera pestis*
Ignea, & ossa rapit, neruosq; imasq; medullas
Fulminis in morem vorat, in nihilũmq; resoluit,
Et sunt

Et sunt qui diuos ausint contemnere, necdum
Tot moniti exemplis homines aduertere possunt
Esse Deum, sanctásque animas humana potentes
Vlcisci scelera, atque animos cohibere furentes?
Cum demum tetricę post tot miracula vitę
Iam longæuus iter vellet conuertere ad astra
Discipulos circunstantes sermone potenti,
Quem dabat affecti cordis suauissimus ardor
Erudijt longum, conuersus ad oscula tandem
10 Aeternum dixit mea viscera sancta valete.
His dictis alacri tantam prætendere vultu
Lætitiam, & tanta visus clarescere luce est,
Ut iam cum superis versari, & viuere credi
Posset, & ante deum mutata assistere vita.
Dumq; ea sic fierent, subitò velut vltima flamma
Quæ fugit assumpta penitus face, purior auro
Spiritus in tenues abiens se sustulit auras.
Nunc colit, æternumq; colet sublimia mundi
Culmina, perpetuæ gradiens per pascua vitæ.
Et quoniam nox ista vigil solet esse quotannis,

Currite votorum memores, deponite lænas,
Rhenones, duplicesq́ togas, accurrite nudi,
Et pulso in lucem somno vigilate reuersam.
Ponite segnitiem, surgit iam vespera, flammis
Iam rogus in templi medio rutilantibus ardet.
Fallite colloquijs noctem, percurrite sanctos
Qui coluere olim deserta Aegyptia patres
Arsenium, Vitalem, Helenũ. quo tempore Paulus
Et quare ad steriles primus deuênit arenas,
10 Dicite. sit sermo vobis Euagrius, Efren,
Et Cronius, Magno de Bessarione loquendum,
Pãbus, et Eulogius memoretur, et inclytus Hãmon
Ac reliqui, quorum consors Antonius orcum
Vicit, & in terras fecit descendere Diuos.
Pergite. cum rapida cœli vertigine tempus
Euolat, & celeres ad cursum concitat horas.
Iam cecinit mediam volucris titania noctem,
Et Leo decedens summo declinat olympo.
Ne sinite extingui flammas, date ligna ministri,
Et ramis onerate focos, opus ignibus altis
Ex-

Expugnare gelu, flatúsq; Aquilonis acuti,
Pergite, iam totus Chiron surrexit ab undis,
Incipit apparere Caper, iam Lucifer altus
Astra fugat, vicina dies albescit ab ortu,
Præcipitat Cancer, gelidis iam terminus vmbris.
Pyramides dudum magnæ tinnire parenti
Incipiunt. canit excubitor feruentius ales.
Matutinus adest, tyriáq; in veste sacerdos
Fert manibus calices, genibus procumbite flexis,
10 Atq; deum, ne vos tetrico pater arguat ore,
Quærite, & ad cœlum totas conuertite mentes.
Ite domum, nec vos hodie dementia cogat
Fingere personas, sumptísq; incedere laruis,
Sancta dies sanctæ debet succedere nocti.

DE SANCTO SEBASTIANO.

Inclytus armorum ductor de nomine Graio,
Quod si quis uelit in nostrā traducere linguā,
Dicet adorari dignum, venerabile, sacrum,
Tractum nomen habens colitur, procedite turbę

Ad sacrum solenne, dies vigesima, quando
Crudeles pœnas, & fata immania passus
Transijt ad superos, villas inuitat, & vrbes.
Mox vbi percepit Christi mysteria, duxit
Cœlestem in terris, hoc est sine crimine vitam,
Confregitq; suis manibus simulacra deorum
Plurima, & aduersùm manes tulit arma superbos.
In pœnis etenim, quas detestabilis ætas
Illa dabat nostris, si quos titubare videbat,
10 Mox aderat reuocans animos, & pectora verbis
Grandibus attollens, non clam, sed vocis apertę
Fulmine, & vt tragicis mos est, clamoribus altis,
Ante ipsos etiam circo admirante Tyrannos.
Sed tum præcipuè tantos prorupit in ausus,
Taliter exarsit quando ex primatibus vrbis
Romuleæ geminos duro in certamine fratres
Perdere paulatim vidit robúrque fidémque.
Vxores etenim flentes, & parua ferentes
Pignora demissis aderant per terga capillis,
Orabántque viros, ne se natosq;, domumq;,

Desere-

Desererent, nec tanta suis opprobria ferrent.
Neu subitò traherent pessum genus omne suorũ.
Istud idem pater orabat, moriturãque mater
Præ lachrymis, præ lamentis, præ angore dolorũ.
Tum pius exiliens miles fortissima dixit,
Pectora quo pacto robur muliebribus omne
Blanditÿs amisistis? quò vestra recessit
Nunc virtus? quæ tanta tulit discrimina Martis,
Tum, cum pro tenui decertabatis honore?
10 Nunc est propositum vobis cœlestis olympi
Imperium, dabit hæc vobis victoria semper
Viuere cum superis, vnà & regnare, Deumq́
Cernere, cum diuis æterna in luce sedentem.
Eia agite excelsos animos in sidera ferte,
Cœpta nec ignauo maculate ingentia fine,
Ne trepidate Iouem, quamuis capitolia & arcem
Tarpeiam teneat, sterilem contemnite Vestam,
Saturniq́ genus totum, Cybelenq́ profectam
A' Phrygÿs Romam, quæ dementire ministros
Cogit, & epotis homines emasculat vndis.

Abiurate deos veteres, quot tota per orbem
Terra colit, matrem Aeneę, patrem'q; Quirini,
Christus adest laturus opem certamine in isto
Vltimo, & exili tristes deponite curas,
Vos quoq; consortes, importuni'q; parentes,
Ne lugete, polos adeunt, non perditis illos,
Sed præeunt, vobis regnum immortale paratum.
Taliter ante oculos plebis, patrum'q; locutus.
Ipsum ideo leuibus scopulum fecere sagittis,
10 *Tót'q; tulit plagas, quot septem tela pharetræ,*
Quot potuere arcus emittere spicula septem.
Quæ stipata meat spinis bicoloribus histrix,
Tot super armato non fert hastilia tergo.
Viscera mortiferis tandem contusa flagellis
Corporeis animum vinclis soluêre potentem.
Italiam pestis quondam grassata per omnem
Non prius extingui potuit, quàm condita diuo
Ara sagittato, sic admonuere prophetæ,
Atq; sacerdotes, qui pro moriente precati
Plebe deum, diuos sic audiuere loquentes.

Venit

Venit vt in vulgus fama hæc, Ticinia plebes
Accinxit se sacro operi, subitóq; dicauit
Quę quoq; nūc magnis celebratur honoribus, arā.
Propterea te sancte vocāt, tua festa frequentant.
Qui Stygiæ pestis trepidant crudele venenum,
Et tibi iam non solùm aræ, sed plurima vbiq;
Schematibus varijs surgunt ingentia templa.
Tu Narbone satus, fecit te Insubria ciuem.
Mortuus in terris, & apud mortalia regna,
10 Viuus in Elysio, non quod mare circuit vndis
Oceanitidibus, quæ fortunata poëtæ
Arua vocant, non quod media telluris in aluo
Dicitur Aeneæ Phœbi monstrasse sacerdos.
Sed neq; lunari quod gens antiqua sub orbe
Aëris in campis posuit, sed quod super altis
Cardinibus mundi fouet alta in pace beatas
Atq; nihil terrena animas contagia olentes.
Ossa cubant vltra Christi vestigia Romæ,
Appia Campanas quà semita tendit ad vrbes,
Ad cryptas Calliste tuas tenebrosáq; busta.

DE SANCTA AGNETE.

Lux Agnetis adest, Iani vigesima prima
Romanas aurora nurus ad adorea sacra
Cõuocat, vrbanæ properant ad tẽpla cateruæ.
Virginei prodite chori, velata rubenti
Candida virginitas uenit in proscænia cocco.
Hæc est quæ vanis adhibere repagula curis
Vos docuit, stolidi furias quæ fregit amantis.
Nam Romanus eam iuuenis tam perditè amauit,
10 Vt fuerit cæco nullum medicamen amori.
Huic genitor præfectus erat, tenerámq; puellam
Quò iuuenis tantos, vel sic extingueret ignes,
Prostitui, nudámq; trahi per compita iussit,
Dũ trahitur (res mira) suis sic clausa repentè est,
Sic vestita comis, vt opus non esset amictu,
Tanta fuit cœlo reuerentia virginitatis,
Vt crines pro veste pedes descendere ad imos
Fecerit, incestę contra petulantia turbæ
Lumina, cui deus est Venus, & læmargia, & aurũ.
At domus immundę tenebrosa, & olentica Floræ

Quò

Quò perducta fuit, tanta resplenduit aura,
Lucis vt immenso radiorum ardore sepulta
Non posset virgo à turba spectante videri.
Cum verò iubar id sanctum furibundus, & æstus
Impatiens tanti temerè incurrisset amator,
Expirauit agens animam fœdam, & grauè olentē.
Ipsa autem iuuenem precibus commota parentis
A' styge vitales iterum reuocauit ad auras.
Hæc veteres pertesa Deos confugit ad vndas
10 *Christe tuas, terga dedit fallacibus vmbris,*
Quæ velut antra feræ statuas habitare solebant.
Ardentes heu nuda rogos intrare coacta,
In geminas iussit flammam discedere partes,
Et veluti Moses quondam maris æquora rubri,
Innocuas præbere vias incendia fecit.
Virgineæ Christus dilector simplicitatis
Non aberat, sed ei pugnam comes ibat in omnem.
In fauces tandem ense sacras violenter adacto,
Limina victricem tulit ad cœlestia palmam.
Quæ cupitis matres sexus vtriusq; iuuentam

Vulnificos cæci vitare Cupidinis arcus,
Et castam seruare domum, celebrate puellam.
Hanc ornate diem, Diua hæc iuuenilia sanctis
Corda ligat studijs, frænumq; imponit amori.
Hospitio longingua quidem, sed proxima fiet
Auxilio, neq; vos surda frustrabitur aure.
Ite nurus ad templa piæ, ne hyberna timete
Frigora, iam redeunt clementia sidera, vernum
Tempus adest, prodite domo, per rura volúcres
10 Apricantur, humus virides iam cogitat herbas.
Hac quoq; luce ferunt longo quasi frigore functos
Vadere per sepes, & per dumeta lacertos.

DE SANCTO VINCENTIO

Ltera Vincenti tua lux, tua gloria gentes
A Hesperias decorat, sicut carbunculus aurum,
Vnio segmentum, splendor Titanis olympū.
Cum clamore ferox fureret Datianus atroci,
Magna minans, vt te Stygijs summitteret vmbris,
Sic memorant crudo te respondisse tyranno.

Po-

Pone minas, operam perdis Datiane, memento
Christigenas quoties pro relligione duellum
Ingruerit, solitos ferrum contemnere, & ignem.
Lætari in pœnis, fusum ridere cruorem,
Expectare necem tanquam conuiuia, semper
Duratura, velut grandem æternumq; triumphum.
Cæsareæ Augustę tunc in certamine tecum
Vrbis pastor erat, sed cum frigentia verba
Vix daret, & timido voces disperderet ore,
10 Tu miseratus eum, languentia murmura pone,
Et sine, dixisti, dare me responsa tyranno,
Sãcte pater. de Christo alacri sermone loquẽdũ est.
Formident qui saxa colunt, simulachra putantes
Esse Deos, metuant obscœnam attollere frontem.
Nos qui corde Deum ferimus, qui vera tenemus
Numina, liberius fari decet, atq; potenti
Ore per Hesperias sermonem effundere gentes.
Nos Ioue contempto templa hæc Datiane, deósq;,
Qui sunt tartarei manes, infernáq; monstra,
Detestamur, eant pessùm, regnétq; tonantis

Inclyta progenies æterna in sæcula Christus.
Sic ais. At iudex in te crudelis atrocem
Exaturare ardens iram, sene cuncta relicto
Ante oculos ferri iubet instrumenta dolorum,
Terribili quorum aspectu nil territus, istis
Utere dixisti; quò tandem agnoscere possis,
Christigenûm magno quæ sit constantia cordi,
Et quali omnipotens mortalia pectora Christus
Ui firmare solet, cum vult aperire tuorum
10 Nequitias, fraudes, & vaframenta Deorum.
O' vocem plusquàm humanam, fortem, intrepidámque,
Et dignam cui concedat Deus æthera, & astra.
At neque magnificis fuit experientia verbis
Inferior, tu nanque focos, chalybémque tulisti
Excelso, grandique animo, tormenta videre
Tanta Valentini vix sustinuere penates.
Hoc animo robur, menti vigor iste remansit,
Semper & in pœnis facta est magis ardua virtus.
Ad molles demum plumas translatus ab igne,
Ægrius id stratum, quàm sanguinolenta tulisti
Ver

Verbera, & ignitas crates, lectóque teneri
Mens tua non potuit, potuit quę incendia ferre,
Atq; ideo laceros fugiens euanuit artus.
Exanimum corpus campo Datianus aperto
Alitibus dedit in prædam, canibúsq;, ferísq;.
Cum verò in gyrum volitans, rostróque cruento
Increpitans coruus, volucresq;, ferasq; fugaret,
Ad freta delatum pelago sepelitur in alto.
Sed mare turbatum subitò de sedibus imis,
10 Cum staret placidus ventis cessantibus aer,
Auditum est mugire graui cum murmure, & æstũ
Tollere spumantem, grandesq; excire procellas,
Nam sese indignum reputans, quòd sacra teneret
Viscera, correptum fluctu saliente cadauer
Transtulit in littus populis reuerenter habendum.
Christigenę verò cum nox altissima crebris
Ignibus arderet, Nemeæq; ascenderet astrum,
Conuenere manu faculas, & tura ferentes.
Exuuiasq; animę sacras de littore in vrbem
Secretis egere vijs, quas inclyta quædam

(Nomina non licuit sciri) matrona sepulchro
Condidit, & summum victori exoluit honorem.
Festa Valentini colles celebrate, propinquo
Ora afflata mari violas producere tempus.
Transit hyems, abigit gelidas Vincentius auras,
Et reuocat tepidi clementia sidera veris.
Nix abeat, fruticet tellus, refloreat arbor,
Tu quoque patrono lætare Valentia tanto.

DE CONVERSIONE S. PAVLI

S Acra dies magno vigesima quinta magistro,
Qui docuit gẽtes, qui regna per omnia Christũ
Trãstulit, atque fidem muris circundedit altis.
Ipse tamen Christo fuit aduersarius olim,
Cum iuuenilem animum feruens accenderet ætas.
Nam cum iam teneris Mosem didicisset ab annis,
Visa fuit Christi nouitas absurda, nec ante
Destitit illius se opponere grandibus orsis,
Quàm prostratus humi cœlestia fulmina sensit.
Non aliter potuit mentem frænare superbam.

Ipse

Ipse dedit Stephanum leto, lapidúmq; volantum
Grandine contriuit, sic impetuosus, & audax,
Dũ Saul esset adhuc iuuenis, fuit. at noua postq̃
Nomina percepit, priscos cum nomine mores
Exuit, ast animum non exuit, ardua semper
Corda tulit secum, domuit Mosémq;, Iouémq;.
Ibat equo inuectus, multóq; satellite circùm
Septus in antiquæ florentia rura Damasci.
Multa mouens animo, furijs agitatus, & acri
10 Percitus irarum stimulo, cum magna sereno
Confestim horrendum sonuere tonitrua cœlo,
Tum simul exiliens lux ardentissima flammis
Est rapidis complexa virum, tremefactus, & alto
Lapsus equo percussit humum, lucémq; secuta est
Vox ingens audita procul, qua percita Pauli
Corda venenosum mox deposuere furorem,
Amissisq; in luce oculis ducente ministro
Ignotum pariter magnam peruenit in vrbem
Cæcus, & in stupida triduum caligine traxit.
Mox Anania ferens diuina oracula ab eius

Lumi

Luminibus fecit manare putamina quædam
Vipereas tanquam squamas, duplexq́ recepit
Lumen, vt expulsis animiq́, & corporis vmbris
Aspiceret solem æternum, solemq́ diurnum.
Dumq́ soporatum corpus sine luce iaceret,
Mens fuit ad superos trans ignea sidera miris
Rapta modis, vbi consilijs interfuit aulæ
Illius æternę, totum quæ temperat orbem.
Illic intuitus triados mysteria, & omnes
10 Cœlituum populos, & quo deus ordine tantam
Terrarum ac cœli molem regit, atq́ futuri
Temporis euentus, & quę cognoscere, non est
Fas humanæ animæ, dum fert mortalia membra.
Nectareas illic epulas libauit, & illam
Ambrosiam, cuius diuos odor ebriat omnes,
Et cœlum æternis facit indulgere choreis.
Propterea tanto terrena pericula corde
Vicit, & aduersos liber formidine casus.
Cætera prætereo. Pauli vulgata per orbem
Gloria iam satis est, gaudete recentia Christi
Sa-

Sæcla nouum sortita ducem, prodire potestis
Nunc in bella, tremit Pluto, manesq; profundi
Concilio munire parant sua regna coacto.
Tarse caput regni Cilicum clarissima Pauli
Patria, quam posuit quondam Danaëa propago.
Tu quoq; tardigradam tactu sanare podágram
Cydne potens gaude, tanto lætatus alumno,
Curre alacris, taurîq; fluens de fontibus æquor
Cæruleum niueis saliendo allabere lymphis.
10 Rurigenæ prisci quosdam quasi signa futuri
Obseruasse dies, quarum hæc fuit vna, feruntur,
Ista superstitio veterum peruênit ad annos
Hos quoq;, vulgares animi tam credula res sunt,
Tale igitur dant omen ei, si lucida pulsis
Nubibus effulget, pinguem denuntiat annum,
Nix sterilem pluuiæq; volunt, certamina venti
Martia significant, pallentia nubila pestem.

DE PVRIFICATIONE BEA. VIRGI. MARIAE.

Altera lux Christi quæ bis vigesima ab ortu
A Iam procedit, & est eius sacrata parenti,
Mos erat Hebræis, & lex antiqua volebat,
Ut connixa marem suscepto semine mater
Facta parens immunda foret, coitúq; careret
Ad decimam quater vsq; diem, tum deniq; ad aras
Infantem cum muneribus lustranda ferebat.
Ista dies aderat, mater cum pignore templum
Ingressura venit. Simeon præsagus, & æuo
Grandior (omnipotens ita rem texebat olympus)
Ocyus occurrens puerum cognouit, & vlnis
Sustulit, ac versus, quos huius ad orgia lucis
Mane sacerdotes adhibent, vt in illius ora
Misit verba deus (nanq; his Deus omnibus auctor)
Edidit arguta conuersus ad æthera voce.
Addidit & sortem nati, matrisq; futuram,
Et tristes casus, atq; illetabile fatum,
Omnia, quæ quoniã modo sunt vulgata, silentur.

His

His actis iuere viam. stipante sacerdos
Agmine solenni puero venit obuius vsq;
Edis ad ingressum . matrémq; adduxit ad aram.
Posteritas huius facti memor annua festa
Instituit pompa, & facibus celebranda quotannis.
Ecce sacerdotum cera flagrante coruscant
Agmina, quę turbam faculas iaculantur in omnē,
Irruit vndatim vulgus, puerisq; frequentes
Ad sacra porrectis manibus munuscula currunt.
10 Sæpius accensis pubes villatica ceris
Lasciuire solet per rustica templa, quòd olim
Me memini vidisse, faces immittere certant
Alter in alterius crines, fumúmq; ciere
Ludo incomposito, tetris nidoribus aras
Inficiunt, risúq; leui delubra profanant.
Sacrorum sic lapsus honor, sic sancta recessit
Relligio, patrum sic disciplina sepulta est.
Hæc ea pubentes, quæ tempestatibus agros,
Quę frumenta premūt, & quę vineta trucidant,
Quæ iumenta necant, pestémq; in ouilia mittunt.

Nam quotiens hominum vitio vilescere Diui
Sacra vident, odio nos insectantur acerbo,
Cum verò superûm cessat custodia, laruæ
Omnia subuertunt, nec habent mortalia pacem
Regna, ferunt nostri nulla emolumenta labores,
Dispenduntur opes in mutua damna, per vrbes
Seditio regnat, per corda humana simultas
Pullulat, & sumit vires animosa libido.
Hinc tot bellorum strepitus, tam multa per omnes
10 Arma sonant Italos vrbes populantia, & agros.
sancta parens igitur, cuius solennia præsens
Sacra dies celebrat, tantos compone tumultus.

DE SANCTO BLASIO.

T Ertia Cappadocum pastor sanctissime Blasi
Lux tua. tu exilium sub Cæsare Maximiano
Passus es, & tetricos mõtes habitare coactus
Inter mille feras, tibi quæ mansueta ferebant
Obsequia, & tecum posita feritate per vmbras
Obscuri saltus, perq; anfractus nemorosos

Erra

Errabant, vti per campos cum matribus agni,
Maximianus enim tanta impietate per orbem
Sæuijt, vt sicut visu Basiliscus acuto,
Ore truci, nutúq; homines extinguere posset.
Vox autem tonitru longè resonantior illi
Tanta erat, vt quoties alto clamore tonabat,
Vsq; ad Sauromatas exaudiretur, & Indos.
Monstrũ immane, potens hominũ tot millia aperta
Absorbere gula, quot sanguinolenta volebat
10 Sæuities, monstrum illud erat, seu bellua partum
Virginis extento cupiens extinguere collo,
Cuius ab aspectu sumptis diuinitus alis,
Vt sacer Aegææ vates canit incola Patmi,
Fugit ad extremæ loca virgo incognita terræ.
Virgo fuit primo fruticans ecclesia sæclo,
Christigenæ soboles eius, quos bellua adegit
Quærere desertis aliena penatibus arua.
Maximiano autem consors regniq;, animiq;
Iunctus erat Cæsar fundo Phlegethontis ab imo
Haustus, & in prædam tota his data terra duobus,

Diluuio humani stabat submersa cruoris,
Nec tamen has timuit clades, hæc aspera fata
Blasius, at ferrũ & flammas superauit & vndam,
Non aliter gradiens super æquora, q̃ super agrũ
Libera prolatis ferimus vestigia plantis.
Adsis sancte tuis, & nos dignare clientes
Custodire, nihil nobis angina, nec vlli
Officiant morbi, tua præsentissima nobis
Sit tutela salus, tibi mitia corda fuerunt
10 Semper, & es solitus voces audire precantum.
Tu nurui reddis cicurem, tu guttura verbo
Suffocata aperis, & nos audire memento,
Nos inquam, tua qui quõdam memorauimus acta,
In languore tuas quoties clamamus ad aures.

DE SANCTA AGATHA.

G Loria Sicaniæ gentis pulcherrima virgo
Diua Agathe nonas mensis tua festa secundi
Sacrauere. Nurus illo votiua ferentes
Dona die veniunt digitis fulgentibus auro,

Seri-

Sericeisq́ tuas adeunt in vestibus aras.
Mens tua marmoribus, quæ sunt Atlante sub alto,
Quę sunt caucaseo sub vertice, quæ sub olympo,
Atq; iugis sub hyperboreis, quę fulmina rident,
Firmior aduersis non est concussa procellis.
Immutare tuos meretrix Aphrodisia sensus
Non potuit, frustráq; suas exercuit artes.
Non nocuit tibi blanda Venus, quæ ferrea mollit
Pectora, non iaculis armatus, & igne Cupido.
10 Quæ tibi Vestalis virgo, quæ nympha Dianæ
Conferri poterit? vel quæ Romana pudorem
Aequabit matrona tuum? Lucretia cedat,
Cedat, & aduerso Cybelen quæ flumine traxit,
Quæ cribro portauit aquas mirabile visu,
Mitteris in rapidos ignes, tua lactea tortor
Viscera calcauit ferro, tua forcipe adunca
Vbera contriuit, laceróq; à pectore traxit,
Carnifici daris in prædam, velut alba voraci
Agna lupo, primis tua membra tenerrima in annis
Heu res cruda nimis, sunt facta doloribus incus.

Tunc tibi non Chiron, nō natus Apolline serpens,
Sed Petrus cœleste tulit medicamen, & ecce
Pristina sanatum redimiuit gratia corpus.
Ad tua cum centum diuis in vestibus albis
Funera descendit Christus, titulumq; reliquit,
Et monimenta tuam breuiter testantia laudem.
Diua vale, nostriq; memor dignare quotannis
Non Catanam solùm patriam Sicul ósq; penates,
Sed nostros etiam veniens inuisere fines,
10 *Et pacare animos hominum, qui sæua per omnem*
Italiam mittunt vesani incendia Martis.

DE CARNISPRIVII MALA CONSVETVDINE.

HIc memorare libet quoddā graue tēporis huius
Crimen, & ipsius subiungere criminis ortū.
Roma lupercales ludos antiquitus isto
Mense celebrabat, posita grauitate per vrbis
Compita cursabant stolidi sine veste luperci.
Et scuticis olidi tractis de tergore capri

Pul

Pulsabant nuruum palmas, quia verbere tali
Pana Deum faciles credebant reddere partus.
Ista superstitio leuis, hæc insania nostros
Transijt in mores, veteris contagia morbi
Hausimus, & quodam simili languore tenemur.
Nam iuuenes istis facit insanire diebus
Pan deus Arcadiæ quondam totásque per vrbes
Currere, & acceptis facies abscondere laruis.
Est pudor in facie, facies velata pudorem
10 *Significat læsum, sciri lasciuia non vult,*
Ora tegit, scelus est pauidum; metuitque videri.
Cuncta sub ignotis petulantia vultibus audet,
Quæ ablegat grauitas, & quæ proscribit honestas.
Per fora, per vicos it personata libido,
Et censore carens subit omnia tecta voluptas.
Hoc quoque Roma leui cursu gaudebat equorum
Tempore, & in Martis celebrabat equiria campo.
Altera nec melior nuper dementia venit,
Sordida produxit vetitos comœdia ludos.
Scorta, ambubaias, balatrones, & parasitos.

Et genus id reliquos trahit in proscænia mensis
Improbus, vnde trahunt iuuenilia pectora pestem
Mortiferam, fiuntq́ ipsę sine fronte puellę.
I pudor in villas, si non patiuntur easdem
Et villæ vomicas, vrbs est iam tota lupanar.

DE FESTIS MOBILIBVS .s. Pascha, Ascensione, Pentecoste, Trinitate, & Corpore Christi.

Hic immobilibus fas est adiungere festis
Quos variat tempus, quos inconstantia lunæ
Hac illac errare facit, modo surgere sero,
Et modo veloci solem præueretre cursu.
Nam veluti cœlo sunt signa erratica, sicut (mes,
Saturnus, Mars, Luna, venus, Sol, Iuppiter, Her
Nec non firma, velut quę nox, sine nubibus orbe
Monstrat in octauo, sic festa errantia quædam,
Quædam firma suam semper retinentia sedem.
Mos erat Hebræis, & lex in vertice Sinæ
Tradita constituit lunam, quæ frigore pulso

Du-

Duceret æquidij placidissima tempora verni,
Primam anni lunam esse noui, qui festa gubernat,
Annus enim duplex Solymis. ver incboat vnum,
Alter ab Autumno ducit primordia, quando
Maximus à prima processit origine mundus.
At cum luna eadem completo cornua circo
Jungit, & ore micat toto, solennia fiunt
Jnclyta, quę pasah dicebat Judæa vetustas.
Pascha vocant nostri corrupto nomine, & istam
10 *Judaicæ mendam tulit ignorantia linguæ.*
Jste tamen fluxit Graijs à gentibus error,
Quæ quod nos patior, πάχω dixere, putabant
Quòd Mesiā passum audierant ea tempora circùm,
Nomen id exortum, nostro Pasah dicitur ore
Transitus, hoc nomen clades Aegyptia fecit.
Nam cum primitios diuina potentia partus
Percuteret (noti annales de cladibus illis
Aegypto illatis, vt rex mansuesceret) alta
Nocte Deus feriens transisse per oppida fertur,
Taliáq; à casu fluxere vocabula tristi.

At bene conueniunt paschali nomina festo,
Quando quidem Christus melioris conditor æui
Transijt ad manes, & ad infima tartara primum,
Mox ad regna patris feriens Aegyptia tecta,
Hoc est sacrilegos ritus, ac templa deorum,
Quos tulit Aegyptus, nam gens ea perdita diuos
Multiplices finxit, nomen præstare deorum
His quoq; quæ ratione carent, animantibus ausa,
Nedum homini, tanta impietas genus illud agebat.
10 At neq; nobiscum celebrant solennia verpi
Hæc Canaanicolæ, verùm celeberrima nostro est
Solis prima dies oriens post azyma ritu,
Sic prisci sanxere patres, mutata parumper
Lex ea, & istius fuit obseruantia festi.
Nostra dies etenim quandoq; recedit ab illa
Longius, induxitq; nouas ecclesia leges,
Destituens cyclos veteres, peregrináq; scita.
Pontifices etenim Romanæ antiquitus aulæ
Semper ab Aegypto tempus paschale solebant
Discere, & illius gentis documenta tenere.

Ista sed æthereos motus, & sidera docti
Altius explorent, summúsq; arcana sacerdos.
Luce quaterdecima post hæc solennia Christus
Iuit in Elysios campos, regnumq; paternum, &
Istud ab Ascensu traxit cognomina festum.
Cum soles aurora decem superaddidit, adsunt
Tempora, diuino quę sunt illustria vento,
Et decades luci fecere vocabula quinq;.
Prima dies solis trino est sacrata tonanti.
10 Prima Iouis, clauso panis sub imagine Christo.
Sed tamen hæc alibi rursum memoranda relinquo.

DE QVADRAGESIMA

Anctum pascha volens veterũ prudẽtia patrũ
S Reddere nobilius, dignóq; attollere cultu,
Subiunxere dies atros, et tempora longa
Dura fame, postquam Christus ieiunia fecit
Exemplo veneranda suo, cum flumine tinctus.
Iuit in excelsi deserta cacumina montis,
Atq; quaterdenos ultra sua prandia soles

Distulit expositus vento, gelidæq; pruinę.
At quia lux solis nunquàm ieiunia seruat,
Christus enim dedit hunc illi rediuiuus honorem,
Sex iunxere dies, hæc ad ieiunia sancti
Pro totidem, quos hæc fugit obseruatio, patres.
Prætereo treis hebdomadas, quas addidit istis
Relligio, quia vim legi dare noluit vsus,
Usus enim firmare potest, & frangere leges
Temporis istius tetrici nimiùmq; seueri.
10 *Prima dies cupiens infrænem extinguere luxum*
Mane sacrat cineres, turbisq; ad templa vocatis
In caput effundit, memoràtq; nouissima fata.
Adde quòd assiduè vir relligiosus in alto
Pegmate declamans hominum vitiosa seueris
Acta premit ciliis, & acerbo crimina vultu
Damnans, ad cœlum reuocat mortalia corda.
Tum quoq; præterito quicquid peccauimus anno
Pandimus, & veluti qui triste hausere venenum,
Irritare solent vomitum de cordibus imis,
Reijcimus turpes curas, & noxia vota.

Mox vbi paschali rutilant altaria luce
Imus ad extremæ Christi conuiuia mensæ.
Hæc studia, hi mores, hæc regula temporis huius.
Hinc abeant mensę pingues, obsonia crassa.
Prandia visceribus sint Pythagorea relictis,
Viscera damnantur, prodire legumina, & herbę
Incipiunt, genius friget, gula languida mœret.
Non tamen illicitum pisces adhibere minutos,
Gregorius grandes prohibet, sed longior vsus
10 Obstitit, & ponti pecuaria magna per omnes
Iam volitant procerum mensas, & prandia regũ.
Sordida Gregorij leges obseruat egestas,
Quæ tenues scrutatur aquas, & flumina summa,
Grande ac pingue pecus fundo versatur in imo.
At sacri proceres, qui lina capacia Petri
Altius immergunt, laqueant genus omne natantũ.
Hoc tempus quò plus crescit, finiq́ propinquat
Sanctius est, & plus semper pietate redundat.
Quinta dies solis, quia tunc recitare solemus
Historiæ partem Christum, quæ limina templi

Euasisse refert, & se in secreta tulisse
Tecta metu, tristes delubra per omnia cantus
Inchoat, & magni reserat præludia planctus.
Tum crucibus mos est clausis abscondere Christū,
Indicióq; grauem tali memorare tumultum.
Sexta ciet pompas, & cum viridantis oliuę
Frondibus, & palmis simulat fallacia quædam
Gaudia, lætitiæq; breuem mutabilis vmbram,
Christus enim, postq̃ Stygio reuocauit ab orco
10 Lazareos manes, Solymam passurus ad vrbem
Venit, & à turbis tanto susceptus honore
Pontifices crudeli odio stimulauit & ira.
Istius hebdomadis celebrat lux quinta supremas
Christi epulas, & tot sanctæ mysteria cœnæ.
Sexta aperit vexilla crucis, corpúsq; cruentum
Tollit, & afflictis lachrymas è cordibus haurit.
Ille amor, illa dei pietas tam feruida, & ardens
Ad mortale genus voluit se extendere tantum.
Prætereo gemitus nuruum, lamentáq; matris
Immanes motura feras, comitésq; fugatos,

Con

Confusamq; domum Christi, suspendia Iudæ.
Tum pius ablutum corpus Nicodemus, & vnctum
Adiutore Ioseph grandi sub marmore clausit,
Prætereo lapides fractos, sine lumine solem,
Cæteráq; in vulgus terras iam missa per omnes,
At non prætereo Christi quòd tempore passi
Hæc extra depulsa suam solennia lucem
Misit in auroram demens Iudæa sequentem.
Nam quoties Triuię sidus mutabile festa
10 In Veneris fert ista diem, synagoga propinquam
Traijcit in lucem, ne festa sequentia turbent.
Post opus exactum, post consummata salutis
Sacramenta dies subter caua saxa quietem
Septima concessit Christo, velut ante locutus
Fatidicus Moses orbis dum scriberet ortum.
Interea stygium subter penetrauit auernum
Libera mens, cæcóq; manens in limine ad vmbras
Clamauit, reserate domos, attollite portas,
Reddite captiuam (redeunt noua sæcula) gentem.
Extemplò patuere fores, vox ista per omnes

Inferni est audita sinus, obmutuit ore
Cerberus attonito, rapuit se in tartara Pluto
Intima, cum Plutone canes, vmbræq; silentes
Nyctimenæ similes piceas fugêre per vmbras.
Ipse etiam Iudas stygiæ nouus incola noctis
Ut breuis incuruos felis qui euaserit vngues
Musculus, in foricas alti properauit Auerni,
At sinus Abrami, vox est vbi cognita, magnos
Extulit applausus tota cum prole nepotum,
10 Qui Styga nescierant. Primi exiuere parentes
Iam nati tot secla, dies quot vidit in alto
Uertice ieiunus cadere, atq; resurgere Christus.
Agminibus tantis victo stipatus Auerno
Scandit, & absterfa mortis ferrugine corpus
Suscipiens subitò claustris erupit apertis.
Altera nox post fata diem ducebat, & altus
Lucifer ex primo stellas oriente fugabat.
Istam pascha diem veteres dixere Pelasgi,
Pasah vocant Solymi, sicut memorauimus ante.
Hic tandem accipiunt finem ieiunia, pubes

Læta

Læta resurgenti celebrat solennia Christo.
Conueniunt ad templa nurus, maturior ætas
Tota coit confessa humili scelus ore, lauansq;
Cum lachrymis anno commissa piacula toto.
Vltima cœnantis venit ad conuiuia Christi,
Quę modo præteriens, aliâs dicenda relinquo.
Tum quoq; supplicijs, & sacræ aspergine lymphæ
Viscera sacrifici lustrant epulanda ministri,
Atq; alias hæc ante dapes ientacula mandunt
10 Christigenæ, tali claudunt ieiunia ritu.

DE TEMPORIBVS VERIS

Post cineres primi secum ieiunia portant
Mercurij, venerisq; dies, quibus adde sequētis
Falciferi lucem, nanq; instituere parentes,
Talis vt in partes anni transfusa quaternas
Relligio, nobis felicem redderet annum.
Quattuor hæ partes sunt, Ver, Autūnus, hyemsq;,
Oráq; pampineis Aestas vmbrata coronis.

DE MVTATIONE VIGILIARVM IN IEIVNIA.

JD quoq;(nã scitu locus est dignissimus) addã,
Quòd nostri in tẽplis ataui vigilare solebãt,
Excubiásq; pati, solennia mane sequenti
Festa recepturi, morem noua sustulit ætas.
Nam quia nox sceleri solet esse occasio, & illud
Obseruant, qui furta volunt committere, tempus.
Jeiunare diem visum est sapientius illam,
10 Quæ præit, & clauso noctem dormire cubili.
Hæc ita decerpsi cursim pro tempore, tractis
Altius antennis, ad non vaga festa reuertar.

DE SANCTA APOLLONIA.

GLoria fœminei sexus Nilotica virgo,
Quæ capis antiquo ueniẽs ab Apolline nomẽ,
Nona dies mensis tibi consecrata secundi
Lampadas accẽdit, flammis & odoribus aras
Lætificat, magnósq; tibi persoluit honores.
Tota tuas celebrat modulans ecclesia laudes,

Et con

Et coniuncta choro salientibus organa pulsat
Articulis psaltes, respondet ad organa cantus
Aërios contra lemures regemq; profundi,
Romanosq; deos, maiestatemq; Senatus,
Et tanti molem imperij, duce bellica Christo
Signa ferens, audes toti te opponere mundo.
Dij ueteres, qui centimanos uicere gigantes,
Te trepidant. faber ille, Ioui qui fabricat arma
Ignea, in Aetnæis qui fulmina temperat antris,
10 Te fugit, ipse Deum fingit quem fabula regem
Tristis, & attonitus non fert tua Iuppiter ora.
Per te uicta Venus toties exire latebris
Te præsente timet, fictosq; ostendere uultus.
Tu coleris, tu templa tenes, tu sidera calcas,
Illi habitant Stygias sine maiestate paludes.
Non tamen ad tantos facilis uia duxit honores,
Nec te lenta quies, nec desidiosa uoluptas
Ad tantum decus euexit, tua contudit ante
Ora silex, dum fert ægre tua uerba tyrannus,
Verba Iouis probrum, Christi resonantia laudem.

Dum sermone Deos laceras, & numina falsa
Destruis, istud opus superos ita mouit, vt omnes
Annuerint uno cilio tibi cœlica tecta.
Hei mihi quis dolor ille tuus, cum marmora dentes
Excussere tibi ? cum membra tenerrima flammæ
Undantes subito volucri clausere volatu?
Has tua per Syrtes iuit ratis, ista Charybdis
Insidiata tibi est, hac tempestate carinam
Mergere Dij uoluere tuam. miseratus olympus
10 Te in duro positam casu, sua longa tetendit
Brachia, & ex illo rapuit te turbine in astra.
Diua precor faueas rebus mitissima nostris,
Et senio miserere graui, miserere sepultæ
In uarijs uitæ ærumnis. iam uespera nostram
Est clausura diem, cum tempore labitur ætas
Præcipiti cursu, cæcas post fata tenebras
Ne incurramus ades, nostro succurre periclo.
Iliacum iuuenem fugiens titania lampas
Ingreditur pisces, surgunt cum piscibus astra
Andromedæ, curuoq; genu quæ incumbit imago

Herculis, Engonasim dicunt, & raptus ab undis
Cetus, & octauo sedem sortitus in orbe.
Tempora grata ferens aperire Fauonius arua
Incipit, & tepido uiolis applaudere uento.
Jam satio uicina fabis. Grus ordine longo
Cum clangore uolat, proiectaq; semina campis
Esurit. elingui uenit alba Ciconia rostro.
Pastina fert humeris olitor, considerat hortum,
Et reparare nouo vult mortua gramina cultu.
10 Sic vtinam nobis animi reparentur, & in nos
Sanctus ab excelso Zephyrus labatur olympo.
O Virgo tot functa malis, de faucibus orci
Eruta, & in summo quae nunc trahis ocia mundo,
Nos aegros, & adhuc corpus mortale ferentes
Auxilio dignare tuo, manesq; coërce
Infestos nobis saeui Plutonis ob iram.
Clementes extende manus, animaeq; sub isto
Pondere anhelanti ne suffocentur, adesto.

DE CATHEDRA SANCTI PETRI.

PEtre gubernator nostræ sanctissime Cymbæ
Luce bis undecima uernas Februarius auras
Spirat, & exultans secum tua festa reportat,
Quæ ueteres nostræ gentis dixere Cathedram.
Nominis istius paucis ostendere causam
Præstat, & annales priscarum euoluere rerum.
Vrbs antiqua potens opibus longe inclyta magno
10 Nomen ab Antiocho ducens, qua currit Orontes,
Est sita in Assyrijs urbs florentissima campis.
Huc Christi primæua domus conuenit ab omni
Iudæa Solymæ fugiens odia aspera turbæ.
Hic sibi cognomen Christi de nomine tractum
Imposuit, quod mox totum migrauit in orbem.
Neu foret excipiti crescens ecclesia uulgo
Par, fecere gregis patrē summumq; magistrum
Ionigenam Petrum, sacraq; in sede locarunt
Communi consensu hominem, sedemq; senatus
Pauper, & astantes appellauere Cathedram.

Nomen

Nomen id argolicum, quod iam Romana recepit
Lingua, quod Europa nunc est uenerabile tota.
Ipsa magisterium disciplinamq; paternam
Significat sedes, sub qua subsellia vulgus
Accipiunt legis documenta audire paratum.
Ergo sacerdotum semen regale genusq;
Pontificum solio populi uenerantur in isto.
Ite reuertentem solenni more Cathedram
Suscipite, antiquos ritus abolere Deorum
10 Certantes, olim, quando regnabat Apollo,
Iuppiter, & Mauors, istis conferre diebus
Ad tumulos, tanq̃ manes silicernia poscant,
Solennes epulas, & adorea liba solebant.
Inter Sarcophagos fumabant uiscera plenis
Lancibus, & nigri stabant ad busta lebetes,
Atq; coronati flauo cratêres Iaccho.
Ista superstitio ducens à manibus ortum,
Tartareis sancta de relligione facessat
Christigenûm, uiuis epulas date, sacra sepultis.

DE SANCTO MATTHIA.

MAtthia donate Deo (sic nanq; latino
Diceris eloquio, lingua Theodorus achiua)
Nomina res sequitur, nam cum post funera Iudæ
Sacrilegi vellet mutilum reparare senatum,
Et numerum supplere deus, te lumine fuso
Cœlitus, & radijs circùm tua tempora missis
Illustrauit, & hoc dignum monstrauit honore.
Hæc sors illa fuit, quam coram patribus olim
10 Te supra cecidisse ferunt. apparuit isto
Iudicio quidnam de te sentiret olympus.
Propterea lux hæc Martis uicina calendis
Est sacrata tibi. quoties adiungitur isti
Vna dies mensi, quod fit cum quattuor annos
Atropos occarit, vigesimaquarta locanda est
Semper, hyperbolicæ sedes ea debita luci.
Præter enim bis sex menses, sex continet horas
Annus, & ex istis quarto subnascitur anno
Vna dies horis sexto finita calendas
Martis,

Martis, & hinc mensis vigesimaquarta secundi
In geminas lux versa dies bissexta vocatur.
Idq; ideo talem nomen transfudit in annum.
Iulius hoc Cæsar distinxit tempora quondam
Ordine, & in partes diuisit quattuor annum.
Quæ redeunt verso sua per vestigia cursu.
At Deus in finem qui dirigit omnia, parti
Officium dat cuiq; suum. nam frigore pulso
Attribuit veri flores exordia frugum.
10 Primigenas autem fruges sibi uendicat æstas,
Vt corylos, pyra, pruna, cicer, frumenta, fabasq;.
Cætera ad Autumnum veniunt. at fessa ferendis
Frugibus hyberno tellus sub frigore dormit,
Ac reparat vires, & fit fœcunda cubando.
Contigit hic præclarum illud dignumq; notatu,
Quod veluti patrum numerum superadditus auges
Sancte Senex, sic quæ mensem producit, & auget,
Lux tibi sorte datur, positus pro limite talis
Sol tuus augmenti fit casu illustrior illo.
Sed mirū est quod fama refert, hūc scilicet annū

Ominis esse mali, solitumq; offendere fruges,
Atq; hominum uarios infortunare labores.
Tum malè depangi uites, malè semina sulcis
Turba putat credi, pecoris malè pignora nasci,
Semina pomorum pedibus conuersa supinis,
Et capite in terram memorant adolescere misso.
Sæpius audiui cum quis dare rebus agendis
Principium uellet, dici, meliora require
Tempora, hyperbolico frustra conaberis anno.
10 Nil tamen interpres cœli, nil Tuscus aruspex,
Nil magus inuenit, quòd dici debeat huius
Causa mali, quòd uirus agat tam triste per orbem.
Quo fit, ut errorem nugis vulgaribus istum
Attribui debere putem, felicior iste
Iudice me credi debet, quia longior annus.
Hæc mala Saturno quidam tribuere putantes
Sidus id infestum terris discrimina in annos
Talia consuetum semper transfundere quartos,
Sicut & in febri, quam fert Saturnius humor,
Mittitur in quartum morbi uiolentia solem.

Sed

Sed tenebras palpant, cæcoq; errore feruntur.
Quisquis enim nescit rerum dignoscere causas,
Effectus, vt scire aliquid uideatur, olympo
Imputat, ignorans istis defenditur armis.
Si tamen occulti quicq̃ fortasse ueneni
Annus habet, tu sancte pater, qui sidera calcas,
Et super excelsi resides curuamina mundi,
His occurre malis, talemq; interfice pestem.
De fato non una tuo sententia patrum,
10 Sunt qui pacifica dicant te morte receptum
In superos, sunt qui Romano more securi
Percussum exhalasse animam, cum ponere nolles
Sacra Ioui memorent, omnes uno ore fatentur,
Te postq̃ longe ac late Iudæa per arua,
Perq; Palestinas urbes, Syriamq; per omnem
Errasti Christo famulans, in sidera sumptum.
Aspice nos igitur cœli de sedibus illis
Quas habitas, hodieq; meas bonus accipe uoces,
Atq; tuam facias in nos descendere sortem.

De

DE SANCTO GREGORIO

Currite pastores ouium, quæ pascua tondent
Cœlica, quæ Christi fontes, et flumina potãt,
Currite, Gregorius Romanæ maximus vrbis
Pastor adit superos, totus lætatur olympus.
Hæc Martis bissexta dies. iam duxit Apollo
Frigore ab hyberno meliora ad sidera currum.
Insignis pietate pater fugitiua relinquens
10 Gaudia, & ad cœlum nixu conuersus anhelo,
Vela dedit, nostrosq; ratem de littore soluit.
Nomina, rura, domos, terrena peculia vendens
Emit opes immortales. patrimonia factis
Grandia Cœnobijs (meminit Trinacria, Roma,
Helia ab antiquis Luza appellata) reliquit.
Sic diues, sic factus inops, & viuere adortus
Cœlestem vitam in terris, consortia Diuûm
Emeruit, sicut quando sub imagine nautæ
Naufragium passi matris cratera recepit
Angelus, & rursum quando inter prandia finxit

Nunc

Nunc iuuenis, nunc ora senis, cum sacra litanti
Ante oculos Romæ Diui responsa dederunt.
Et cum Romanæ post tot crudelia gentis
Funera Cæsarei residens in mole sepulchri
Angelus abscondit rutilantem cæde machæram.
Altus erat, fecit se humilem, potuitq; putari
Decoxisse, tulit piceo vestita cucullo
Tempora, purpureas vestes pertæsus, & aurum.
Sed quanto magis ima petit, tanto altius alis
10 Præpetibus fertur. virtus est lucida, quãquã
Non velit, apparet, soliq; simillima mittit
Per rimas tenues radios, seq; indicat ipsam.
At quid opus multis? Petro successit, & alto
In solio residens fastum nesciuit, & ægra
Mente tulit summum tanquã graue pondus, honorẽ,
Ore, manu, facundus erat. monimenta supersunt
Plurima, fatur adhuc; nec fari desinet unquam.
Hic docuit cantare choros, melicisq; animauit
Verba notis, sacrisq; dedit formamq;, modumq;.
Composuit mores hominum, sua sæcula fecit
San-

Sancta, sacerdoti decus usque in sidera misit.
Sancte Pater cymbæ, cuius proreta fuisti,
Atque gubernator, faueas, Scyllam, atque charybdim
Nunc legit, aduerso Syrtes nunc remigat euro.
Hac quoque luce cruor Christi, quē Mātua seruat,
Andrea monstrante locum per multa cubanti
Somnia Adalberto, scrobibus uenisse subactis
Dicitur in lucem, qua tempestate Beatrix
Inclyta Minciadum campos urbemque tenebat.

10 DE SANCTO IOSEPH.

Ancte Faber uenīēs ab hebræi sanguine regis
S Qui fuerat pastor, tua sunt natalia nostris
Addita (sic statuit patrum prudentia) festis,
Te Deus in terris ex tot mortalibus unum
Repperit, arcani fieres qui conscius alti,
Cui bene uirginitas magnæ sanctissima matris,
Cui bene committi diuinæ infantia Prolis
Posset, & alterius sæcli surgentis origo.
Hinc tua quanta foret nobis cognoscere fas est
Inte-

Integritas, tua perſpicuis Deus intima corda
Inſpiciens oculis culpæ ueſtigia uidit
Nulla, nec indicium ſcabræ rubiginis vllum.
Felix officio tali, felicior illo
Sinceri candore animi, quem Rector olympi
Intuitus, ſubito ad tantos te aſſumpſit honores.
Te tamen omnipotens talem formarat, vt eſſes
Baiulus, & cuſtos ad munera idoneus illa.
Iſta tibi vt diuis, qui ſcire pericula poſſunt,
10 Communis tutela fuit. facienda monebant,
Ipſe capeſſebas animo iuſſa omnia forti.
Ipſi aderant, quando Nilotica rura petebas,
Quando poſt cædem infantum, lamentaq; matrum,
Quæ penetraſſe polos, & olympica tecta ferũtur,
Inde reuertebas in auernum herodibus actis.
Poſt decimam lux nona tua eſt, tua tẽpla ſacerdos
Velat, & ad numerum tibi tinnula uerberat æra.
Verrit humum, legit areolis noua gramina tonſis,
Et poſtes uernare facit, frondere columnas.
Albentes ſplendere aras, redolere ſacellum.

Tura cremat, lentoq́ super myrrham infriat igni.
Græcia iam sileat veteris Corybantas alumnos,
Custodesq́ Iouis, finxerunt talia Graij.
At tibi (quæ loquimur non sunt insomnia, nõ sunt
Vana) fuit data diuinæ custodia prolis.
Nos quoq; sub tanto nunc glorificatus alumno
Respice, & optatam memor impertire salutem
Italiæ toti, nostrisq́ penatibus esto.

10 DE SANCTO BENEDICTO

NVrsia montanæ, si uera est fama, Sibyllę
Proxima, nunc tendit vicos aulæa per omnes,
Aeraq́ in excelsis alterno turribus ictu
Pulsat, & extollit lætos ecclesia cantus.
Sacra cucullato Martis vigesima patri
Prima dies oritur, qui relligionis amore
A teneris hominum consortia fugit, & vrbes.
Huic nomen Benedictus erat, contraxit in vnũ,
Quotquot erant, illa qui tempestate perosi
Vulgaris strepitum vitę, deserta colebant.

Felix

Felix prole virum tanta, taliq́ parente
Posteritas felix, nisi degenerasset ab illo.
Id commune tamen vitium fuit. orta senescunt
Omnia paulatim. quondam florentia regna
Nunc æuo consumpta iacent, rapit omnia tempus.
Progenies huius longos imitata per annos
Acta patris Diuos auxit, ditauit olympum
Ciue nouo. Petri multis vertentibus annis
Functa magisterio scopulosa per æquora cymbam
10 *Rexit, & imperium Christi firmauit, & auxit.*
Nunc quoq́ post lapsum conata resurgere, sumptis
Viribus ad priscum decus aspirare videtur,
Et tanquam primo quę vere repullulat arbor,
Se reparat, frugumq́ facit spem floribus amplam.
Ipse pater post multa modis opera edita miris,
Quę longus narrare labor, decessit in alto
Vertice, quem veteres montem dixere Casinum,
Unde malos prius ipse Deos eiecerat, illum
Præcipuè, Delphis qui tot mendacia finxit,
Qui custos Soractis erat, cui nomen Apollo.

DE

DE ANNVNTIATIONE BEATISSIMÆ VIRG.

CVm Deus extremi uellet primordia sæcli
Texere, progeniem diuinæ mentis alumnam
Misit, & humanæ ueſtiuit imagine formæ.
Propterea miſſus ſummo legatus olympo,
Cœlica qui matri ferret mandata futuræ.
Hæc fœtura recens cœlo mirabilis, Orco
Terribilis, quia Dijs priſcis fatale ferebat
10 Exilium, traxit Phœbo primordia ab iſto.
Mercurius, qui tunc caſu ueniebat ab Orco,
Vidit vt ex ſummo Carmeli vertice ſanctum
Gabriel allabi verſus florentia rura
Nazaret, inſidias metuens poſt illius iuit
Virginis ad thalamos celeri ueſtigia greſſu.
Limineq; in primo reſidens audiuit eorum
Colloquium. nec cũcta tamen verba auribus hauſit.
Sed quia verſutus, quiddam deprendit in illis
Arcani, quod ſe, diuos quod tangeret omnes.
Tũ ſe proripiens Romã, prope Leuctra Deorũ

Rep-

Repperit ingentem cuneum, quibus omnia fatus.
Illi autem magno inter se trepidare tumultu
Incœpere, Venus fleuit, Saturnia Iuno
Fleuit, & abiecta Pallas contabuit hasta.
Moxq; ait. O comites quodcunq; euenerit, æquo
Ferte animo, regnum quod tempestate tenemus
Iam longa (fari inter nos licet omnia) furtum est.
Nos quoad ille sinet, cuius sunt regna, fruamur
Imperijs. cum nos regno spoliabimur isto,
10 Ad fraudes alias, alias vertemur ad artes.
Nec sine lucro erimus, per uaframenta dolosq;,
Dedecore, & damno Christi afficiemus alumnos.
Tunc princeps signorum Aries tria sidera portãs
Vertice, Delta uocant, primo surgebat ab ortu
Cum Titane, suos cum iam Philomela pararet
Edere per uillas, & per uiridaria cantus,
Exonerata gelu tellus gaudebat, & omnes
Floribus, & tenero uernabant gramine campi.
Hæc igitur præclara dies vigesima quinta
Mensis apud veteres primi, damnata fugauit

Sæcula, & ætati fecit primordia sanctę.
Propterea non immeritò sibi vendicat anni
Principium penès Etruscos, & digna videtur
His titulis, viditq; Deum descendere ab astris
Ante alias, & prima fores aperire saluti
Digna fuit, commune bonum prior ipsa recepit,
Et commune decus. longis sperata diebus
Dona Dei lux ista dedit, laudabilis ergo
Gloria, quam misit lucem Tyrrhenia in istam.
10 Tunc Deus æternis cœpit mortalia vinclo
Iungere perpetuo, faciens hominemq; Deumq;
Personam coitu miro concurrere in vnam.
Tum superi cœpere homines reuerenter habere,
Maioremq; operam nostris impendere rebus.
Tum fœtura recens timidas ingressa per aures
Creuit in ignara coitus, & seminis, aluo.
Nazaret exulta Libano contermina tellus,
Carmelo vicina iugo Phœnicia versus
Littora, qua Tyrus, & Sidon floicere solebant.
Hæc arcana tui quondam videre penates.

Iubila,

Iubila, & exulta fortunatissima tanti
Fama operis tellus, regio te prædicat omnis,
Nulla ætas sine laude tua descendit ab astris.
Ipse tibi decus hoc tantum cœlestis olympus
Inuidet, & sibi deberi hunc testatur honorem.
O rerum seriem æternam, quæ pendet ab alto,
O magnas, mirasq; vices, quas sidera voluunt,
Quas deus importat. sæclorum immobilis ordo est,
Ponite mortales curas, facit omnia cœlum,
10 Cœlo agimur, sicut naues spirantibus euris.
Sancta parens cui luce Deus communicat ista
Splendorem, regnumq; suum, cui subijcit orbem
Terrarum, mundiq; polos, dignare tuorum
Exaudire preces, & nostra piacula solue,
Nec sine nos Stygijs ludibria manibus esse.

DE SANCTO AMBROSIO

Prilem Veneri sacrum fecere Quirites,
A Quòd venus Aeneæ genitrix, quòd cõdidit urbẽ
Romulus Æneades. quòd vero semina rerum
Omnia, tellurem, fruges aperiret, & annum,
Nominis id mensi fecit Romana vetustas.
Quarta dies eius magnum decedere vidit
Ambrosium, magnaq; polos conscendere pompa.
10 Ipse fuit terris clarum iubar omnibus. Vrbem,
Quam Mediolanum dicunt, quia conditor eius
Brennus in his agris monstrosum repperit aprum
Vestitum partim setis, & vellere partim,
Seu potius quòd sit fluuijs inclusa duobus,
Rexit, & abraso fecit squallore nitentem.
Arrius humani generis letale venenum,
Legis in excidium natus fideiq; ruinam,
Polluerat gentes, totumq; infecerat orbem,
Præsertim Italiam. tunc tota Insubria fractis
Viribus ægrotans isto in languore iacebat,

Am-

Ambrosius, qui tunc erat ex proconsule factus
Pastor, in hanc Hydrã claua insurrexit, & arcu,
Et velut Alcides alius, Lernea fugauit
Toxica, niligenas abigens ab ouilibus hydros.
Nilus enim tulit hoc monstrum virosius omni
Aspide, saxificę crudelius ore Medusę.
Ambrosius verò genus à primatibus vrbis
Traxerat Aeneadis, & erat Romana propago.
Augustinus ab hoc sancti vitalia fontis
10 Sacramenta habuit, fideiq; exordia rectę.
Theudosium mundi dominum delubra volentem
Indugredi vetuit, donec peccata dolendo
Ablueret. tulit æquo animo rex iurgia, tali
Maiestate fuit venerandus, & indole pastor.
Cum populus pastore carens venisset in vnum,
Et multa à multis super hoc allata fuissent,
(O res mira) Deus, qui consulit omnibus æquè,
Venit in infantis linguam, populoq; silente
Ambrosium tali dignum clamauit honore.
Difficilè effectum res est sortita, laborem

Hunc illo fugiente. Deus qui cœperat, ipse
Consummauit opus, victumq; in sede locauit.
Vt suscepit onus, mox tanq̄ mane rubentem
Sol super auroram veniens effulsit, & omnes
Illustrans populos noctem submouit opacam,
Fœcundauit agros animarum, & semina culto
Sancta solo iaciens collegit in horrea Christi,
Frugis in ingentes onus exurgentis aceruos.
In melius sacros ritus, & sancta reduxit
10 *Sacramenta docens populos, documenta nepotes*
Illa tenent, & adhuc eius vestigia seruant.
Scripta manent, quę, quāta fuit prudentia in illo,
Significant, lingua quantum pollebat vtraq;.
Cum puer in cunis olim dormiret, apertis
Forte labris examen apum super illius ora
Sedit, & ingrediens buccas, tenerumq; palatum
Inuenisse fauis tectum se credidit. at mox
In sublime volans altos discessit in austros.
Hoc pater augurio lætus, si vixeris inquit
Chare puer, tua te mittet facundia ad astra.

Ipse

Ipse duos tumuli sedem monstrantibus ipsis
Martyras inuenit fratres, te sancte Protasi
Te pie Oribasi, quibus est post funera tandem
Additus, hoc omni populo flagitante, repertor.
Quarta dies Aprilis erat, quę vidit aperto
Ambrosium supra scandentem sidera cœlo.
Sancte pater qui tanta potes, nos aspice ab alto,
Italię pacem, populisq; Insubribus ora,
Et placare Deum nostro reminiscere sæclo.
10 Luce dies octauus ab hac ad sidera septem
Pleiadum, quę sunt tauri prope cornua solem
Transferet, & citius faciet discedere noctem.

DE SANCTO GEORGIO.

E Cce Dionæi vigesima tertia mensis
Militię patri lux est sacrata tribuno.
Miles adest, prodit nitidis Georgius armis,
Et femori hærentem dextra complectitur hastam.
Tertia iam tauri pars est ab Apolline vernis
Vestigata rotis, æstas frondosa propinquat,

Pleiades ascendunt, placidum se nauibus æquor
Præbet, et ad Zephyros laxant sua carbasa nautę.
Miles adest, votiua nouo fer dona Gradiuo.
Thrax erat, vt fama est, Mauors, Georgius autē
Leucosyrus. Graij sic appellare solebant
Cappadoces, nanque illa Syris est proxima tellus,
Qua iuga sublimem Taurus sua porgit in auram.
Vltima ad algentem mittit vestigia pontum,
Ipsa viros genuit fortes, belloque superbos.
10 Verum alios omneis tantum Georgius anteit,
Argolicos quantum magnus præcessit Achilles,
Iliacos Hector, Mauors Oeagrida gentem.
In Libyam missus renouauit Persea, quando
Regia ab interitu seruata virgine monstrum
Sustulit, ad trepidę stagnum lugubre Silenæ.
Inde Palæstinam veniens, ea regna Latinis
Regibus infrænans gentem crudam atque rebellem
Restituit, iuga Carmeli conscendit, & alto
Repperit in saltu nostros habitare parentes.
Hi suasere duci penitus deponere sumpta
Arma

Arma toga, & vitæ genus vsurpare quietæ.
Se'q; superuacuis armorum absoluere curis.
Ipse bonos igitur monitus audiuit, & hausit
Mente Deum tota. sed dum sublimia semper
Voluit facta animo, teneris ita doctus ab annis,
Constituit forti vitam finire duello.
Ergo per Assyrias, si quos audiuerat vrbes
Christigenas tormenta pati, pullo vsus amictu,
Quem nostri posita armorum ferrugine patres
10 Tradiderant (sæcli fastum sic vicerat omnem)
Ibat, & in pœnis positos animabat ad astra.
Talibus incumbens operis, Nabathea petiuit
Arua, subintrauit Persas, vbi flagra, rotasq;,
Ferrum, ignes passus, migrauit in æthera tandem.
Maxime bellorum rector, quem nostra Iuuentus
Pro Mauorte colit, pro Pallade, respice terras,
Armorumq; graues iras, quas suscitat Orcus
Comprime, & expulso duc aurea sæcula ferro.
Fac Stygios procul ire canes, fac barbara regna,
Et fidei nostris arceri à finibus hostes,

Da nostris animos populis, & regibus, arma
Nostra per Armenios signis victricibus ire,
Perq; tuo facias consbersos sanguine campos.
Neu finito Ausoniæ Turcas equitare per vrbes.

DE SANCTO MARCO, ET FORMIS EVANGELISTARVM.

MArce comes Petri quondã, leuitica proles,
Cui faciunt vates os effigiemq; leonis,
10 Vt perhibent quidam, quorum sententia neruis
Nititur infirmis, & cruribus ambulat ægris,
Exit enim de somniferę caliginis vmbris
Inscrutabilibus vatum monstrosa loquentum
Visa per ambages hominem ducentia longas.
Quo fit vt interpres nullus cognouerit illas
Quattuor effigies, quę distribuuntur in istos
Quattuor authores, ideo diuersa loquuntur,
Nec sapiunt vnum, tamen hæc inoleuit vbiq;
Perduratq; fides librorum exordia propter,
Vt Matthæus homo, Marcus leo, prima Joannes
Sit

sit volucris, Lucas crescens in cornua taurus,
Marcus enim regale aliquid dignúmq; leone
Principio fatur, sonat alta arcana Ioannes,
Et penetrat stellarum ignes visu atq; volatu.
At serpit Matthæus humi, dum sanguine Christũ
Ducit ab humano. Lucas velut hostia ad aras
Ducta sacerdotum primis sonat Orgia verbis.
Talibus antiqui dictis secreta laborant
Declarare tuę patres mysteria formę.
10 *Sed quid opus vano consumere tempora nixu?*
Hæc tua Marce dies quę nascitur ante calendas
Septima cum redolens tellus parit omnia Maias.
Tu recitas breuibus Christi miracula chartis.
Indice te Carni primum didicere salutem,
Qua stetit in campis Aquileia palustribus olim.
Urbs Aquileia potens, magnáq; colonia Romę.
Tu petis Ægyptum peregrina per æquora vectus,
Multáq; pro Christi Pharijs perpessus in oris,
Dum per humũ traheris coniecto ad colla rudente
Occidis, & terras fugiens ascendis olympum.

LITANEA MAIOR.

HAc maior quoq; luce meat Litanea per vrbes,
Ac per rura procul clamore per aëra misso,
It populus supplex longis per compita pompis,
Mane recens viridi dum ros in gramine lucet.
Protulit hunc olim morem dum pestifer annus
Mauritio Romam premeret sub Cæsare, maior
Gregorius, quando passis apparuit alis
10 Angelus Augustæ super alta cacumina molis.
Multis post Veneti sæclis tua membra tulerunt
Per maris Adriaci fluctus ad mœnia gentis
Prima suæ, quæ dum magno se Proteus æstu
Exonerat, procul effusis circũnatat vndis,
Et delubra tibi missis ad sidera tectis
Protinus eximio posuere ingentia cultu.
Tempore tu ex illo Venetis tutela fuisti
Pace domi, belloq; foris, terraq;, mariq;.
Te duce Turcarum toties fugere tumultus,
Euasere minas, & uim regum armipotentum.

Con

Consilium, vires, animos, aurumq; dedisti.
Et nunc aduersis oppressi casibus orant,
Subuenias, nec regna sinas antiqua tot annis
Auspicio seruata tuo prædam hostibus esse.
Neu decus Italiæ tantum patiare repente
Prolabi, neu des Arabis hæc gaudia regnis.

DE LITANEA MINORE.

ANte triumphali Christus quàm sidera pompa
10 Conscendat, Litanea minor per rura, per urbes
Incedit tres mane dies pulsantibus æra
Turribus, & sparsis passim cum floribus herbis.
Tum floret rosa veris honor, tunc lilia candor
Explicat, & calices apis innuba pascit apertos.
Vrbs sedet ad Rhodanum, Galli dixere Viennã,
Quę tulit aduersos casus pastore Mamerto,
Et longùm vexata fuit, nam fulmine crebro
Arsit, & horrificis terrarum motibus arua
Scissa dehiscebant rimis penetrantibus vsq;
Ad Stygios amnes, vbi sunt Iouis antra profundi.

Adde lupos, qui tartareis agitantibus vmbris
In furias acti, ne dum iumenta per agros,
Audebant laniare homines, & in vrbibus ipsis.
Casibus his perculsi omnes diuina coacti
Quærere subsidia, & Diuos excire precando.
Hinc traxit Litanea ortum, transiuit in omnes
Relligio similis paruo post tempore gentes,
Quæ quoq; nunc agitur, sed non pro cladibus illis,
Sed pro fruge noua, pro pubescentibus agris,
10 Pro Canis Icarij morbis, æstuq; maligno.

DE ANNO JOBELEO, MVSICA, ORGANIS, ET CAMPANIS.

NEc contenta fuit solis dare festa diebus
Posteritas Christi, festos quoq; reddidit ãnos
Mos erat Hebræis, & lex ita pristina sanxit,
Vt decies quinto per cuncta resurgeret anno
Oppida libertas. tellus vænundata primos
Ad dominos rediens nullo vexata bidente
Ocia ducebat, simplex natura per agros

Gramina

Gramina fundebat passim sine semine, & arte.
Liber erat seruus, propriosq; redibat ad agros
Lætus, & irriguis per pascua fontibus vda
Cum gregibus pastor ducens armenta canebat.
Huic anno cognomen erat Iobeleus, ab ipso
Quòd Iobel appellat soboles Abramica cornu.
Clangebant etenim rauco per compita cornu
Libera, solenni celebrantes tempora ritu.
Isacidas imitans morem hunc prudentia nostræ
10 Gentis ad humanos animos post plurima tandem
Secula conuertit. sed tanti gaudia plausus
Distulit in centum pastor Bonifacius annos.
Mox autem ritu Clemēs discessit ab illo,
Et post lustra decem voluit tam læta reuerti
Tempora, & insontes fieri qui limina Petri,
Cæteráq; excelsæ peterent sacraria Romæ.
Propterea quoties hæc fausta reuertitur ætas,
Vndiq; ab extremis terrarum finibus ingens
Turba coit, Romamq; petens rura implet, et vr (bes.
Pontificum princeps isto solennia Paulus

Stare

Sæcula, & ætati fecit primordia sanctæ.
Propterea non immeritò sibi vendicat anni
Principium penès Etruscos, & digna videtur
His titulis, viditq; Deum descendere ab astris
Ante alias, & prima fores aperire saluti
Digna fuit, commune bonum prior ipsa recepit,
Et commune decus. longis sperata diebus
Dona Dei lux ista dedit, laudabilis ergo
Gloria, quam misit lucem Tyrrhenia in istam.
10 Tunc Deus æternis cœpit mortalia vinclo
Iungere perpetuo, faciens hominemq; Deumq;
Personam coitu miro concurrere in vnam.
Tum superi cœpere homines reuerenter habere,
Maioremq; operam nostris impendere rebus.
Tum fœtura recens timidas ingressa per aures
Creuit in ignara coitus, & seminis, aluo.
Nazaret exulta Libano contermina tellus,
Carmelo vicina iugo Phœnicia versus
Littora, qua Tyrus, & Sidon floruere solebant.
Hæc arcana tui quondam videre penates.

Iubila,

Iubila, & exulta fortunatissima tanti
Fama operis tellus, regio te prædicat omnis,
Nulla ætas sine laude tua descendit ab astris.
Ipse tibi decus hoc tantum cœlestis olympus
Inuidet, & sibi deberi hunc testatur honorem.
O rerum seriem æternam, quæ pendet ab alto,
O magnas, mirasq; vices, quas sidera voluunt,
Quas deus importat. sæclorum immobilis ordo est,
Ponite mortales curas, facit omnia cœlum,
10 Cœlo agimur, sicut naues spirantibus euris.
Sancta parens cui luce Deus communicat ista
Splendorem, regnumq; suum, cui subijcit orbem
Terrarum, mundiq; polos, dignare tuorum
Exaudire preces, & nostra piacula solue,
Nec sine nos Stygijs ludibria manibus esse.

DE SANCTO AMBROSIO

Prilem Veneri sacrum fecere Quirites,
A Quòd venus Aeneæ genitrix, quòd cōdidit urbē
Romulus Æneades. quòd vero semina rerum
Omnia, tellurem, fruges aperiret, & annum,
Nominis id mensi fecit Romana vetustas.
Quarta dies eius magnum decedere vidit
Ambrosium, magnáq; polos conscendere pompa.
10 Ipse fuit terris clarum iubar omnibus. Vrbem,
Quam Mediolanum dicunt, quia conditor eius
Brennus in his agris monstrosum repperit aprum
Vestitum partim setis, & vellere partim,
Seu potius quòd sit fluuijs inclusa duobus,
Rexit, & abraso fecit squallore nitentem.
Arrius humani generis letale venenum,
Legis in excidium natus fideíq; ruinam,
Polluerat gentes, totumq; infecerat orbem,
Præsertim Italiam. tunc tota Insubria fractis
Viribus ægrotans isto in languore iacebat,

Am-

Ambrosius, qui tunc erat ex proconsule factus
Pastor, in hanc Hydrā claua insurrexit, & arcu,
Et velut Alcides alius, Lernea fugauit
Toxica, niligenas abigens ab ouilibus hydros.
Nilus enim tulit hoc monstrum virosius omni
Aspide, saxificę crudelius ore Medusę.
Ambrosius verò genus à primatibus vrbis
Traxerat Aeneadis, & erat Romana propago.
Augustinus ab hoc sancti vitalia fontis
10 Sacramenta habuit, fideiq; exordia rectę.
Theudosium mundi dominum delubra volentem
Indugredi vetuit, donec peccata dolendo
Ablueret. tulit æquo animo rex iurgia, tali
Maiestate fuit venerandus, & indole pastor.
Cum populus pastore carens venisset in vnum,
Et multa à multis super hoc allata fuissent,
(O res mira) Deus, qui consulit omnibus æquè,
Venit in infantis linguam, populoq; silente
Ambrosium tali dignum clamauit honore.
Difficilè effectum res est sortita, laborem

Hunc illo fugiente. Deus qui cœperat, ipse
Consummauit opus, victumq; in sede locauit.
Vt suscepit onus, mox tanquam mane rubentem
Sol super auroram veniens effulsit, & omnes
Illustrans populos noctem submouit opacam,
Fœcundauit agros animarum, & semina culto
Sancta solo iaciens collegit in horrea Christi,
Frugis in ingentes onus exurgentis aceruos.
In melius sacros ritus, & sancta reduxit
10 Sacramenta docens populos, documenta nepotes
Illa tenent, & adhuc eius vestigia seruant.
Scripta manent, quę, quanta fuit prudentia in illo,
Significant, lingua quantum pollebat vtraq;.
Cum puer in cunis olim dormiret, apertis
Forte labris examen apum super illius ora
Sedit, & ingrediens buccas, tenerumq; palatum
Inuenisse fauis tectum se credidit. at mox
In sublime volans altos discessit in austros.
Hoc pater augurio lætus, si vixeris inquit
Chare puer, tua te mittet facundia ad astra.

Ipse

Ipse duos tumuli sedem monstrantibus ipsis
Martyras inuenit fratres, te sancte Protasi
Te pie Oribasi, quibus est post funera tandem
Additus, hoc omni populo flagitante, repertor.
Quarta dies Aprilis erat, quę vidit aperto
Ambrosium supra scandentem sidera cœlo.
Sancte pater qui tanta potes, nos aspice ab alto,
Italię pacem, populisq; Insubribus ora,
Et placare Deum nostro reminiscere sæclo.
10 Luce dies octauus ab hac ad sidera septem
Pleiadum, quę sunt tauri prope cornua solem
Transferet, & citius faciet discedere noctem.

DE SANCTO GEORGIO.

ECce Dionæi vigesima tertia mensis
Militię patri lux est sacrata tribuno.
Miles adest, prodit nitidis Georgius armis,
Et femori hærentem dextra complectitur hastam.
Tertia iam tauri pars est ab Apolline vernis
Vestigata rotis, æstas frondosa propinquat,

Pleiades ascendunt, placidum se nauibus æquor
Præbet, et ad Zephyros laxant sua carbasa nautę.
Miles adest, votiua nouo fer dona Gradiuo.
Thrax erat, vt fama est, Mauors, Georgius autē
Leucosyrus. Graij sic appellare solebant
Cappadoces, nanq; illa Syris est proxima tellus,
Qua iuga sublimem Taurus sua porgit in auram.
Vltima ad algentem mittit vestigia pontum,
Ipsa viros genuit fortes, belloq; superbos.
10 Verum alios omneis tantum Georgius anteit,
Argolicos quantum magnus præcessit Achilles,
Iliacos Hector, Mauors Oeagrida gentem.
In Libyam missus renouauit Persea, quando
Regia ab interitu seruata virgine monstrum
Sustulit, ad trepidę stagnum lugubre Silenæ.
Inde Palæstinam veniens, ea regna Latinis
Regibus infrænans gentem crudam atq; rebellem
Restituit, iuga Carmeli conscendit, & alto
Repperit in saltu nostros habitare parentes.
Hi suasere duci penitus deponere sumpta
Arma

Arma toga, & vitæ genus vsurpare quietæ.
Seq́ superuacuis armorum absoluere curis.
Ipse bonos igitur monitus audiuit, & hausit
Mente Deum tota. sed dum sublimia semper
Voluit facta animo, teneris ita doctus ab annis,
Constituit forti vitam finire duello.
Ergo per Assyrias, si quos audiuerat vrbes
Christigenas tormenta pati, pullo vsus amictu,
Quem nostri posita armorum ferrugine patres
10 *Tradiderant (sæcli fastum sic vicerat omnem)*
Ibat, & in pœnis positos animabat ad astra.
Talibus incumbens operis, Nabathea petiuit
Arua, subintrauit Persas, vbi flagra, rotasq́,
Ferrum, ignes passus, migrauit in æthera tandem.
Maxime bellorum rector, quem nostra Iuuentus
Pro Mauorte colit, pro Pallade, respice terras,
Armorumq́ graues iras, quas suscitat Orcus
Comprime, & expulso duc aurea sæcula ferro.
Fac Stygios procul ire canes, fac barbara regna,
Et fidei nostris arceri à finibus hostes,

Da

Da nostris animos populis, & regibus, arma
Nostra per Armenios signis victricibus ire,
Perq; tuo facias consperſos ſanguine campos.
Neu ſinito Auſoniæ Turcas equitare per vrbes.

DE SANCTO MARCO, ET FORMIS EVANGELISTARVM.

MArce comes Petri quondã, leuitica proles,
Cui faciunt vates os effigiemq; leonis,
10 Vt perhibent quidam, quorum ſententia neruis
Nititur infirmis, & cruribus ambulat ægris,
Exit enim de ſomniferę caliginis vmbris
Inſcrutabilibus vatum monſtroſa loquentum
Viſa per ambages hominem ducentia longas.
Quo fit vt interpres nullus cognouerit illas
Quattuor effigies, quę diſtribuuntur in iſtos
Quattuor authores, ideo diuerſa loquuntur,
Nec ſapiunt vnum, tamen hæc inoleuit vbiq;
Perduratq; fides librorum exordia propter,
Vt Matthæus homo, Marcus leo, prima Ioannes

Sit

sit volucris, Lucas crescens in cornua taurus,
Marcus enim regale aliquid dignumq; leone
Principio fatur, sonat alta arcana Ioannes,
Et penetrat stellarum ignes visu atq; volatu.
At serpit Matthæus humi, dum sanguine Christũ
Ducit ab humano. Lucas velut hostia ad aras
Ducta sacerdotum primis sonat Orgia verbis.
Talibus antiqui dictis secreta laborant
Declarare tuę patres mysteria formę.
10 Sed quid opus vano consumere tempora nixu?
Hæc tua Marce dies quę nascitur ante calendas
Septima cum redolens tellus parit omnia Maias.
Tu recitas breuibus Christi miracula chartis.
Indice te Carni primum didicere salutem,
Qua stetit in campis Aquileia palustribus olim.
Urbs Aquileia potens, magnaq; colonia Romę.
Tu petis Ægyptum peregrina per æquora vectus,
Multaq; pro Christi Pharijs perpessus in oris,
Dum per humũ traheris coniecto ad colla rudente
Occidis, & terras fugiens ascendis olympum.

Li-

LITANEA MAIOR.

HAc maior quoq; luce meat Litanea per vrbes,
Ac per rura procul clamore per aëra misso,
It populus supplex longis per compita pompis,
Mane recens viridi dum ros in gramine lucet.
Protulit hunc olim morem dum pestifer annus
Mauritio Romam premeret sub Cæsare, maior
Gregorius, quando passis apparuit alis
10 Angelus Augustæ super alta cacumina molis.
Multis post Veneti sæclis tua membra tulerunt
Per maris Adriaci fluctus ad mœnia gentis
Prima suæ, quæ dum magno se Proteus æstu
Exonerat, procul effusis circũnatat vndis,
Et delubra tibi missis ad sidera tectis
Protinus eximio posuere ingentia cultu.
Tempore tu ex illo Venetis tutela fuisti
Pace domi, belloq; foris, terraq;, mariq;.
Te duce Turcarum toties fugere tumultus,
Euasere minas, & uim regum armipotentum.

Con

Consilium, vires, animos, aurumq; dedisti.
Et nunc aduersis oppressi casibus orant,
Subuenias, nec regna sinas antiqua tot annis
Auspicio seruata tuo prædam hostibus esse.
Neu decus Italiæ tantum patiare repente
Prolabi, neu des Arabis hæc gaudia regnis.

DE LITANEA MINORE.

Ante triumphali Christus quàm sidera pompa
10 Conscendat, Litanea minor per rura, per urbes
Incedit tres mane dies pulsantibus æra
Turribus, & sparsis passim cum floribus herbis.
Tum floret rosa veris honor, tunc lilia candor
Explicat, & calices apis innuba pascit apertos.
Vrbs sedet ad Rhodanum, Galli dixere Viennā,
Quę tulit aduersos casus pastore Mamerto,
Et longùm vexata fuit, nam fulmine crebro
Arsit, & horrificis terrarum motibus arua
Scissa dehiscebant rimis penetrantibus vsq;
Ad Stygios amnes, vbi sunt Iouis antra profundi.

Adde

Gramina fundebat passim sine semine, & arte.
Liber erat seruus, propriosq; redibat ad agros
Lætus, & irriguis per pascua fontibus vda
Cum gregibus pastor ducens armenta canebat.
Huic anno cognomen erat Iobeleus, ab ipso
Quòd Iobel appellat soboles Abramica cornu.
Clangebant etenim rauco per compita cornu
Libera, solenni celebrantes tempora ritu.
Isacidas imitans morem hunc prudentia nostræ
10 Gentis ad humanos animos post plurima tandem
Sæcula conuertit. sed tanti gaudia plausus
Distulit in centum pastor Bonifacius annos.
Mox autem ritu Clemẽs discessit ab illo,
Et post lustra decem voluit tam læta reuerti
Tempora, & insontes fieri qui limina Petri,
Cæteráq; excelsæ peterent sacraria Romæ.
Propterea quoties hæc fausta reuertitur ætas,
Vndiq; ab extremis terrarum finibus ingens
Turba coit, Romamq; petens rura implet, et vr
Pontificum princeps isto solennia Paulus (bes.

Stare

Stare loco vetuit, quoniam contracta putabat
Tempora mortalis vitæ. vigesimus ergo
Quintus in hos tantos annus peruenit honores.
Nunc libet hic etiam quosdam percurrere mores,
Quos vetus adiunxit nostris ecclesia sacris,
Laudatura Deum, diuosq́, per omnia postq̃
Regna datum libare palàm cordata vetustas
Imposuit verbis numeros, quia musica mentes
Eleuat, & superis iungit mortalia corda,
10 Corripit humanos animos, & in ardua mittit
Cum libuit pacis, belliq́ negocia cantus.
Aspice quot gyros, quot rustica tibia saltus
Excitet, & quantos adigat perferre labores.
Tota dies abit in choreas, sudoribus ora,
Pectora, terga madent, nec adhuc cerita iuuentus
Sentit onus, postq̃ leuibus per compita plantis
Prosilijt nigram in noctem Titanis ab ortu.
Quid tuba, quid litui, quid bombo cornua rauco,
Tympana quid posint, quoties mauortius ardor
Ingruit, aduertas, saliunt in spicula, in enses,
Ob-

Obijciunt se tormentis, in ferrea currunt
Fulmina mortales, & in ipsa tonitrua ahenę
Machinę, & incauti nigro absorbentur auerno.
Hinc ea quę recitant de te miracula vates
Orpheu, quę Amphion fecit, quę fecit Arion.
Propterea cupidi nil prætermittere patres,
Quod posset prodesse animis, ad verba sonantes
Applicuere modos, vt segnia corda mouerent.
Nec lasciua tamen prolabi in carmina fas est,
10 Qualia ludebant phrygij muliebribus apta
Blanditijs. grauis, & simplex, & mascula nostris
Est adhibenda choris sublato musica luxu.
Ipsa malos etiam manes, cum nostra subintrant
Corpora compescit. Solyma qui primus in aula
Sceptra tulit, Saulem tali medicamina morbo,
Quo vexatus erat, melicam quæsisse per artem
Commemorant, fidibusq; larem placasse sonoris.
Adiunxere etiam molli conflata metallo
Organa, quę festis resonant ad sacra diebus,
Aes quoq;, cui nomen nostras Campana per oras,

Quod veluti perhibent, illud Campania primum,
Repperit, ad plebem diuorum in templa uocãdam,
Atq; coërcendos lemures, cum nubila vento
Conglomerant, plenisq; volunt infligere campis
Perniciem, scopulisq; vagas allidere puppes.

DE SANCTO JACOBO APOSTOLO.

M Aie tuas faciunt celebres duo festa Calendas,
Atq; simul veniunt lucem duo gaudia in vnã.
10 Mane sub auroram cum matutinus in herbas
Ros pluit, & Terei queritur Philomela rapinã,
Cum soror occlusas nidi memor ante fenestras
Excubat, & garrit, iuuenes gradiuntur in agros,
Ac spoliant syluas, & regrediuntur onusti
Frondibus, & larium figunt ad limina ramos.
Mentibus has Maius curas inspirat, amorem
Excitat, & dulci vegetat præcordia cœlo.
Roma vetus nomen tulit à senioribus istud,
Atq; dedit mensi. sacer est maioribus ergo
Maius, & vt decimo Titan emerserit ortu

Intrabit

Intrabit Geminos, vbi nuda renascitur æstas.
Sunt tamen æstatis qui dent primordia Cancro,
Autumnumq; velint nasci cum sidere Libræ,
Ver cum Lanigero signorum principe, brumam
Surgere cum Capro. nam sunt ea sidera quædam
Phœbeæ mensura viæ, duo nanq; reportant
Aequidium duplex, pacato frigore, & æstu,
Et duo cum cœli redit inclementia duplex,
Solstitium duplex, nec dissentimus ab istis,
10 Sed vulgata magis potior sententia visa est.
Ista dies Iacobe tibi, tibi sacra Philippe.
Hæc nemorum vobis damus ornamenta comantum,
Tu Christi sobrinus eras Iacobe, vocabant
Te Domini fratrem comites, quia vultus vtriq;
Vnus erat, Solymis pastor tu primus in oris,
Mystica supremæ referens conuiuia cœnæ,
Tu primus cyatho, primus tu pane litasti,
Tu iustus, tu sanctus eras. cognomina turbæ
Hæc tibi tradiderant. Christi post funera fama est
Te tolerasse famem, donec rediuiuus ab vmbris

Exijt, & mensę iussit te accumbere Christus.
Deniq; tu celso templi de culmine praeceps
Missus es, atq; odio Christi percussus acuto
Stipite, & excusso translatus in astra cerebro.
Hanc putat ob noxam Josephus, qui patria bella
Texuit, Hebraeorum vrbem cecidisse superbam,
Fataq; Iudaicę venisse nouissima genti.

DE S. PHILIPPO APOSTOLO.

10 T E uero qua voce canā, quo carmine dicā (pe?
Passe tot insidias lemurūq; hominūq; Philip
Tu Christum inuulgans Cronij petis aequoris orā,
Barbara gens totas hyemes vbi ducit in vmbris,
Et sine sole dies semestri in nocte sepultos.
Sol vbi transacto factus iam mitior aestu
Transijt in Libram, donec cum vere resurgat
Principium signorum Aries in vellere fuluo,
Ad statuam Martis tractus sub mole latentem
Marmorea fecisti atrum prodire draconem,
Cuius vt astantes spirando hausere venenum,

Pe-

Pestiferamq; animam, vel decessere repente,
Vel morbo iacuere graui. Marte inde remoto
Fixisti pro Marte crucem, quę protinus ægros
Restituit, vita functos reuocauit ab orco.
Arctico ab Oceano remeans per inhospita montis
Venisti iuga Riphæi, per Sauromatarum
Littora, per Ianaim, per Thermodontica rura,
Per pontum, per Cappadoces, Bebrycis ad oras,
Ad Phrygas antiquę steterant vbi mœnia Troię,
10 Hic tibi meta fuit tandem vitę, atq; laborum.
Hic graue supplicium crucis, & crudelia passo
Vulnera stelliferi patuit tibi limen olympi.
Tunc te per uarios casus, per multa secutę
Regna duę doctę fari præsagia natæ
In Phrygia tecum passæ, tecumq; sepultæ.
Diui, quorum hodie laudes exaggerat omnis
Orbis, ad Italiæ pacem conuertite curam.
Custodite nouas glaciali à grandine fruges,
Atq; salutarem pulsis date febribus annum.
Vestra ope terrigenis sint omnia læta colonis,

Et veniens nobis bona ſit mortalibus æſtas.

DE INVENTIONE. S. CRVCIS.

T Ertia lux deuota Cruci, quæ ſæcula tandem
Poſt tria iā requie noſtris apparuit orta,
Conſtantinus enim cum pugnaturus ad vrbem
Vindicibus Diuis veniſſet, & auſpice Chriſto,
Somnia per noctem vidit cœleſtia, in alto
Aëre fundebat magnam Crux aurea lucem,
10 Atq; notis ſuberat carmen ſplendentibus iſtud,
Conſtantinus in hac vincet. vexilla repente
In Cœlum ſimili effigie ſignata leuauit.
Vicit, & in patrium cecidit Maxentius amnem.
Tunc Helenam regis matrem, quę ſomnia nato
Audierat narrantę, bonus furor egit ad vrbes
Protinus Aſſyrias, vbi Crux inuenta, citatis
Confeſtim Hebræis veteriq; è rudere tracta.
Et quia tres tellurę Cruces iacuere ſub vna,
Vera modis patuit miris, impoſta cadauer,
Quod tunc ad tumulum turbis comitantibus ibat,

Reſtituit

Restituit vitę, res non concessa duabus,
Quę tulerant Christi socios in morte latrones.
Id regina videns opus admirabile lignum
In geminas secuit partes, vnamq; reliquit
Argento inclusam Solymis, pro munere grandi
Detulit ad natum clauis cum quattuor vnam,
Et triplicem titulum, nostris quem repperit annis
Forte faber reparans eius laquearia templi,
Quod Rex ipse Cruci Romę construxerat olim.

10 DE S. IOANNE ANTE PORTAM LATINAM.

INclyte Ioannes Christi sobrine, volantis
Ora ferēs aquilę, tua lux est proxima nonis.
Hæc fuit illa dies, qua te Iouis, atq; Deorum
Destructorem Epheso missum Romanus adegit
Cęsar in ardentis solium descendere oliui.
At Deus, extremos qui te seruabat ad ignes,
Incolumem fecit de tali exire lauacro.
Cęsar id admirans te carcere iussit aperto
Ire vias, vinclisq; Ephesum remeare solutis.

Et quia tormenti portam locus ante latinam
Ipse fuit, portæ festa hæc tenuere Latinæ
Nomen, & hic tēplum tibi Roma sequentibus annis
Condidit. hæc operis tanti monimenta supersunt.

DE APPARITIONE SANCTI MICHAELIS ARCHANGELI.

Michaël octauo Maias apparuit Idus,
Quando Sipontinis in bella volentibus ire
10 *Affuit, atq; diem pugnæ monstrauit, & horam.*
Campanos etenim rabies armarat, & ipsam
Parthenopen cōtra populum Diomedis, et vrbem.
Tunc residens alto Gargani in vertice montis
Sustulit è pelago nubes, Boreamq; vocauit
Montibus à Scythicis, septemq; trionis ab axe.
Adijciensq; procellæ ignes, & fulgura, & imbre
In glaciem verso mugire tonitrua fecit.
Mox fulmen cœlo, atq; freto reboante trisulcum
Soluit, & infestos nimbum perflauit in hostes.
Sic igitur ventis illos, & grandine, & vnda

Præcipiti

Præcipiti velut attonitos ac lumine captos
Reddidit, & fractis animis dare terga coëgit.
Posteritas operis tanti non immemor ista
Luce Sipontinos celebrat noua festa per agros.
Ista dies alio casu est memorabilis. illo
Scilicet, excelsa cum stans Archangelus arce,
Peste laborantem Romam lustrauit, et Austrum
Expulit immisso campis aquilone, nocentem.
An tamen hæc vna duo sint miracula luce
10 Edita, non certum est. forsan quia proxima ne tot
Festa forent, populus traxit Romanus in vnam.
S Pirituum nobis hic est natura parumper
Enarranda. suo dum ver iam munere functũ
Incipit æstati teneras concedere fruges.
Principio rerum quando Deus omnia traxit
Ex nihilo, sparsitq; nouas per corpora formas,
Spirituum quoq; progeniem quo tempus in omne
Viueret incolumis, sine mole, & pondere finxit,
Diuisitq; nouem genus hoc in regna, deditq;
Iura super terras, super æquora, & aëra, & ignes,
Astráq;,

Astraq́; , & æthereos orbes, & tradidit artem,
Qua regerent opus hoc tantũ, cui nomina mundus.
Sed pars vna suum nimis admirata decorem
Atq; potestatem renuit seruire Tonanti,
Tam demens, tam leua fuit. pars altera mansit
Fida sub imperio patris, cœloq́; rebelles
Expulit, & magno in tenebras molimine trusit.
Hi sunt qui patria pulsi studuere per orbem
Inter mortales decus vsurpare Deorum.
10 Nunc quoq; priuati prisco splendore latenter
Insidias tendunt animis, qui attollere sese
Altius attentant, & olympica limina quærunt.
Saturnus defluxit ab his, Saturniaq́; omnis
Progenies, etenim lemures præclara subibant
Nomina magnorum heroum, quos fama canebat,
Quiq; sui memores populos fecere merendo,
Vt genus allicerent ad se mortale colendos.
A priscis hæc regna chori dicuntur, & vrbes
Diuisi in varias, per transmundana volabant
Culmina, terrestres vt nos peruadimus oras.

Qui

Qui stabiles illa sunt tempestate reperti
Perpetuo leges obseruauere paternas.
De quorum numero Michaël, qui præfuit olim
Gentibus Hebræis dum res Iudæa manebat,
Est, & nomen habet clarum, quia semper agendis
Incubuit rebus pro maiestate Tonantis
Magnificè, sed præsertim cum mutua in arma
Cælicolas egit flagrans discordia ciues.
Christus eum postq̃ populos contraxit in vnum,
10 *Præposuit regno, cui nunc ecclesia nomen,*
Præfecitq; animis, vt cum mortalia membra
Destituere prius meritorum examine viso
Ad lances, recta in sacrum deducat olympum.
Creditur & mundi supremæ in fine senectæ
Fortiter acturus pro libertate piorum
Tartareas aduersum acies, regemq; profundi,
Qui supra sæuire modum conabitur illo
Tempore, & in nostros rabida exercebitur ira.
Has ob res thoraca gerit, ferroq; nitenti
Terribilis, dextra gladium, leuaq; bilancem

Sustinet, ac lemurem pedibus conculcat ahenis,
Ergo diem celebrate alacres solenniter istam,
Era sonent, vireant postes, altaria fument,
Votaq; custodi gentis persoluite nostrae.

DE SANCTO EVSTACHIO.

MAgnanimus ductor Placidus Romana propago,
Sic eius moderante Deo, mentemq;, viamq;,
Alipedem ceruum, dum venaretur in altis
10 Rupibus, offendit, cuius de vertice ad auras
Cornua surgebant, atq; inter cornua (visu
Horrificum) stabat Christi patientis imago,
Quae affari sic orsa virum. tua mitia corda
In miseros, operaeq; piae fecere benignum
Me tibi, sum Christus, qui numina falsa subegi.
Ad fontes cum prole meos cum coniuge vade,
Atq; redi, nam rursus in hoc te monte videbo.
Mox te multimodis iactatum casibus inter
Caelicolas magna cum maiestate locabo.
Istud idem noctu coniux per somnia vidit,

Quod

Quod vir vt audiuit, si nos Deus aduocat (inquit)
Ire decet, nihil esse potest mihi tutius. ergo
Paruit, & Placidus sacro sub fonte remansit,
Prodijt Eustachius, cõiux Theopista vocata est,
Natorum verò princeps Agapetus, & alter
Nomine materno sexu de fine repulso.
Hæc vbi facta, locum Placidus repetiuit eundem,
Affuit & Christus, Placidumq; arcana docendo
Plurima, consumpsit multas sermonibus horas.
10 Tempore post paruo Stygijs à sedibus orta
Pestis, & in famulos primùm grassata veneno
Tabifico, iumenta, greges, armenta, colonos
Sustulit, infecitq; malis nidoribus auras.
Surripuere aurum, vestes, & cætera, quæ non
Eualuit morbi rabies abradere, fures.
Indoluit pulsus subito de culmine rerum,
Erubuitq; videns humilem se ex tempore factum,
Ærumnosum, inopem, & miserorũ in sorte sepultũ.
Mox rate cõscensa cũ prole, & coniuge ad vrsam
Flexit, & Epiri ignotus peruenit ad oras.

Cum

Cum verò nauem egrediens mendicior Iro
Pendere non posset naulum, consorte retenta
Spe veneris Nauarchus eam petulanter abegit,
Atq; ita delusus lachrymis discessit obortis.
Venerat ad fluuiũ tenera cum prole tumentem
Imbre nouo, quem cum vellet transire, leuauit
In scapulas natum, natum subsistere in vmbra
Iussit arundinea donec remearet, & ecce
Dũ remeans amnẽ medium tenet, hinc lupus vnũ,
10 Inde ferox alium rapuit leo. credere posses
Coniurasse feras in tam lachrymabile furtum.
Et quasi concordes sceleri studuisse cruento.
Non periere tamen, nam qui per rura coloni
Instabant operi, facto post terga ferarum
Agmine, currentes iterum rapuere rapinam.
Sed pater ignorans finem sua chara reliquit
Pignora, & amissis famulis, patriaq;, opibusq;
Coniugeq;, & natis, fertur per deuia flendo
Amenti similis, nec scit quò tendere gressum
Debeat, & curis animum consumit amaris.

Non

Non procul inde igitur vico per amœna reperto
Rura stetit, posuitq; viæ finem, atq; dolori
Quoad potuit, tantos etenim finire dolores
Tam cito, tam leuiter nequeunt mortalia corda,
Utq; erat ingenio sollers, hominum genus illud
Ore, manu facile, & subito sibi fecit amicum.
Post tria lustra volens Persis indicere bellum
Maxima Traianus Romani gloria regni
Cœpit ad arma animũ, totamq; appellere mentem.
10 Venit in Epirum fama hæc, fluit vndiq; miles.
Quo factũ vt ductor quidam veteranus ad vrbem
Hac properans Romam, casu conuerterit ora
In Placidi vultum, frontemq; agnouerit olim.
Vulnere signatam, dextras iunxere, diemq;
Consumpsere simul longis sermonibus illam,
Cæsar ab hoc monitus Placidum superesse, vocari
Iussit, & antiquo succedere fecit honori.
Ergo tribunatu Traiano à Cæsare sumpto,
Rursus in Epirum cum maiestate reuersus
Dum studet ex illis equitum conducere turmam

Finibus,

Finibus, inuenit casu sua pignora, nam dum
Casu audit quosdam iuuenum Romana volentum
Arma sequi quondam raptos ex ore ferarum,
Iussit eos coràm adduci, visosq; repente
Indole ab egregia, matrisq; ab imagine nouit.
Et subito extentis patrem confessus vtrunq;
(Non tulit vlterius pietas) complectitur vlnis.
Nec dum multa dies ierat, cum plurima fando
Post epulas alacres linguas cum reddit Iacchus,
10 Ambraciæ, quam Nicopolim sæcla illa vocabant,
Audijt esse nurum solitam se dicere multo
Cum gemitu propè Leucatæ confinia quondam
Amisisse virum, geminosq; in littore natos.
Accersita nurus venit, natosq;, virumq;
Protinus agnouit, tota est sic auspice Christo
Instaurata domus, versiq; in gaudia luctus.
Talia Traiano memorant sub principe gesta.
Successor vero q̃uis & mitis, & æquus
In reliquos, fuit Eustachio truculentus, & atrox,
Nanq; vt nouit eum Christo seruire, Deosq;
Deridere,

Deridere, feris clamans immanibus omnes
Exposuit, sed cum sanctos inuadere nollent,
In letali vtero tauri clauduntur aheni,
Cui suberant latè effusis incendia flammis,
Atque ita in æternam, dum lux vigesima Maij
Surgeret herbicomi, commigrauere quietem.

DE DVABVS SORORIBVS MARIÆ VIRGINIS.

VStachij post fata diē venerabere quintā.
10 E Ista luce duas fama est antiqua sorores
Christiparę matris cœli regione potitas.
Ante obitum videre sui miranda nepotis
Acta per Assyrię fines, videre cruenta
In cruce pendentem Christum, videre sepultum,
Et rursum ad superos victo Plutone reuersum,
Scandentemque polos, non deseruere sororem
Casibus in duris, natique in funere acerbo
Plorauere simul, suspirauere, sinumque
Altera in alterius lachrymas fudere tepentes,
Vnam Zebedeo memorant nupsisse, secundæ

Vir fuit Alphæus. sanctæ matresq́ue, patresq́ue,
Pignora sancta, domus fuit hæc ita grata Tonanti.
Nec consanguinitas istud fecisse putanda est,
Nam bona largiri nequit immortalia sanguis,
Sed pietas, etenim pietas complexa videtur
Virtutum genus omne. Deum qui pectore toto
Concipit, à terris sursum se attollit, vt imber
In nebulas æstu solis defertur, & æquat
10 Ipsum se superis, ac numina flectit amando,
Diuinumq́ue sibi facit aspirare fauorem,
Cui Deus aspirat, diui famulantur, obedit
Mundus, & infernæ populus prosternitur aulæ.
Regnare est seruire Deo. tota ista propago
Diuinum potuit sic promeruisse fauorem.

DE ASCENSIONE.

CHristus ab inferno postquam phlegethōte reuersus
Sæpe suis sese vultu patefecit aperto,
Ad superos statuit terris migrare relictis.
Collectis igitur quotquot de carcere longo

Su-

Sustulerat tenebrosi Erebi, deuenit aprica
In iuga Palladiæ retinentia nomen oliuæ.
Hæc post pascha fuit lux quadragesima, & ecce
Ante suorum oculos comitum, quos iusserat inter
Prandia ferre gradus illuc rei istius ergô,
Conuerso ad superos vultu, manibusq́ supinis
Tollitur à terris, & in aëra surgit apertum.
Continuo nubes totum conuoluit amictu
Lucido, & auroram versus, qua dextera mundi est,
10 Et qua mane diem sol aureus inchoat almum,
Vertit iter, volucriq́ fuga conscendit olympum.
Transierat lunam, summoq́ sedebat in orbe
Mercurij, expectans comites post terga relictos.
Ut venere, viam simul inuasere per altos
Cyprigenæ campos, & regna per ardua Phœbi.
Iam Martis iuga contingunt, Saturniaq́ intrant
Atria, & ardentem stellis mirantur olympum.
Cœlicolæ Diui, qui per mundana uagantur
Culmina, stellarumq́ regunt moderamine cursum,
Continuere gradum, tacitiq́ ea longa tuentes

Agmina, quæ tanta hæc acies, quò tendit, & vnde
Aduenit, aiebant, multisq; è millibus vnum
In regali habitu contemplabantur euntem.
Signiferum supra tulerant vestigia circum
Vicini iam nono orbi, cum turba volantum
Spirituum valuis glaciali à limine pulsis
Obuia fit, Christumq; alacres, sociosq; salutant.
Nam qui summa tenent cœli penetralia, diui
Venturum audierant Christum, tempusq; sciebāt.
10 Ergo triumphales à summo cardine pompas
Egit læta dies, riserunt sidera, risit
Ætheres princeps, mundo qui præsidet, aulę.
Atq; ita lætantes subiere immobile cœlum.
Christus apud patrem residens suscepit habenas
Orbis, & à solio mansuri in sæcula regni
Omnia sub pedibus radiantia possidet astra,
Tartaraq;, & quicquid rerum complectitur ingens
Ambitus extremi magno curuamine mundi.
O felix, & fausta dies, qua sidera regem
Accepere nouum, qua conciliatus olympo
Inferior

Inferior mundus cœpit succedere regnis
Æthereis, nam tunc primum gens illa colubri
Functa est exilio, superosq; ingressa penates.
Errabant animę liquidum per inane volantes,
Quærebantq; viam, si qua se attollere possent
Altius, & sese Diuûm ad consortia ferre.
Hoc tandem dedit ista dies, gaudete beati
Cœlituum campi, quibus hæc accessio tanta
Facta fuit, qui tantum hodie vidistis honorem.
20 At lemures, Stygijsq; lares, lamenta per omnem
Emisere erebum, gemitusq; dedere, videntes
In cœlum migrasse animas, atq; in sua quondam
Atria terrigenas Christo ducente receptos.
Hæc est illa dies prisco celeberrima ritu
Ocnigenis, latè fuso quos Mincius amne
Cingit iens subter longos cum murmure pontes.
Christi etenim sacro sparsus de corpore sanguis,
Quem Longinus adhuc tepidum, riuisq; fluentem
De cruce purpureis vitream collegit in vrnam,
Profertur de templi adytis, vulgoq; quotannis

Cum rediit lux ista, loco monstratur ab alto.
Tum gemitus populi flentis, veniamq; precantis
Exoritur clamor, fugiunt per nubila voces.
Neue putes solos hæc ad spectacula ciues
Aduentare, fluunt agri, vicinaq; magno
Oppida concursu. ducens à flumine nomen
Parma, Placentinis magnum de collibus agmen.
Et Regij, Mutinæq; lares, Verona niuosis
Vrbs supposta iugis, fontanæ prodiga lymphæ
10 Brixia, præpinguis campestria rura Cremonæ,
Arua per effusis properant florentia turmis.
Quid Laudense solum? quid regna Insubria dicam?
Bergomeasq; domos? pietas antiqua vocauit
Sæpius huc Reges ipsos. Germania misit
Sæpius Augustos, Tyberino à flumine summi
Pontifices sæpe ad sanctum venere cruorem.
Felix relliquijs, et tanto munere Mantò
Te in primis, te toto animo, te tempore in omni,
Te te inq̃ Christi memorem decet esse. reliquit
Aspice quale tibi monimentum, & pignus amoris.
Non

Non potuit maius quicquam dare. Sanguinis unā
Attulit in cœlum partem, quantum genus illud
Vitę immortalis visum est exposcere, partem
Ad tua longinquo misit de littore templa,
Atq; ita te coluit terris magis omnibus vnam.
Quare age solennes, ne sis ingrata, quotannis
Munere cum magno duc ad sacraria pompas.
Neu sine collabi, quos instituere parentes
Legitimos ritus. tu Christi sanguinis hæres
10. Non debes adhibere istis nebulonibus aures,
Nec sectari homines, nostro quos vidimus æuo
Baubari vacuis, & inanibus argumentis,
Ac tentare tuum decus hoc abscondere, & istam
Obscurare diem, pretiumq; offendere linguis
Incircunspectis, quo gens humana redempta est.

DE PENTECOSTE.

TOta domus Christi, sicut præceperat ipse,
Pneumatis expectās vētura charismata sancti
Secreta super arce Sion collecta latebat.

Postquam stelliferum Christus conscenderat axem,
Occiderat nouies genitor Phaëthontis, & orta
Iam decimo cum sole dies tres egerat horas,
Ecce procellosi fragor instar turbinis ingens
Et velut irato pontus cum vapulat Austro,
Impetus auditur stridens per nubila, iamque
Circum tecta sonat, pulsi tremuere penates,
Sponte sua patuere fores, patuere fenestræ,
Cunctaque per thalamos subito subuersa tumultu.
10 *Visæ etiam linguæ ardentes volitare per auras,*
Et super ora virûm volucri considere lapsu.
Numinis occulti (nam tempestate sub ista
Clausum Numen erat) penetrauit in vltima raptim
Viscera vis, animæ volucri penetralia lapsu
Omnia percurrens vitæ mortalis abegit
Affectus, studia, & curas, & inania vota,
Pro quibus induxit patriæ immortalis amorem
Perpetuum casus omnes superare potentem,
Ridentemque minas, contemnentemque tyrannos.
Insuper edocuit non Græca vocabula solùm

Ac

Ac Romana loqui, sed quot Babylonia quondam
Audijt, excelsam Nemrot dum conderet arcem.
Hæc post pascha fuit lux quinquagesima, sancto
Spiritui sacrata, pater quem misit ab alto,
Vt nati firmaret opus, faceretq; secundo
Nauigium Petri fluctus proscindere vento.
Tunc longas iuere vias externa petentes
Regna patres nostri, voces audiuit eorum
Ortus, & Oceanus, Boreas Rhiphæus, & Auster
10 Aphricus, Oceano, quas nunc inuenit Jberus,
Jnsulę in austrino, si tempore forsitan illo
Audierint Christum, res est incognita nobis.
Vt perhibent, illis non sunt vestigia Christi
Vlla locis, illas superos, & Numina gentes
Barbaricas nescire ferunt, & more ferarum
Viuere, & humanis etiam (res horrida) vesci
Carnibus, expertes legum pietatis, & æqui.
His voluit nostris Deus apparere diebus,
Atq; per Hispanos diuinam ostendere legem.
Esse alias etiam terras, & regna putandum est

Sole

Sole vbi cum nobis nox est, surgente diescit,
Quæ venisse nouam nondum audiuere salutem.
His quoque venturis lux est oritura diebus.
In nos mortales etenim simul omnia nunquam
Influit, at differt in idonea tempora cœlum,
Et varias, vt mens, quæ prospicit omnia, dictat,
Partit in ætatis fatorum immobilis ordo.

DE TEMPORIBVS

AD tres ista dies tendunt solennia, quartā
Esuries cobibet, nam fert ieiunia secum,
Tempora quę dicunt. prima hæc ieiunia nobis
Occurrūt post pascha sacrū, quo victor ab vmbra
Christus auernali superas ascendit ad auras,
Et tria sunt, nam sexta dies, & septima parcis
Relligione pari minuunt conuiuia mensis.

DE TRINITATE.

ET quoniam de prole sumus satis ante locuti
Seiunctim, de Patre etiā non parua per annū

Men

Mentio fit. necnon sancti de numine Flatus,
Qui docuit fari linguas, & Barbara verba,
Nunc coniuncta tribus patres solennia nostri
Constituere, dies solis quę proxima portat.
Hic igitur coniuncta trium, quibus vnica virtus
Unum numen inest, vna omnipotentia, & vna,
Nomina plura licet teneat, substantia simplex.
Festa renidentes fumo celebramus ad aras.
Hoc est grande illud, quod nesciuere parentes
10 Arcanum Solymi, quod cum vestitus amictu
Corporis humani Christus diuina propago
Explicuit terris, hominum prudentia tanquam
Offensi radijs oculi, defecta remansit,
Nec potuit iubar in tantum defigere mentem,
Sed stetit attonito similis. Cœlestia non fert
Terrestris secreta animus mortalia solum
Doctus, & à terris nequiens attollere frontem.
Propterea noctu veniens Nicodemus, ab ipso
Istud vt audiuit Christo, quo tanta magister,
Quo fieri possunt (dixit) mysteria pacto?

Istud

Istud Athenarum risit sapientia, risit
Roma potens rerum magni caput orbis. & ipse
Nilus, & ingenio plebes Babylonica tardo.
Nostra sub hac curua vasti testudine mundi
Notitia in nebulis habitat, neq; sidera transit.
Nos adhibere fidem verbis cœlestibus ausos
Credulitas docuit diuûm sperare penates.
Atq; ideo lucem hanc celebri decoramus honore.
Hæc sat erant festo. quædam tamen addere visum,
10 Vt rubor Hebræo, nostris fiducia crescat.
Nos qui tres colimus, falli Judæa, Deumq;
Multiplicare putat, quia nunquam attollit in altum
Proiectos in terram oculos. substantia certe
Quę deus est, vna est. numerum persona recepit.
Sicut enim plures arbor gerit vnica ramos,
Vnica personas sic fert essentia plures.
Sic etiam plures animæ de simplicis vno
Stipite procedunt vires, exempla feruntur
Ista, quod in numero, totaq; propagine rerum
Proposito certum est nil esse, quod vndiq; quadret.

Hæc

Hæc nostris tam mira animis mysteria quoddam
Est apud Hebræos, quod vult prætendere nomen
Quattuor includens elementa carentia voce.
Nomen id, vt perhibent sancti, veterisq; nouiq;
Signat inesse Deo quiddam, quod cernere nusquam
Fas alibi, licet ingenio per cuncta sagaci
Cætera discurras. Hæc est essentia simplex
Vna nec admittens numerum, tribus insita tantum
Suppositis, vt nostri vtar sermonibus æui,
10 Hoc diuina volens soboles aperire docendo
Sæpe trium meminit, Flatus, Natiq;, Patrisq;,
Qui veniunt vno tanq; de flumine riui,
Atq; Deum coëunt (dictu mirabile) in vnum.
Hæc ea sunt, quæ clausa notis sub quattuor illis.
Accipe nunc cur nam Iudæi abscondere nomen
Sic studeant illud. Dicunt miracula posse
Cuncta per id fieri, si quis vocalibus apte
Adiunctis proferre sciat. de sedibus Orci
Excitos referunt manes in membra reuerti
Mortua, depelli morbos, elementa moueri,

Sic

Sic Christum celebrem factum, quod scilicet eius
Nominis auxilio poterat, quaecunque volebat.
Propterea timuit gens illa incredula, nequis
Forsitan Hebraeos contra, vim nominis huius
Exerceret, & haec eadem dementia fecit
Propria Romuleae nesciri numina Romę,
Ne cupiens aliquis Romanam perdere gentem
Apta subornandis apponeret orgia diuis,
Sicque nouis fierent Romę nidoribus hostes.
10 Trine Deus maior quam mens humana capax sit,
Cuius opus quamuis magnum, ac mirabile, longe
Est virtute minus, cuius clementia finem
Non habet, exaudi, nobisque illabere, nosque
Credere fac, quę fas homini cognoscere non est,
Nec transferre neges nos ad tua gaudia tandem.

DE EVCHARISTIA

P Ost epulas Christus mortem passurus acerbam
Instituit sacrum, quod tunc mœrore labantes
Prosternente animos fuit huc transferre necesse.

Non fuit ex auibus, non ex cerialis aristę
Fruge, nec ex gregibus sacrum, teneróue juuēco,
Qualia gentiles, & gens Iudæa solebant
Reddere Cœlitibus. Sacrum fuit ipse, Sacerdos
Ipse fuit, sed se velauit imagine mira.
Namque panis erat, quę vini essentia quondam,
Fecit vt in Christi corpus, sacrumq; cruorem
Transierit subito, saluis vtriusq; figuris.
Huc æterna suas tulit omnipotentia vires,
10 Omnia quæ peragit, seu sint ingentia, seu sint
Parua, pari conatu illi sunt omnia, quę vult
Obuia, perfacili quæ vult, habet omnia nutu.
Quæ talis, tantusq; opifex promiserit, aude
Credere, quod verò talis, tantusq; putari
Debeat hic opifex, oculos ad cætera transfer,
Quę legitur fecisse, opera admiranda, videbis
Illum per fluctus siccis incedere plantis,
Pellere tartareos manes, à faucibus Orci
Ducere, & in lucem rursum reuocare sepultos,
Immedicabilibus morbis humana leuare

Corpora,

Corpora, & orbatis oculis ab origine lumen
Reddere, quæ fieri rerum natura negabat.
Hoc magnum, hoc ingens, & non imitabile sacrum
Instituit Christus, docuitq; sacerrima verba,
Mortales quibus id faciant, quod fecerat ipse.
Hoc igitur quoties opus exercetur, ab vsq;
Manibus infernis, summoq; auditur olympo.
Eruit à Stygijs sontes penetralibus vmbras.
Nec solum à morbis, verùm et discrimine ab omni
10 *Mortales miseros à ferro, à fulmine, ab vndis*
Igneq;, ab infernæ gentis violentia, & armis
Liberat, & nihil est nobis æque vtile, Diti
Tam graue, & horrendum, sic delectabile cælo,
Flore Cruces igitur vario circundate, & herbas
Spargite, velatum sub panis imagine regem,
Atq; Deũ ferimus, procul hinc procul ite profani.
Ferte faces manibus, fieri sibi talia mandat
Christus, in auratis sacros decet ire ministros
Vestibus, & dulces cantu modularier hymnos.
Azyma seu fuerint, sicut dixere Pelasgi,

Liba,

Liba, quibus fecit sacra venerabilis auctor
Ambiguum. celebrare modo laudabile vtroq;
Si nostræ sinerent leges, Romanaq; iura.

DE S. GERVASIO ET PROTASIO.

POst decimā sexti mēsis tua nona Protasi
Festa dies celebrat, tecū prognatus eodem
Semine Geruasius facti crudeliter ambo
10 Martyres Astasio sub iudice. regna tenebat
Tum Romana Nero, tum toto ex orbe fugatum
Fas aberat, terra, atq; mari regnabat Erinnys.
Vos vrbem cui lana suis dat nomina, vestro
Sanguine tinxistis. post plurima tempora Pastor
Ambrosius vobis id significantibus alta
Sub tellure simul vos inuenisse iacentes
Dicitur, & celebri magis exornasse sepulchro.
Nunc quoq; vobiscum fertur recubare, tribusq;
Esse vnam post fata domum. requiescite sanctæ
Magnanimæq; animæ, venerāda quiescite membra,
Et vitam sperate nouam, sperate reuerti

Rursus in antiquam lucem, cum venerit olim
Christus ab æthereis ad mundi examina regnis.
Interea pacem nostris orate diebus,
Et super Italiæ populos tristi, atque nefanda
Sorte laborantes, ne qui regnare solebant
Funditus intereant, cura vigilate salubri.

DE Natiuitate S. JO. BAPTISTÆ.

ECce dies Juni vigesima quarta subintrat.
10 Ferte faces, date thura focis, accēdite lychnos.
Festa reuertuntur totis communia terris.
Cætera mortales aliqui venerantur, at ista
Omne genus, colitur totum Baptista per orbem,
Armenij, Medi, Indi, Arabes. qui Nestoris artes
Accepere malas, luce hac sua templa frequentant,
Seruiles faciunt operas cessare, peragrat
Pascua bos, requiescit humus, non vapulat incus,
Iura silent, sileant & iurgia, relligioque
Floreat, & primæ pax, & concordia vitæ.
Lux hesterna famem sextam produxit in horam,

Et

Et ieiuna fuit; festis maioribus hæc est
Debita relligio, sed lux hodierna peractis
Mane sacris tota in plausus, & gaudia transit.
Rustica verbenis cingit sua tempora pubes,
Tibiaq; accendit faciles inflata choreas.
Esse nuces memorant, frondes quę ferre recusent
Hactenus, arentes quas lux hesterna putabat,
Ista dies vidit ramos gestare comantes.
Sunt quoq; qui silicem iurent hac semina nocte
10 Gignere, & hac ipsa deponere semina nocte.
Ista dies igitur non solum festa vocari,
Verum etiam miranda potest, quæ talia semper
Cum redit, apportat secum miracula rerum.
Progenies quam non poterant sperare parentes
Amplius, & felix, & sanctificata priusq̃
Nata, diem facit hanc alacrem, puer iste futurę
Nuntius ætatis, miro diuinitus ortu
Editus impuri fugit contagia vulgi.
Et memor Heliȩ nemora, & syluestria gressu
Per loca soliuago primis habitauit ab annis,

Et modo Carmelo residens in monte virorum
Heliadum, saltu qui versabantur in illo,
Discebat mores, & delectatus eorum
Relligione diu gelidis habitabat in vmbris,
Et modo Jordanem propter, si rosida prata,
Si vidisset humum curua in conualle virentem,
Et vacuum sine teste locum, sine uoce silentem,
Stabat, & esuriem tenui sedasse locusta
Dicitur ignorans adipem, siceramque, merumque.
10 Angelus hanc patri prolem promisit in alta
Arce Sionei, dum accenderet orgia templi.
At cum pollicitis esset male credulus istis,
Amisit sermonis iter, fraudata loquendi
Officio mansit quasi fax sine lumine, lingua,
Vt puerum connixa parens, cum nomina Nata
Essent danda, pater vocis retinacula rupit.
Et noua fatidico modulans oracula cantu
Imposuit sancta prognostica nomina proli.
Ast vbi maturos Juuenis peruenit ad annos
Ad vada Iordanis residens venientia lymphis
Agmina

Agmina dum tingit, subito cognomina tali
Traxit ab officio, Christum monstrauit, in amne
Abluit, excelso missum testatus olympo.
Tanta erat in populis eius reuerentia, tantum
Nomen, vt ex cunctis fluerent regionibus illuc
Assiduè velut ad quædam miracula turbæ.
Iste deo plusq̃ Vates auctore vocandus
Maiestatis erat tantæ per proxima regna
Vndiq;, vt a populis Christum iam posse putari
10 Inciperet, Christus quem stirps Aegyptia Moses
Venturum auxilio terris promiserat olim.
Asper, & hircino vestitus tergore longis
Impexisq; comis, lapsáq; in pectora barba
Mortales obiurgabat sermone seuero,
Atq; superciliјs insectabatur acerbis
Omne nefas, homines animans ad olympica regna.
Hæc satis hic. alio referentur funera cantu.
Sancte precor iuuenis, qui prima sedilia cœli
Iure tenes inter superos, reminiscere quantis
Cladibus humanum premitur genus, aspice gentem

Christigenam, finesq; tuos, vbi debita nobis
Regna tenet Christo rabies Agarena fugato.
Pelle Arabum ritus, gentemq; extingue superbã,
Heliadesq; tuos in regna antiqua reporta.

DE *Martyrio* S. PETRI ET PAVLI.

S Aluete ò magni duo maxima lumina mundi
Petre, & Paule, dies vestris hæc clausa triũ
Iunius exibat, iam sol penultimus vmbrã (phis.
10 Noctis in occasum, stellasq; fugauerat omnes,
Cum virosa Nero spirans aconita draconis
More venenosi rabiem prorupit in istam,
Et scelus est ausus, quod non abolebitur vnq̃,
Vnde illi parta est æterna infamia sæclo.
Iussit enim Petrum, quo non insignior alter
Relligione fuit, pedibus sublime leuatis
Ore in humum verso pendere patentibus vlnis,
Et Paulum rigido iugulum submittere ferro.
Nomen erat Petro Simon ab origine, sed cum
Vellet eum Deus esse basim templo ædificando,

Fecit

Fecit ei solidę nomen de nomine petræ.
Posteritas, quia rector erat, clauumq; tenebat
Appellare Cepham voluit, quæ nomina Graio
A sermone trahunt, sicut sonus indicat, ortum.
Christus ob ingenium simplex, & mite, piumq;
Retia per fluuios, & per piscosa trahentem
Stagna virum tulit, & docuit conuertere gentes,
Regna gubernare, & Diuorum euertere cultum.
Vrbibus Assyrijs Christi post funera, postq;
10 In cœlum reditus, bisseptem dicitur annos
Impendisse graui vexans mala numina bello.
Mox maria ingressus, longaq; ambage viarum
Circumlatus iter vertit Bithynica versus
Littora, Cappadoces, Galatas, Põtumq; peragrãs,
Quotquot erant illis Iudæa ab origine regnis
Edocuit Christum, veteriq; retraxit ab vsu.
Inde per Ægæum, per Cycladas, Ioniumq;,
Multa mari, & terris discrimina passus ad vrbem,
Romuleam mundi dominam, rerumq; potentem
Venit, vbi æterni iaceret primordia regni.

Tum magus Aeneadas Simon, ipsumq́ Neronem
Præstigijs ludens sese iactabat iturum
Aërium per iter, volucresq́ æquare volatu.
Petrus vt à terris sublatum in nubila vidit
Submissis genibus multa prece numina flexit,
Vt rueret, præceps igitur quasi plumbea moles
Cum stridore ruit, fusisq́ attrita medullis
Ossa solo hæserunt, animam Vulcanus ad vmbras
Traxit, & in tetri foricis sepeliuit Auerni.
10 Cum foret à Solymis in ahenea vincula missus,
Per noctem domus intremuit, patuere repente
Sponte fores, stetit attonitus sine voce satelles,
Dissilijt ferrum, fractæ cecidere catenæ,
Liberaq́ excussis mouit uestigia vinclis.
Prætereo à sancto quod Centurione vocatus
Lauit eum, quod de nigro phlegethonte puellam
Traxit, vt à grauibus morbis absoluerit ægros.
Cuncta sequi immẽsus labor, & mora lõgior anno.

De

DE SANCTO PAVLO.

S Aulus erat quando furijs agitantibus ibat
Alta Damascenæ subiturus mœnia terræ.
Sed traxit collapsa vetus dementia secum
Nomen, & euasit Paulus, qui voce per orbem
Intonuit tanta, vt Boreas audiret, & Auster,
Ortus & occasus, maria vndiq;, & vndiq; terræ.
Quis referat gentes, quis regna recenseat, vrbes,
10 *Oppidaq;, & populos, per quos vitalia sparsit*
Semina Triptolemo similis, si sancta profanis
Admiscere licet? non tot Proserpina matri
Est quæsita vijs, nec tanto inuenta labore,
Quanto humana salus Paulo satagente reperta est.
Europam metire animis, Asiamq;, Theatrum
Istud erat Paulo, tanta hæc certauit harena.
Nō vada, nō Syrtes timuit. iuga summa, minātes
In cœlum scopulos sumptis quasi Pegasus, alis
Transijt. obijcibus nullis mens ardua cessit.
Geryonen Antæum, Erycem, pecudemq; Erymāthi

Sustulit Alcides, monstrumq; immane Molorchi.
Iste Deos Saturnigenas, Martemq;, Iouemq;,
Neptunum, & reliquos, qui tum diadema ferebant,
Et quibus imperium Romæ submittere fasces
Et curuare caput, vitulosq; adolere solebat.
Sicut in igne chalybs positus candescit, & ignem
Concipit, ac stipulas, admotaq; robora adurit,
Sic animus Pauli diuino accensus amore
Euasit diuinus amor, cui feruida corda
10 Redderet, & cœlesti homines accenderet æstu.
Nec sat erat gentes coràm docuisse, docebat
Absentes etiam, testatur Epistola Romam
Missa, notæ superant, quas accepere Philippi,
Thessalonicenses, Galatæ, subiunge Corinthum,
Ad genus Hebræum missas, Ephesumq;, Rhodumq;,
Et quæ discipulis fidei documenta reliquit.
Inter mortales nil magnificentius vnquam
Auditum, visúmue fuit, non supplicat ore
Seruili, seu mendico, sed grandia fatur
Nil veritus procerum vultus, & regibus ipsis
Imperat

Imperat, imponens leges ceruicibus altis.
Adde quod ad superos raptus cœlestia vidit
Viuus adhuc, & adhuc terrestri in corpore regna,
Audiuitq; Deum immortalia verba loquentem,
Quæ non sit licitum fari mortalibus vllis.
O diuinæ animæ, quarum sanctissima Romæ
Membra cubant, seruate fidem, prohibete ruinam,
Atq; reformandi curam, studiumq; senatus
Vsurpate, vetus iam disciplina fatiscit,
10 Consenuit probitas, & morti proxima languet.
At licet ista dies Diuis sit sacra duobus,
Cras tamen ac si lux non sit satis vna duobus,
Propria soluuntur laudum præconia Paulo.

DE VISITATIONE VIRG. MARIÆ.

I Vlius ingreditur, duris tritura flagellis
Verberat arentes rapido sub sole maniplos
Et per adusta sonant Tithonides arua cicadæ.
Audierat Virgo partu fœcunda recenti

Con-

Concepiſſe Nurum ſterilem ſibi ſanguine iunctã.
Viſat ut agnatam, peragrare iuuencula ſaltus
Audet, & Aprilis virides iam ſuderat vmbras.
Ruraq; multiſono cantu mulcebat aëdon,
Quando pium ſuſcepit iter, peregrinaq; manſit,
Tertia dum claro ſenuit Proſerpina vultu.
Quumprimum ſolis radios egreſſa videri
Cœpit quarta, domum rediјt, nos miſimus iſtam
Inter feſta diem, dedimusq; vocabula facti
10 Iam dudum officiј, Panchæaq; thura crememus.
Vt primo ingreſſu dextras iunxere parentes,
Vt commiſſi vteri miſſis ad colla lacertis,
Res noua, nec ſæclis audita prioribus vnq̃
Contigit, infantes ſeſe agnouere. Ioannes
Conceptu qui maior erat (mirabile dictu)
In genua erectus duplices ad ſancta tetendit
Virginis ora manus, ſenſit myſteria mater
Grandior, & Chriſti ſic eſt affata parentem.
Vnde mihi, ut mater Domini mea tecta ſubintret,
Vnde datũ? thalamis vnde hæc noua gloria noſtris?

O ſæ

O felix, & fausta dies, o enthea Virgo,
Quæ dictis adhibere fidem cœlestibus ausa es.
Sic senior. maiore animi dulcedine Virgo
Fecit, & exultans cecinit memorabile carmen,
Quod chorus, alterno cum sol declinat ab axe
Pronus ad Antipodes, modulatur ad organa cantu.
Talia maiores nostri mysteria docti
Instituere coli lucem solenniter istam.
O geminę matres, quę pignora tanta tulistis,
10 Este pudicitię nostri custodia sæcli,
Et mores seruate bonos. Venus, atq; Cupido
Omnibus in terris bellum indixere pudori,
Et fugit ex tectis, ac profligatur honestas,
Ab prohibete nefas, scelerig; occurrite tanto.

DE SANCTA MAGDALENA

L vce bis vndecima dum Julius æstuat, Ecce
Magdalena ferens loculos spirantis Amomi
Panditur effusis per eburnea colla capillis.
O mulier, quæ spem veniç mortalibus affers,

Et delere doces humana piacula, salue.
Illustri te stirpe satam, sub purpura, & auro
Transegisse ferunt teneros regaliter annos.
Et quoniam tempus iuuenile, licentia, forma,
Ocia, delicię, mortalia pectora soluunt,
In veneremq; trahunt, malè custodisse pudorem
Diceris, & caeci sensisse Cupidinis arma.
Forma Helenae tua forma fuit, damnosa pudicis,
Et quae vel tetricos posit mollire Catones.
10 Hinc fas est spectare, quibus supposta periclis
Vita sit, & quot sunt pelago symplegades isto.
Mens falsis delusa bonis magneta, polum'q;
Perdidit, & fracto passa est naufragia clauo.
At pater omnipotens, vt se cognosceret ipsam
Fecit, & illudentem oculis dispescuit vmbram.
Tum pertaesa graues maculas, heu poenitet (inquit)
Poenitet, atq; pudet vitę infeliciter actae,
Iratos patior superos, me numina toruum
Prospiciunt, in sorde cubo tenus ore sepulta,
Manibus in praedam data sum, me posidet Orcus,

Deq;

Deq́ meis furiæ exuuijs posuere trophæum.
Hæc vbi dicta, sinum tracto velauit amictu
Continuò, & gemmas à fronte, à pectore, ab aure
Diripiens clausit loculis, & pyxide eburna.
Qui verò abscondit næuos, & adulterat ora
Quāprimū abiecit fucum, myrrhamq́, thymumq́,
Et quæcunq; tulit Venus vnguentaria vasis
Ad lapidem fractis velut abiectissima quædam
Purgamenta, solo dedit, in nihilumq́ redegit.
10 Talia dum fierent, magnum germana prophetam
Aduentasse refert, hominum qui tollere possit
Nequitiam, scelera, errores, & reddere sanctos.
Nec mora, proripuit celeri se concita gressu,
Inuenitq́ virum cum maiestate loquentem
Grandia, conuiuasq́ graui sermone docentem.
Et prostrata solo lachrymis vestigia Christi
Abluit, abstersitq́ comis, vnxitq́ alabastro,
Officio tali scelerum de syrte suorum
Eruta surrexit, seseq́ redemit amando.
Quæ Christi lauere pedes, lauere furorem
La-

Lachrymæ, & insanæ deliramenta iuuentæ.
Discite, quos cæcus facit insanire Cupido,
Discite ab hac, fœdo quod sit medicamen amori.
Discite, quo possit vitium iuuenile domari
Vomere, qua vinci cangrena libidinis arte.
Quærite diuinum, mala qui lauat omnia, fontem.
Hinc miseri discant non desperare salutem,
Nam quicunque dolent vitam sibi turpiter actam,
Innocui fiunt, ægroti incendia cordis
10 Tanta valent, fiunt pueris insontibus æqui.
Ipsa fuit magnæ comes, atque ancilla parenti,
Et Christi pars magna domus, miracula vidit
Facta per Assyrias cunctis notissima gentes.
Affuit extremis Christi cruciatibus inter
Agmina rhomphæis, grauibusque horrentia pilis.
Ipsa triumphato vidit Phlegethonte magistrum
Prima resurgentem lachrymis præ gaudio obortis.
Cum mala iam Christo sors in sua regna reuerso
Christigenas premeret, patrijs de finibus ipsa
Et soror, & frater ventis ad regna secundis
Gallica

Gallica venerunt, vbi curuo in littore quondam
Mœnia Phocenses noua fundauere coloni.
Magdalena ferens sese in deserta sub altis
Delituit cryptis, mansitq; incognita longo
Tempore, & à solis habuit conuiuia diuis.
Cum quibus asiduè septem, quas dicere mos est
Canonicas, modulis celebrasse suauibus horas
Dicitur, & dulci sonuisse per aëra cantu.
Tandem, vbi finito venit lætabile tempus
10 Exilio, positis iuit super æthera membris.
Sunt qui turpe putent Marthę infamare sororē,
Sed memorant alia quandam de gente puellam
Nominis eiusdem, cui sic illuserit illa
Tempestate Venus iuuenum teterrima pestis,
Gregoriumq; volunt, fœdi qui criminis auctor
Extiterit, peccasse, velut peccasse Maronem
Dicimus ob læsum castæ Didonis honorem.
Sed, quoniam Diui qui supra sidera viuunt,
Non curant de se in terris quid fama loquatur,
Nectar enim quo vescuntur dediscere terras

Cogit, & inducit perituri obliuia mundi,
Nos quoq; rumores hominum contemnimus istos,
Et seu peccatrix fuerit, seu nescia culpæ,
Non dubitamus eam mensis accumbere Diuûm.

DE SANCTO JACOBO.

ANnua maiori vigesima quinta Jacobo
Sacra dies aperit, Christi matertera, mater
Huius erat, genitor vero Zebedæus, in altum
10 Primus hic ex Christi socijs migrauit olympum.
Ipse vbi discedens petijt sua regna magister,
Longum iter ingressus nostri maris omnia vidit
Littora, & hesperias, vbi sol iam fessus anhelis
Intrat equis magnum Oceanum, peruenit ad oras.
Hic, vbi se tenui consumere tempora messe
Vidit, & exiguam se mittere in horrea frugem
Duritiem gentis pertæsus, & arida corda,
Vertit iter, rursumq; suos annauit ad agros.
Redditus Assyrijs notas dum permeat vrbes
Imbutum Plutone magum verbisq; potentem
Thessa-

Thessalicis, cœlo audentem deducere Lunam,
Repperit Hermogenem casu, comitemq; Philetum
Repperit, & vicit, victos in flumine lauit.
Res ea primores Judæûm accendit, & ira
Atq; graui liuore actos capere arma coëgit,
Vimq; pio moliri homini, feralibus ausis
Affuit Alecto, nexis ad colla cathenis
Sistitur Agrippæ regi, capitale iubetur
Supplicium, indignamq; pati sine crimine mortẽ.
10 Discipulos aiunt noctu venerabile corpus
Imposuisse rati, ventoq; iuisse secundo
Rursus ad Hesperios, & Lusitana petisse
Littora, sic patri qui temperat omnia visum est,
Vt quos non potuit viuens, post funera saltem
Flecteret ætherei possessor & incola mundi.
Discipuli sacrum corpus de naue ferentes
Imposuere graui quod erat propè littora saxo,
Continuo res mira oculis apparuit. illud
Marmor iners tacto, quasi lympha, cadauere cessit,
Atq; sinum dedit ingentem, totumq; recepit

Corpus, et extemplo moles ea facta sepulchrum est.
Tunc erat his opulenta locis Lupa fœmina vafro
Ingenio, quę discipulis poscentibus ædem
Sarcophago dignam, cupiens illudere, tauros
Ite ait indomitos plaustro subiungite, & ista
Mausolea trahant, sedes vbicunq; quierint
Vestra sit. his homines mulier frustrarier orsa est.
Illi autem magnis animis, & numine freti
Inuenere pecus placidum, mite, ac mansuetum,
10 Quod Lupa credebat sæuum, atq; immane futurũ.
Quattuor eximios loris iunxere iuuencos,
Qui nunq̃ iuga pertulerant, sed nocte, dieq;,
Qua lauat Oceanus sparsas per littora conchas,
Incustoditi syluis errare solebant.
Ergo rotis busto imposito, bobusq; iugatis
Sub temone sinunt plaustrum discedere, quorsum
Impetus excierit per rura patentia tauros.
Illi autem rectore Deo venere sub alta
Tecta Lupæ, fixisq; rotis in puluere plaustrum
Constitit, & factum est tauris immobile pondus.

Tum

Tum Lupa perpendens opus admirabile tectis
Cessit, & hoc pacto facta est domus ardua tēplū,
Tēplum horrēdum, ingēs, quo toto ex orbe ferūtur
Munera, quod visum veniūt Aquilonis, & Austri
Incolę, & Ægæas qui sulcant nauibus vndas.
Sic regio conuersa Tagi, sic Betis, Anasq;,
Thuriaq; ad nostras leges, sic venit Iberus.
Hoc sortita decus longinqua Hispania tantum.

10 DE SANCTO CHRISTOPHORO.

LVx eadem magno vehit annua festa giganti,
Qui q; in excelsis humeris trās flumina Christum
Vexit, ab officio tali cognomina traxit
Christophori. Cananeus erat, Syriæq; colonus,
Reprobus à prima sortitus origine nomen.
Corporis immensi, nanq; id surgebat ad vlnas
Vertice bissenas, facies amplissima nigris
Torua superciliis, oculi splendore micantes
Sanguineo, præ se ingenium, præ se alta ferentes
Corda, nec aduersos quicq̄ trepidantia casus.

Iste velut nouus Antæus, velut alter Orestes
Ibat, & Atlantis Libyci, qui fertur olympum
Sustinuisse humeris, & Orionis ora ferebat.
Pectora cernenti grauis occurrebat imago
Terrigenûm, qui miserunt in vincula Martem.
Brachia dixisses annosæ brachia quercus
Expoliata gelu, scabroq; horrentia libro,
Crura putes duris natas in cotibus ornos,
Caucaseas verò cautes vestigia. latis
10 Sub pedibus, quoties ibat, latè arua tremebant.
At coma quæ à mēto in pectus, quæ à vertice in ar
Ibat, erat similis setis, quas tergore summo (mos
Fert annosus aper, sed opaca obscurior vmbra.
Talis hic ac tantus domino seruire potenti,
Vt perhibent, cupiens, patrios liquisse penates
Dicitur, & summum quæsisse per omnia regem
Regna vagans, toto tum rex magis inclytus orbe
Thracius Euxinis, qua Bosphorus æstuat vndis,
Constantinus erat, Romanaq; sceptra tenebat,
Huic igitur, vel forte alij, nam futilis auctor

No-

Nomina neglexit regis. quem credidit ipse
Inter mortales primum, reuerenter adhæsit,
Seruiuitq; diu. sed cum didicisset Auernum
Viribus humanos reges præcellere, tanta
Improbitas hominem traxit, descendere ad Orcum
Attentasse ferunt, & quæsiuisse Charontem.
Dum deserta igitur solus nemorosa peragrat,
Et vestigat iter nigri phlegethontis ad amnem,
Inuenisse casam fertur senis inter opacas
10 Viuentis syluarum vmbras, saltusq; silentes.
Hic vbi se dixit summum perquirere regem
Reprobus, ô Iuuenis proceri corporis (inquit)
Si sapis, inuentu facile est, quod quæris, olympū
Suspice, in excelsis habitat qui sidera fecit,
Et maria, & terras, & quicquid in æquore viuit,
Quicquid & in terris, ipsi teterrimus Orcus
Seruit, & ignifero sol qui videt omnia vultu.
Vidisti stellarum ignes, lunamq; figuræ
Multiplicis, nunc exhausto, nunc lumine pleno
Nocte relucentem? Christus deus ista gubernat

Omnia, quæ primo rerum produxit ab ortu.
Talibus attentas præbebat Reprobus aures,
Atq; ait. ò senior quò tandem cernere pacto
Fas mihi, & affari regem hunc, qui condidit orbẽ?
Tum senior. rex iste tuis non indiget armis,
Nam propria vi cuncta potest, ieiunia quærit,
Et studium pietatis amat, precibusq; mouetur.
Tũc Reprobus. quid opus multis? curuare precando
Crura piget, graue ferre famem. si robore, & istis
10 Quę natura dedit mihi fortia, & ardua, membris
Illi opus est, doceas, patiens onus omne subibo,
Tum senior, pete vicini vada fluminis (inquit)
Turba vbi consueuit mergi non parua quotannis,
Et transfer quoscunq; vides accedere ad amnem.
Forsitan his studijs Rex oblectatus aperto
Pandere se teq; affari dignabitur ore.
Iuit, & innitens longa trabe fluminis altas
Transportabat aquas tunicis ad cingula tractis.
Ocia ducentem sub acernę tegmine syluę,
(Nam sibi texuerat cæsis vmbracula ramis)

Ex

Ex improuiso puer excitat, atq; iacentem
Nomine Christophorum verso cõpellat ab vndis.
Cum verò infantem conuerso ad flumina visu
Non vidisset, iners iacuit fususq; per herbam
Indulgere parat somno, dum præterit æstus.
Ecce iterum vox illa sonat, rursumq; vocatus
Os leuat, atq; locos mirans circunspicit omnes.
At nihil apparere videns insomnia vocem hanc
Credidit. & dum vult iterum recubare, repente
10 Vox redit, & Christum pueri sub imagine vidit,
Nec tamen aduertit pueri sub imagine numen.
Surgit, & infantem scapulas attollit in altas.
In medijs gradiens cum iam persisteret vndis,
Sentit onus graue, & immensum, surasq; labare,
Et curuari humeros, & se succumbere moli,
Innixusq; trabi contra duo pondera pugnat,
Amnis, & infantis, tandem sudore fluenti
Ora rigans, & vix plantis titubantibus hærens
In ripis deponit onus. puerumq; tuendo,
Vnde (ait) ista tibi grauitas? nec enim tibi membra

Ænea,

Ænea, ferre polum astriferum ceruice videbar,
Hæc ille. & verbis vix respirabat anhelis.
Desine mirari dixit puer, astripotentem
Vexisti ceruice Deum. miracula verbis
Sunt factura fidem, siccam qua flumina transis,
Fige istam tellure trabem, cum venerit orto
Crastina sole dies, frondes, & poma videbis.
Vidit, & obstupuit, lotusque in fluminis vndis
A seniore, vias iuit, quo reddere posset
10 Obsequium Christo maius, melioraque lucra.
Ad Lycios primo, multos vbi viderat olim
Multa pati propter Christum tormenta, recessit.
Hic, vbi diuino percepit munere linguam
Posse loqui Lyciam, Pataræaque verba sonare,
In fora processit, populoque astante resoluit
Os alto clamore docens idola, deosque
Quos colerent, non esse Deos, sed saxea signa,
In quibus inferni manes habitare, loquique
Sint soliti, nomenque sibi vsurpare Deorum.
Vtque fides fieret dictis, extempore fecit
Arentem

Arentem frondere sudem, contumq; trabalem,
Quem dextra complexus erat. quid plura? repente
Turbæ deuouere deos, & poplite flexo
Extendere manus Christum clamore vocantes.
Hæc vbi primores populi sensere, ministris
Acciuere hominem missis, qui sponte nec vllam
Vim passus præsenti animo stetit ante tribunal.
Vt fuit inclusus tandem squallente baratro
Carceris, ex oculis eius per opaca refulsit
10 Claustra iubar, quod captiuos exterruit omnes,
Per quod scorta duo, fuerant quæ missa, gigantis
Vt caperent mentem illecebris petulantibus altam,
Ad sanctam venere fidem, lucentia miris
Vt videre modis excelsi lumina vultus,
Præsentem sensere Deum. mox ferrea passus
Verbera, & ardentem galeam, considere ahena
Est in sella igni subter flammante coactus.
Expositus demum iaculis pendere sagittas
In vacua fecit (res admirabilis) aura,
Ex quibus vna adijt faciem tortoris acuta
Cuspide,

Cuspide, & vt scopulo pupillę infixa pependit.
Christophorus verò miserans ea vulnera dixit,
Cum fuero vita functus de sanguine nostro
Cum tellure lutum facies, oculumq; perunges,
Hoc certum medicamen erit. non immemor huius
Consilij, fecitq; lutum, frontemq; perunxit
Tortor, & ex tenebris traxit mentemq;, oculosq;,
Nanq; vbi se sacro curatum sanguine vidit,
Pœnituit, fleuit, fontemq;, fidemq; recepit.
10 Post tot conflictus, post tot miracula tandem
Migrauit iugulo victor super æthera cæso
Christophorus, Dominũ quẽ vestigabat adeptus.

DE SANCTA ANNA.

ANna puerperio fortunatissima sancto
Tres habuisse viros, & tres genuisse puellas
Dicitur. in prima est magis admiranda, q̃ auctor
Istius immensæ molis, quam dicimus orbem,
Ipsius est soboles, & qui sine fine manebit,
Et sine principio mansit, generatus ab illa est.

Anna

Anna diu sine prole fuit, sterilemq; putabat
Se fore, sed nondum gignendi accesserat hora,
Quam dederat diuina nouis sapientia rebus.
Hæc vbi conuerso toties erupit olympo,
Protulit, ut modo vult hominũ pars maxima, natã
Criminis expertem, fecit cui nomen origo,
Longum expectato faceret quæ exordia sæclo.
De Iudæ prognata tribu Bethelhemica ciuis.
Sed Ioachim vir primus erat Galilæus, eandem
10 Progenies sortita tribum, Nazarenus ab vrbe
Nazaret ad Libani cedros priscamq; Damascum
Accedente magis cœli glacialis ad axem.
Septima lux huic ante tuas Auguste Calendas
Est sacrata, suis cum iam tritura flagellis
Parcit, & in grandes stipulam congessit aceruos.
Hanc lucem celebrate nurus, celebrate puellæ,
Ite decus vestrum nebulis suffite Sabæis.

DE

DE SANCTA MARTHA.

Altera cum surgens terras Aurora colorat,
Martha uenit quōdam trāslata procacibus undis
Massiliam sine remigio, cum tota per orbem
Est dispersa domus Christi, flagrante per omnem
Assyriam Iudæûm odio, ac liuore Deorum.
Hæc erat assiduè turbis intenta docendis,
Et lepido sermone potens pangebat in altis
10 Mentibus indigenæ gentis plantaria sanctæ
Legis, & ad Christum Rhodano prætenta uocabat
Oppida, & æquoreis contermina fluctibus arua.
Hæc ea, cui Christi restrinxit fimbria fluxum
Sanguinis, vt pleriq; putant, hæc hospita Christi
Sedula, turbari quæ circum multa solebat,
Dum studet hospitibus pietatem impendere totam.
Nunq̄ passa marem, nunq̄ pertæsa pudorem.
Finitimos illis monstrum fluuiale diebus
Vastabat campos, lanians in flumine nautas,
Submergensq; rates, cui forma simillima Fibro,

Prima

Prima figurabat Taurum, pars vltima piscem,
Grande animal, toruum aspectu, ventrosius Vro.
Hæc fera non agris tantum, sed & vrbibus esse
Cœperat horrori, plebes Arelatica portis
Mœrebat clausis, ex Auinione timebant
Attoniti ciues prodire in rura, Viénam,
Lugdunumq; ierat virosi infamia monstri.
Ad Martham coëunt omnes, lugubriter orant,
Adsit, & hanc diram precibus compescat Erinnyn.
10 Cum populis igitur petijt vicina Tarusco
Arua, vbi cœnosa pecus hæc habitabat in vlua,
Exiliens monstrum semesa cadauera calcat
Vnguibus, & turbis audens occurrere frontem
Eleuat obscuram, dentesq; ostendit aduncos,
Ora cruenta, cauas fauces, interrita virgo
Vt Crucis in formam digitos extendit, opacum
Demisit cilium pecus, atq; immobilis hæsit
Par statuæ. Virgo sacros in lumina rores
Proijcit accedens, pecudisq; ad colla ligauit
Cingula. tum læto turbis mirantibus ore

Annuit, vt longis peterent hastilibus hostem,
Sic commune malum, sic est commune periclum
Ocyus ablatum, populiq; à peste redempti,
Postquam sparsa fides, & propagata tetendit
Latius errantes ramos, collegit in vnum
Virgineos secum cœtus, statuitq; pudori
Grande gynæceum, quo se sociasq; reclusit,
Traductura dies tranquilla in pace quietos.
Cum venit suprema dies, cum in limine mortis
10 Iam foret, inferni manes venere repente,
Et subitas igne extincto sparsere tenebras
Per thalamum, fuit auxilio soror altera, quę iam
Iuerat ad superos, magno cum lumine raptim
Affuit, & lemures atros in tartara misit,
Nomineq; appellans Martham, dissoluere (dixit)
Corpore, & ad cœlos mecum Germana venito.

De sancto

DE SANCTO PETRO IN VINCVLIS.

AVgustus iam mensis adest, à Cæsare nomen
Transijt ad mensem, quòd res sub principis huius
Auspicijs Romana foret sublimiter aucta,
Quòd sedata illo ciuilia bella fuissent
Tempore, tunc etiam tellus Ægyptia nostras
Venerat ad leges. his plebs Romana Calendis
10 Thus, costũ, myrrhamq; adolens, spicamq; cilissam
Ibat ad Augusti sublimem Cæsaris aram.
Dicitur hunc morem mutasse Syricius, illis
Qui tenuit Petri caulas cymbamq; diebus,
Nam cum Theudosij proles Eudoxia Romam
Vincula ab Assyrijs ferrugineasq; cathenas
Vexisset, quibus Herodis petulantia Petrum
Presserat, inuenit causam, qua flecteret vrbem
Ad noua mutato Petri solennia ritu.
Tunc etenim coràm tota concorditer vrbe
Attulit Herodis Romę regina cathenas

Corpus, et extemplo moles ea facta sepulchrum est.
Tunc erat his opulenta locis Lupa fœmina vafro
Ingenio, quę discipulis poscentibus ædem
Sarcophago dignam, cupiens illudere, tauros
Ite ait indomitos plaustro subiungite, & ista
Mausolea trahant, sedes vbicunque quierint
Vestra sit. his homines mulier frustrarier orsa est.
Illi autem magnis animis, & numine freti
Inuenere pecus placidum, mite, ac mansuetum,
10 Quod Lupa credebat sæuum, atque immane futurũ.
Quattuor eximios loris iunxere iuuencos,
Qui nunquam iuga pertulerant, sed nocte, dieque,
Qua lauat Oceanus sparsas per littora conchas,
Incustoditi syluis errare solebant.
Ergo rotis busto imposito, bobusque iugatis
Sub temone sinunt plaustrum discedere, quorsum
Impetus excierit per rura patentia tauros.
Illi autem rectore Deo venere sub alta
Tecta Lupæ, fixisque rotis in puluere plaustrum
Constitit, & factum est tauris immobile pondus.

Tum

Tum Lupa perpendens opus admirabile tectis
Cessit, & hoc pacto facta est domus ardua tẽplũ,
Tẽplum horrẽdum, ingẽs, quo toto ex orbe ferũtur
Munera, quod visum veniũt Aquilonis, & Austri
Incolę, & Ægæas qui sulcant nauibus vndas.
Sic regio conuersa Tagi, sic Betis, Anasq;,
Thuriaq; ad nostras leges, sic venit Iberus.
Hoc sortita decus longinqua Hispania tantum.

10 DE SANCTO CHRISTOPHORO.

LVx eadem magno vehit annua festa giganti,
Qui q; in excelsis humeris trãs flumina Christum
Vexit, ab officio tali cognomina traxit
Christophori. Cananeus erat, Syriæq; colonus,
Reprobus à prima sortitus origine nomen.
Corporis immensi, nanq; id surgebat ad vlnas
Vertice bissenas, facies amplissima nigris
Torua supercilijs, oculi splendore micantes
Sanguineo, præ se ingenium, præ se alta ferentes
Corda, nec aduersos quicq̃ trepidantia casus.

Iste velut nouus Antæus, velut alter Orestes
Ibat, & Atlantis Libyci, qui fertur olympum
Sustinuisse humeris, & Orionis ora ferebat.
Pectora cernenti grauis occurrebat imago
Terrigenûm, qui miserunt in vincula Martem.
Brachia dixisses annosæ brachia quercus
Expoliata gelu, scabroq; horrentia libro,
Crura putes duris natas in cotibus ornos,
Caucaseas verò cautes vestigia. latis
10 *Sub pedibus, quoties ibat, latè arua tremebant.*
At coma quæ à mēto in pectus, quæ à vertice in ar
ibat, erat similis setis, quas tergore summo (mos
Fert annosus aper, sed opaca obscurior vmbra.
Talis hic ac tantus domino seruire potenti,
Vt perhibent, cupiens, patrios liquisse penates
Dicitur, & summum quæsisse per omnia regem
Regna vagans, toto tum rex magis inclytus orbe
Thracius Euxinis, qua Bosphorus æstuat vndis,
Constantinus erat, Romanaq; sceptra tenebat,
Huic igitur, vel forte alij, nam futilis auctor

No-

Nomina neglexit regis. quem credidit ipse
Inter mortales primum, reuerenter adhæsit,
Seruiuitq; diu. sed cum didicisset Auernum
Viribus humanos reges præcellere, tanta
Improbitas hominem traxit, descendere ad Orcum
Attentasse ferunt, & quæsiuisse Charontem.
Dum deserta igitur solus nemorosa peragrat,
Et vestigat iter nigri phlegethontis ad amnem,
Inuenisse casam fertur senis inter opacas
10 Viuentis syluarum vmbras, saltusq; silentes.
Hic vbi se dixit summum perquirere regem
Reprobus, ò Iuuenis proceri corporis (inquit)
Si sapis, inuentu facile est, quod quæris, olympũ
Suspice, in excelsis habitat qui sidera fecit,
Et maria, & terras, & quicquid in æquore viuit,
Quicquid & in terris, ipsi teterrimus Orcus
Seruit, & ignifero sol qui videt omnia vultu.
Vidisti stellarum ignes, lunamq; figuræ
Multiplicis, nunc exhausto, nunc lumine pleno
Nocte relucentem? Christus deus ista gubernat

Omnia, quæ primo rerum produxit ab ortu.
Talibus attentas præbebat Reprobus aures,
Atq; ait. ó senior quò tandem cernere pacto
Fas mihi, & affari regem hunc, qui condidit orbē?
Tum senior. rex iste tuis non indiget armis,
Nam propria vi cuncta potest, ieiunia quærit,
Et studium pietatis amat, precibusq; mouetur.
Tūc Reprobus. quid opus multis? curuare precando
Crura piget, graue ferre famem. si robore, & istis
10 Quę natura dedit mihi fortia, & ardua, membris
Illi opus est, doceas, patiens onus omne subibo,
Tum senior, pete vicini vada fluminis (inquit)
Turba vbi consueuit mergi non parua quotannis,
Et transfer quoscunq; vides accedere ad amnem.
Forsitan his studijs Rex oblectatus aperto
Pandere se teq; affari dignabitur ore.
Iuit, & innitens longa trabe fluminis altas
Transportabat aquas tunicis ad cingula tractis.
Ocia ducentem sub acernę tegmine syluę,
(Nam sibi texuerat cæsis vmbracula ramis)

Ex

Ex improuiso puer excitat, atq; iacentem
Nomine Christophorum verso cōpellat ab vndis.
Cum verò infantem conuerso ad flumina visu
Non vidisset, iners iacuit fususq; per herbam
Indulgere parat somno, dum præterit æstus.
Ecce iterum vox illa sonat, rursumq; vocatus
Os leuat, atq; locos mirans circunspicit omnes.
At nihil apparere videns insomnia vocem hanc
Credidit. & dum vult iterum recubare, repente
10 Vox redit, & Christum pueri sub imagine vidit,
Nec tamen aduertit pueri sub imagine numen.
Surgit, & infantem scapulas attollit in altas.
In medijs gradiens cum iam persisteret vndis,
Sentit onus graue, & immensum, surasq; labare,
Et curuari humeros, & se succumbere moli,
Innixusq; trabi contra duo pondera pugnat,
Amnis, & infantis, tandem sudore fluenti
Ora rigans, & vix plantis titubantibus hærens
In ripis deponit onus. puerumq; tuendo,
Vnde (ait) ista tibi grauitas? nec enim tibi membra

Ænea,

Cnea, ferre polum astriferum ceruice videbar,
Hæc ille. & verbis vix respirabat anhelis.
Desine mirari dixit puer, astripotentem
Vexisti ceruice Deum. miracula verbis
Sunt factura fidem, siccam qua flumina transis,
Fige istam tellure trabem, cum venerit orto
Crastina sole dies, frondes, & poma videbis.
Vidit, & obstupuit, lotusq; in fluminis vndis
A seniore, vias iuit, quo reddere posset
10 Obsequium Christo maius, melioraq; lucra.
Ad Lycios primo, multos vbi viderat olim
Multa pati propter Christum tormenta, recessit.
Hic, vbi diuino percepit munere linguam
Posse loqui Lyciam, Pataræaq; verba sonare,
In fora processit, populoq; astante resoluit
Os alto clamore docens idola, deosq;
Quos colerent, non esse Deos, sed saxea signa,
In quibus inferni manes habitare, loquiq;
Sint soliti, nomenq; sibi vsurpare Deorum.
Vtq; fides fieret dictis, extempore fecit

Arentem

Arentem frondere sudem, contumq; trabalem,
Quem dextra complexus erat. quid plura? repente
Turbæ deuouere deos, & poplite flexo
Extendere manus Christum clamore vocantes.
Hæc vbi primores populi sensere, ministris
Acciuere hominem missis, qui sponte nec vllam
Vim passus præsenti animo stetit ante tribunal.
Vt fuit inclusus tandem squallente baratro
Carceris, ex oculis eius per opaca refulsit
10 Claustra iubar, quod captiuos exterruit omnes,
Per quod scorta duo, fuerant quæ missa, gigantis
Vt caperent mentem illecebris petulantibus altam,
Ad sanctam venere fidem, lucentia miris
Vt videre modis excelsi lumina vultus,
Præsentem sensere Deum. mox ferrea passus
Verbera, & ardentem galeam, considere abena
Est in sella igni subter flammante coactus.
Expositus demum iaculis pendere sagittas
In vacua fecit (res admirabilis) aura,
Ex quibus vna adijt faciem tortoris acuta
Cuspide,

Cuspide, & vt scopulo pupillę infixa pependit.
Christophorus verò miserans ea vulnera dixit,
Cum fuero vita functus de sanguine nostro
Cum tellure lutum facies, oculumq; perunges,
Hoc certum medicamen erit. non immemor huius
Consilij, fecitq; lutum, frontemq; perunxit
Tortor, & ex tenebris traxit mentemq;, oculosq;,
Nanq; vbi se sacro curatum sanguine vidit,
Pœnituit, fleuit, fontemq;, fidemq; recepit.
10 Post tot conflictus, post tot miracula tandem
Migrauit iugulo victor super æthera cæso
Christophorus, Dominũ quẽ vestigabat adeptus.

DE SANCTA ANNA.

Anna puerperio fortunatissima sancto
Tres habuisse viros, & tres genuisse puellas
Dicitur. in prima est magis admiranda, q; auctor
Istius immensæ molis, quam dicimus orbem,
Ipsius est soboles, & qui sine fine manebit,
Et sine principio mansit, generatus ab illa est.

Anna diu sine prole fuit, sterilemq; putabat
Se fore, sed nondum gignendi accesserat hora,
Quam dederat diuina nouis sapientia rebus.
Hæc vbi conuerso toties erupit olympo,
Protulit, ut modo vult hominū pars maxima, natā
Criminis expertem, fecit cui nomen origo,
Longum expectato faceret quæ exordia sæclo.
De Iudæ prognata tribu Bethelhemica ciuis.
Sed Ioachim vir primus erat Galilæus, eandem
10 Progenies sortita tribum, Nazarenus ab vrbe
Nazaret ad Libani cedros priscamq; Damascum
Accedente magis cœli glacialis ad axem.
Septima lux huic ante tuas Auguste Calendas
Est sacrata, suis cum iam tritura flagellis
Parcit, & in grandes stipulam congessit aceruos.
Hanc lucem celebrate nurus, celebrate puellæ,
Ite decus vestrum nebulis suffite Sabæis.

DE

DE SANCTA MARTHA.

Altera cum surgens terras Aurora colorat,
Martha uenit quōdam trāslata procacibus undis
Massiliam sine remigio, cum tota per orbem
Est dispersa domus Christi, flagrante per omnem
Assyriam Iudæûm odio, ac liuore Deorum.
Hæc erat assiduè turbis intenta docendis,
Et lepido sermone potens pangebat in altis
10 Mentibus indigenæ gentis plantaria sanctæ
Legis, & ad Christum Rhodano prætenta uocabat
Oppida, & æquoreis contermina fluctibus arua.
Hæc ea, cui Christi restrinxit fimbria fluxum
Sanguinis, vt pleriq; putant, hæc hospita Christi
Sedula, turbari quæ circum multa solebat,
Dum studet hospitibus pietatem impendere totam.
Nunq̄ passa marem, nunq̄ pertæsa pudorem.
Finitimos illis monstrum fluuiale diebus
Vastabat campos, lanians in flumine nautas,
Submergensq; rates, cui forma simillima Fibro,

Prima

Prima figurabat Taurum, pars vltima piscem,
Grande animal, toruum aspectu, ventrosius Vro.
Hæc fera non agris tantum, sed & vrbibus esse
Cœperat horrori, plebes Arelatica portis
Mœrebat clausis, ex Auinione timebant
Attoniti ciues prodire in rura, Viénam,
Lugdunumq́ ierat virosi infamia monstri.
Ad Martham coëunt omnes, lugubriter orant,
Adsit, & hanc diram precibus compescat Erinnyn.
10 Cum populis igitur petiit vicina Tarusco
Arua, vbi cœnosa pecus hæc habitabat in vlua,
Exiliens monstrum semesa cadauera calcat
Vnguibus, & turbis audens occurrere frontem
Eleuat obscuram, dentesq́ ostendit aduncos,
Ora cruenta, cauas fauces, interrita virgo
Vt Crucis in formam digitos extendit, opacum
Demisit cilium pecus, atq́ immobilis hæsit
Par statuæ. Virgo sacros in lumina rores
Proiicit accedens, pecudisq́ ad colla ligauit
Cingula. tum læto turbis mirantibus ore

Annuit,

DE SANCTO PETRO IN VINCVLIS.

AVgustus iam mensis adest, a Cæsare nomen
Transijt ad mensem, quod res sub principis huius
Auspicijs Romana foret sublimiter aucta,
Quod sedata illo ciuilia bella fuissent
Tempore, tunc etiam tellus Ægyptia nostras
Venerat ad leges. his plebs Romana Calendis
10 Thus, costũ, myrrhamque adolens, spicamque cilissam
Ibat ad Augusti sublimem Cæsaris aram.
Dicitur hunc morem mutasse Syricius, illis
Qui tenuit Petri caulas cymbamque diebus,
Nam cum Theudosij proles Eudoxia Romam
Vincula ab Assyrijs ferrugineasque cathenas
Vexisset, quibus Herodis petulantia Petrum
Presserat, inuenit causam, qua flecteret vrbem
Ad noua mutato Petri solennia ritu.
Tunc etenim cordm tota concorditer vrbe
Attulit Herodis Romę regina cathenas

Papa Neroneas. vt se tetigere repente
Vna fuit, neq; deprendi quis iunxerit illas
Fas fuit, humanos luserunt numina sensus.
Atq; ita decretum Petro debere Calendas
Esse sacras post hac, & dici ad vincula festum.
Hac etiam Balbina die curata putatur
Gutturis inflati vitio, Duce nata Quirino
Ista fuit, quæ cum sacris prostrata dedisset
Oscula compedibus Petri, deformia sensit
10 Guttura in antiquum subitò rediisse decorem.
Primus Alexander, qui tunc indigna ferebat
Vincla sub Augusto, cui fecerat Adria nomen,
Hoc vbi resciuit (pietas ita compulit illum)
Adiunxit festis lucem nostratibus istam,
Qua tulit optatam virgo Romana salutem.
Atq; ita de causis lux est veneranda duabus.
Est aliud quo læta magis solennia fiant,
Nam quæ Vere nouo prisci celebrare solebant,
Quando Aries pandit reduci sua limina Phœbo,
Mittere in hanc lucem consueuit Hilaria vulgus,

Et cyathizando festas hilarare Calendas.

DE MIRACVLO NIVIS.

VEnerat ad Nonas mensis, rapidoq; sub æstu
Terra laborabat, vix respirare volucres,
Vix homines poterant, sol euadebat in horas
Sæuior, & radijs mundum affligebat iniquis.
Astra videbantur nobis irata minari
Excidium, quod erit, quando requierit olympus.
10 Tum Romæ vir clarus erat ditissimus auri,
Ac locuples agri, magnæ qui munere matris
Factus erat sobolis compos, ideoq; parabat
Sumptibus immensis moliri ingentia templa,
Sed loca reddendo quærebat idonea voto.
Dum nutat similis ponto, qui porrigit vndas,
Quorsum ventus agit, cursum neq; seruat eundem,
Ventus hyperboreo surgit nimbosus ab axe
Aequoris hyrcani glomerans in nubila rorem
Fumiferum, cœpit cœlum nigrescere & aura
Ex antris haurire gelu, quod abegerat æstus.

It calor ad Nili fontes vbi nascitur auster.
Et premit Æthiopes, Romæ superimminet imber
Frigidus, & sine fulgetris sine fulmine fracta
Nube pluit, totamq; Aquilo circumuolat vrbem.
En super exquilio quædam quasi candida nubes
Insedisse iugo, terræq; instrata videtur.
Nix erat, accurrunt turbæ, miracula cernunt
Attonitę, tanto quis non miretur in æstu
Aduentasse hyemem subitò, gelidumq; Decembrē?
10 Nox ruit, in somnis visa est assistere ciui,
Atq; sacerdoti summo pulcherrima virgo
Pignora parua ferens vlnis, & talia fari.
Surgite, nix vobis templi, formamq;, locumq;
Indicat, Exquilium petite, & conscendite collem,
Sic ea. surgentes illuc vestigia vertunt.
Tum niue conspecta figunt tellure bacillos,
Metanturq; locum templo, quod surgere fecit
Ocyus, & paucis absoluit mensibus auctor,
Hoc Marię templum dixit maioris, & ipso
In frontispicio templi niuis albicat imber.

DE

DE SANCTO DOMINICO.

LVx eadem sacrata patri, qui nomina duxit
A domino, genus Hesperijs qui traxit ab oris.
Aspirabat adhuc puer ad cœlestia toto
Regna animo. pendens terrena negocia parui
Imò nihil. iam tunc sensus inimicus, & asper
Censor in affectus adigebat pectora sanctos.
Lectus humus, malè conditum fuit esca legumen;
10 Fons cadus, ingenium studijs exercuit altis,
Et quę scire labor, quæ sunt abscondita vulgo
Sidera, cœlestes cursus, telluris, & vndę,
Aëris, & flammę, Superûm penitissima tecta
Vidit, & occultis Diuorum interfuit actis.
Se quoq; cognouit deuotum sedibus illis,
Propterea patrię illius concepit amorem
Magnum, immortalem, quem furibunda Megæra
Vincere cum toto non eualuisset Auerno.
Mater adhuc prægnans noctu per somnia vidit
Se Catulum gestare vtero, qui ferret hiulco

Ore facem totis spargentem lumina terris.
Fœmina quæ sacro puerum de fonte leuarat,
Visa est in somnis pueruli in fronte tueri
Flammigero stellam ingentem splendore coruscam,
Talibus infantem monstrabant numina signis
Grande aliquid fore, cum firmos venisset ad ãnos.
Cum premeret populum Cereris penuria, quicquam
In tanta retinere fame scelus esse putauit.
Venum cuncta dedit, libros quoq; & omnia vertit
10 In pietatis opus, miserosq; à morte redemit.
Hæreticis, quorum officium confundere falsa
Semina seminibus veris, certabat, & ista
Non pacem, non inducias cum gente volebat.
Propositi comites huius quærebat, & armis
Veridicæ fidei instructos mittebat, ad vrbes
Ne fruticare istam sineret, neu viuere pestem.
Talibus intento studijs concessa potestas
A superis sanandi ægros, lemuresq; fugandi,
Quodq; magis mirũ est, reuocãdi in corpora vitas
Vsq; à tartarei tenebris horrentibus Orci.

Sollicitus demum pro posteritate penates
Venit in Ausonios, penetrauit limina summi
Alta sacerdotis, qui postq̃ somnia vidit
Admiranda uirum blandas admisit in vlnas,
Et genus illius durare in sæcula iussit.
Viderat in somnis Laterani ingentia templi
Tecta ruinosum caput inclinare, virumq;
Supposuisse humeros, & sustinuisse ruinam.
Taliter admonitus pastor succurrere fessis
10 Posse hominem fidei rebus, regnoq; labanti
Annuit, & ventis impleuit vela secundis.
Lætior euentu tali pater ultima fratrum
Circunstante choro felici tempora cursu
Clausit, & æternæ Diuorum est additus aulæ.

DE TRANSFIGVRATIONE.

Lucifer Augustis octauus ab Idibus ortu
Fert noua festa suo, nã cũ ascẽdisset in altũ,
Cognita discipulis foret vt sua gloria, montem
Christus, et Helijam, Mosemq; vocauit ab hortis

Oxyus eois, vbi sunt in gramine flores
Perpetui, grauis æternis vbi frugibus arbor,
Ver vbi, & Autumnus coeũt sine frigore, et æstu.
Ille Thabor mons ille fuit, phœnicibus oris
Proximus, & Solyma longè diuulsus ab vrbe
Versus hyperboreos axes, solemq; cadentem.
Christus vt in tumulo fixit vestigia summo,
Mox niuis in morem splendore incanduit albo
Vestis, vt hybernas cum sol nouus aspicit alpes,
10 Ora solet montana iugis splendere niuosis.
Induit insolitos vultus, nam lumine phœbum
Æquiparans medio radios cum vibrat olympo,
Discipulos iubare ingenti quasi fulgure fecit
Attonitos adimens oculis, animisq; vigorem.
Viribus amissis illi iacuere supino
Pectore, & extentis pedibus, passisq; lacertis
In terram fluxere comæ, cum voce reliquit
Halitus os, stetit immotis cor mobile fibris.
Sicut vbi rapit humanos epilepsia sensus,
Accidit. At postq̃ Christus sua prima recepit

Ora,

Ora, resurgentes rursus videre magistrum
Cum patribus sanctis ventura arcana loquentem:
Propterea visum priscis celebrare quotannis
Perpetuo ritu tanti miracula casus.

DE SANCTO LAVRENTIO.

CHristi magnus adest (ornate altaria) testis,
Ac decimam celebrate diem. Laurentius oris
Missus ab Hispanis Romana incendia vicit.
10 *Ipse ministrabat sacris vestigia Sixti*
Pontificis summi, supremaq; fata secutus.
Hunc Decius sanctis florentem moribus inter
Christigenas iussit vinclis, & carcere claudi,
Quò raperet, Christo dederat quę vasa Philip-
Aurea, regales pateras, barcataq; gemmis (pus
Cymbia, & argentum reddens duo millia pondo.
Nam dum se Decij furias non posse Philippus
Euitare videt, donauerat omnia Christo.
Martyr, vt improbitas esset frustrata tyranni,
Acceptis bidui inducijs collegit in vnum

Noctu

Noctu inopum turbam ingentem, sparsitque per illos
Diuitias omneis, vltroque ad vincula rursum
Venit, & hic hominē, qui flendo euaserat orbus,
Nomine Lucillum tenebris curauit abactis.
Ast vbi delusam regis se vidit auari
Ingluuies, homini, ne se pateretur inultum,
Obiecit titulum fidei, magicosque susurros,
Contemptumque Iouem. mox se formidine mentē
Posse putans mutare piam, produxit in aulam,
10 Subiecitque oculis genera omnia tormentorum,
Ac iussit dare thura Ioui, sed grandibus ausis
Fretus & auxilio Diuûm, conuiuia Cæsar
Talia (martyr ait) teneris ego semper ab annis
Esurij, quid membra putas mortalia pendant
Christigenæ? solis animis impendere curam
Nouimus, ipsi autem curatis corpora tantum,
Nec vitam nisi mortalem cognoscitis, at nos
Tendimus vlterius, votisque ascendimus ipsa
Sidera, in hunc portum satis hanc educere mercē.
Multiplici postquam stetit in certamine victor,

Miratus

Miratus tam grandem animum, tam fortia corda,
Hippolytus baptisma tulit, dominumq; secuta est
Tota domus. volucrum cursu laceratus equorum
Hippolytus, truncata domus, sic iuit ad astra
Vir pius austero sortitus nomina fato
Consona. Romanus cœlo aspirante seueras
Nil veritus pœnas sacris caput obtulit vndis,
Ac tulit effuso victricem sanguine palmam.
Martyr ad extremum lecto prostratus aheno
10 *Vritur, & rapidæ pascuntur viscera flammę.*
Cum latebras, & Christigenûm spelæa doceri
Se peteret Cæsar, non es veneranda tueri
Ora virûm, non es sanctis assistere dignus,
Martyr ait. rursumq; tuens fera Cæsaris ora,
Versa inquit, latus inferius satis ignibus assum est.
Pascere iam, dentesq; auidos in viscera merge
Impie, & æternum Romanæ dedecus aulæ,
Aspice quas vires Deus in mortalia corda
Influat, vt Decium regem telluris, & vndæ
Audeat vnus inops prunis torrentibus ardens

Obiurgare

Obiurgare palàm, & tam duro incessere probro.
Sic ait, & cœlum aspiciens in limine olympi
Stare Deum patrem, magnoq; in lumine Sixtũ
Vidit, & expirans illas ascendit ad arces.
Vt procul aspexit sperati gaudia mundi
Non potuit retineri animus, sed inertia membra
Vicit, & audaci disrupit uincula nixu.

DE ASSVMPTIONE BEATÆ VIRGINIS.

10 SOle Molorcheum iam prætereunte Leonē
Respirare licet paulum, minus æstuat aër,
Et minus arentes vrit Canis ignea terras.
Erigone caput attollit, secumq; coronam
Fert Ariadnæam, spicæq; ardentis aristas.
Iam redit Autumnus, pendet vindemia laxis
Palmitibus, sub mole labant valliq;, sudesq;,
Prela, lacus, grandesq; cadi reparantur, in orbes
Fraxinus it, pulsata sonant cellaria passim.
Has operas lucis decimæ solennia quintę
Præpediunt. turbæ properant ad grandia sacra.

Quę

Quæ magnis hodie pompis sacer immolat ordo.
Hæc est illa dies, qua Christus in æthera matrem
Sustulit indutam membris, sic credere sanctũ est.
Nam nec erat locus in terris vbi viscera condi
Fas foret, æternum quæ progenuere Tonantem,
Diui omnes Christum orabant, ne linqueret illud
Tam sanctum in tetros cineres euadere corpus,
Vnde suum, quasi riuus erat de flumine tractũ.
Principio matris Deus immortalia membra
10 *Formaturus erat, verùm natura suasit,*
Ne fieret, solis etenim cœlestibus istud
Orbibus indultum, quia sunt essentia, simplex,
Non elementorum coitu, & compagine ficta.
Tunc opifex fiant igitur mortalia, dixit.
Gratia succurret, rursumq; in corpora postq̃
Occiderint, vitam immittet, viuamq; leuabit
In superos, lateriq; meo coniuncta sedebit.
Non fuit in terris nec erit, seu sæcula versis
Quæ fluxere polis, seu quæ uentura, reuoluas,
Par opus, Hæc mulier fuit admirabile quoddam
Prodigiũ

Prodigium ignotum nobis, populoq; silentum
Ac superis. Nati genitrix, & filia, mater
Et virgo non passa marem. pugnantia verba
Oedipodionis Sphingis paradoxa videntur.
Coniectore tamen nihil est opus. omnia nanq;
Sicut verba sonant, patris omnipotentia fecit.
Sed neq;, quod tulit Adami dementia quondam,
Dedecori subiecta fuit, sine sordibus iuit
Sola per humanas sordes, vt cernimus almam
10 Insincera super sine labe incedere lucem
Corpora, sol nitido terras cum respicit ore.
Spiritus vt membris liber fuit, astitit illi
Michaël, & diuûm chorus innumerabilis, omnes
Vestibus in niueis, fuluo radiantibus auro
Terga per alba comis, & eum duxere volantes
Per liquidas nubes verni Titanis ad ortum,
Quattuor ex vno manant vbi flumina fonte.
Hic pater Helias riguo qui præsidet horto
Affuit exultans, & adhuc florente senecta
Per varios frutices, & per florentia prata

Duxit,

Duxit, & ostendit sceleri loca conscia primo.
Fluminaq;, & syluas nunquam sine fruge virentes.
Mox memor antiqui generis, quod habebat in alti
Rupe iugi, per Phœnices, Syriamq; per omnem,
Diua parens, dixit, scio te cognoscere gentem
In patria tellure meam, tua mœnia propter.
Hanc cuperem superesse diu, largire fauorem
Tu, quę tanta potes, mea te custode supersit
Posteritas, & eat supremi in sæcula mundi.
10 Sic senior. contra mater sic orsa Tonantis.
Nil opus est quę sunt mea, commendare, propago
O vates præclare, tua hæc dum vita manebat,
Se mihi deuouit, decet illi incumbere toto
Pectore me, pater Helija tua vota secundo,
Hæc tua progenies nostro appellabitur olim
Nomine, et in nostrum decus albo vtetur amictu.
Me vexasse putet, quisquis vexauerit illam,
Me seruasse putet, quisquis seruauerit illam,
Ne affligare, mihi curā hanc, onus hocq; relinque.
Interea Deus in melius mortale reformans

Corpus

Corpus, aquæ, terræq; minus, plus ignis, & auræ
Indidit, & fecit sine mole volatile, clarum,
Quod tamen arbitrio mentis quandoq; videri
Posset, & abscondi. mox in sua prima remisit
Tecta animã, volucriq; tulit super astra volatu.
Curia tum quali resonaret olympica plausu,
Qui cantus cœlo auditi, quàm læta, frequensq;
Pompa, quis ornatus Diuûm, ne discere tenta,
Gaudia non capiunt nostri cœlestia sensus.
10 Demum iussa super stellis, & sole micantem
Ire thronum, cœli accepit sceptrum, atq; coronã.

DE SANCTO ROCCHO

Proxima læthali lux est contraria morbo.
Rocchus adest Narbone satus natalibus altis,
Diuitijs, opibusq; potens, pater ampla tenebat
Oppida, quæ patruo cessit, meliora secutus
Regna puer, teneris etenim concepit ab annis,
Quem tenuit quoad hic vixit, pietatis amorem.
Et ne mortiferi præceps audacia sensus
Auderet dominari animo, fieriq; tyrannus

omnia

Omnia posthabuit, quibus est consueta libido
Gliscere, & affectu mentem vitiare proteruo.
Iam iuuenis studio impulsus Romana videndi
Limina, & ossa patrum cryptis abscondita sacris,
Est aggressus iter latias peregrinus ad oras.
Et tunc Italiam pestis sæuire per omnem
Cœperat. ex alto Styx exhalabat auerno
Aëra per totum nebulas aconita ferentes.
Tertia lux ægros ad summum quarta sub vmbras
10 Detrudebat, erat pauor vndiq;, & vndiq; luctus,
Nec locus vllus erat fati formidine liber.
Non seruo fidebat herus, non filia matri,
Non genitus patri. cœtus dissoluerat omnes
Pestis, & errabant homines montana per antra
Soliuagi, loca vitabant habitata, ferarum
More, relinquentes opera imperfecta, domosq;,
Mœrebantq; suis orbatę ciuibus vrbes.
Rocchus in hoc tanto morborum vortice ad ægros
Ibat, & vlceribus sanabat corpora tactis.
Insuper aërium virus contundere solo

Ore putabatur, Cesena, Placentia, Roma,
Et Pendentisaquæ plebes hoc auspice tantam
Euasere luem, faucesq; voraginis huius.
Ipse semel tali percussus in inguine morbo
Conualuit. tandem patrias ignotus ad oras,
Vt Laërtiades, longis erroribus actus
Venit, & à patrui seruis dum velle putatur
Explorare locos inopis sub imagine, & illi
Moliri insidias, sub opaci carceris vmbram
10 Missus, & in longo passus squalore catastam,
Incidit extremam, quę terminat omnia, lucem.
Agnitus à patruo demum post flebile fatum
Conditur insigni patrum de more sepulchro.
Ad latus (vt perhibent) eius pendebat ahena
Lamina sub tunicis, à vespillone reperta,
Dum lauat ablato nudum velamine corpus,
Et parat exequias, istis signata figuris,
Peste laborantes quotquot suffragia Rocchi
Quæsierint, moneo tutos à morte futuros.
Quis fuerit talis tituli, si quæritur, auctor,

Ex-

Expediam paucis, opus hoc à Numine fluxit.

DE SANCTO BARPTOLEMÆO.

Regia progenies (priscis si credimus annis)
Barptolemæus, vbi socios discedere uidit
Ab Syria in varias gentes peregrinaq; regna,
Iuit & ipse fidem Christi laturus ad Indos.
Transijt Euphratem, qui per Chaldæa volutus
Rura secat gelidis Babylonica mœnia lymphis,
Transijt & Tigrim, cui se coniungit Hydaspes,
10 Vidit Elamitas, tandem peruenit ad Indum,
Qui dedit Indorum latis cognomina terris.
Gandaridum rapidis penetrans sub solibus oras,
Venit ad immensum, quem fama nouemplice cursu
Caucaseos memorat fontes conuoluere, Gangem.
Prima Lycaonijs pars est concessa laborum,
Vt pleriq; volunt, mox Indica venit ad arua.
Eius in aduentu mens consternata Deorum est
Vsq; adeo, vt nullas auderent edere voces.
Propterea ciues procul ad simulacra profecti

Extera, responsum sacris habuere litatis
Tale. Deos fari prohibet nouus aduena uestros,
Sunt homini grandes oculi, crispata capillis
Cæsaries nigris, mento fluit hispida barba,
Longaque, & incipiens paucis albescere canis,
Non breuis effigies, sed nec procerior æquo,
Frons grauis, & facies naso formosa decenti.
Neu taceam uestes, tyrio sub murice bysso
Vtitur albenti, graditur comitante caterua
10 Cælituum, nec eum potis est dignoscere quisque,
Si negat agnosci, Dominum cœlestis olympi
Quottidie toties, quot iugera continet vna
Centuria, incuruis genibus submissus adorat.
Taliter admoniti redeunt, & signa secundum
Vestigant accepta virum, peregrina tuuntur
Ora, comas, barbam, tunicas, & pallia. tandem
Proditur à genio, qui membra obsessa tenebat
Cuiusdam de plebe hominis, cui nomina Pseusto.
Mox lare depulso Regis peruenit ad aures
Fama viri, populis autem Polemius Indis
Rex

Rex erat, hic Diuo natam commisit acerbis
Vexatam furijs lemurum Phlegethontiacorum.
Ære catenatam, genioq; agitante frementem
Vt conspexit, eas clamauit Apostolus atram
In Styga, nec diuino operi grauis amplius esto.
Nec mora cum strepitu discessit in aëra magno.
Cum verò meritis vellet pro talibus ingens
Argentũ, & gẽmas princeps impendere, & aurum
Vir pius ex oculis hominum disparuit, orto
10 Sole alio foribus clausis conclauia Regis
Ingrediens vultu sic est affatus aperto,
Diuitias rex magne tuas non quærimus, istos
Me Deus ad populos misit, quò sancta reuelem
Sacramenta, quibus terras illuminat omnes.
Multaq; subiecit veniens ab origine Christi
Vsq; ad supremum tempus, quo regna reuersus
In sua flammantes fecit descendere linguas.
Annuit his, sacrisq; comam Rex abluit vndis.
Ingrediens ædem tum Barptolemæus in altam,
Cum fieret populo sacrum solenne frequenti,

Ad simulacra manum extendit, geniumq́; latentẽ
Sculptilibus saxis in apertum exire coëgit.
Ecce ferens formam Æthiopis cum grandibus alis
Nyctimenes instar crine ad calcanea fuso
Per delubra volat, spargitq́; per aëra flammas
Naribus, & Diui imperio simulacra repentè
Contriuit prostrata solo, mox ire coactus
Ad gelidas vltra capricornia sidera terras,
Si quas forte videt terras antarcticus axis.
10 Nec mora, de superis vnus lucentior astro
Luciferi circunuolitans Crucis vndiq́; signum
Scripsit, & expulso templum lustrauit auerno,
Astyages autem regis germanus amaro
Flammigerans odio, Diuum cute nudat atroci
Supplicio, sed cum nudato viscere nondum
Cessaret vulgare fidem, populumq́; ciere,
Postera lux, quæ mensis erat vigesima quinta,
Abstulit ense caput, Diuumq́; in sidera misit.
Hinc varij mores, varijs pro gentibus orti.
Sunt etenim quibus est celebris vigesima quarta,

Qua

Qua nudata suo rubuerunt tergore membra.
Sunt quibus est lux festa sequens, cū vita recessi

DE SANCTO AVGVSTINO.

ANnua Septembris quinto celebrate calend
(Augustinus adest)magno solemnia plausi
Sidoniæ natus propter Carthaginis alta
Mœnia, doctrinis animum dedit omnibus, omne
Bibliothecarum veterum penus, omne nouarum
10 Explorauit, vbi Libycis prædatus in oris
Quicquid erat disciplinę, transiuit ad vrbes
Ausonias, vidit magnæ Capitolia Romæ.
Venit & ipsa parens nati vestigia semper
Sollicito sectata animo, cui Monicha nomen.
Iunior impatiens veneris fuit, ægra furore
Corda ferens tali, multis emarcuit annis.
Maternis tandem lachrymis sanatus ab vnda
Emersit Stygia, lucemq; aspexit olympi,
Non tamen hoc eius potuit de pectore cancer
Ante trahi (sic est nostris immersa libido

Sensibus) in lucem fuerit q̃ proditus infans,
Infelix infans tanto par indole patri.
Nam dum floret adhuc, raptus producere fruges
Non potuit, virtus inconsummata recessit.
Venit ad Insubres, vbi longo tempore fungens
Rhetoris officio, tandem fermenta reliquit
Manichæa, quibus puerili indulsit ab æuo.
Ambrosius qui tunc magno cum fœnore in illa
Pascebat regione greges, sermone potenti
10 Eruit illius tristem hunc de corde veternum.
Ergo experrectus, quasi qui post longa viator
Ocia desidiæ vult damna rependere cursu,
Accinxit diuino operi feruenter, & acri
Sedulitate animum studia ad cœlestia flexit.
Viuendi normam instituit, memoratur Eremum
Incoluisse maris Tusci prope littora, Centum
Cellarum qua vicus erat. Tyberina petiuit
Hostia, & hic mater corpus mortale reliquit.
Littoribus tandem Libycis, patriaq; potitus
Hæreticis bellum indixit, de finibus illis

Expulit

Expulit hanc diram crebro certamine pestem.
Non tot cœliuagis, quoties è nubibus æstas
Fundit aquam, riuos agit Apenninus ab alto
Vertice in umbrosas valles, camposq; iacentes,
Quot fluit in libros huius facundia patris.
Nemo q; illorum pelagus perlegerit omne,
Se iactare potest, in tanta volumina crescunt.
Artibus his bifido caput insignitus amictu
Hipponense pedum meruit, gens illa sub isto
10 Dum vixit pastore bonis cœlestibus aucta est
Mirificè, sicut sub frugi terra colono
Plus parit, & maiore onerat granaria fruge,
Europę iam notus erat, iam notus & Indis,
Ut Graijs Helice, Tyrijs Cynosura carinis,
Cum subitò extremis terrarum à finibus atrox
Vandalus erumpens, tanquam si littore fracto
Oceanus fluat in terras, regna omnia mersit.
Vastata primum Europa transiuit Iberum
Æquor, & inuoluens furijs Gætulica rura
Venit ad Hipponem, qua tempestate suorum
Tristia

Tristia fata gemens pater Augustinus acerbas
Incidit in curas, lapsoq; in corpora morbo
Mentis ad extremam vitę felicibus horam
Auspicijs veniens terras mutauit olympo.

DE DECOLLATIONE SANCTI IOANNIS BAPTISTÆ.

Herodes Herode satus vesana propago
De patre vesano, fratris consorte Philippi
10 Vsurpata ingens scelus, immanemq; rapinam
Ausus erat, tantumq; nefas iactabat in horas.
Id Baptista palàm facinus reprehendere adortus,
Iram Herodiadis (nam regis adultera nomen
Hoc habuit) subitò incurrit, crudelior hydra
Illa sacro insidias Vati, laqueosq; tetendit.
Huic erat eximio vultu, viridiq; iuuenta
Filia, quæ cum Rex proceres ad festa vocasset
Natali celebranda die saltauerat inter
Solennes epulas, & regia pectora tantum
Mouerat, vt se rex, peteret quæcunq;, daturum

Di-

Dixerit. hæc sceleri vox est via facta nefando,
Nam cum consuleret matrem quid nam petat, eia
Mater ait, pete Baptistæ, pete filia nobis
Funestum, dirumq; caput, linguamq; procacem.
Ipse autem dudum Vates in vincula missus
Ob regale odium fuerat, vinctusq; iacebat,
Qua sedet in terris Arabum Macheronta Sabæis.
O scelus, ô immane nefas, ô cognita nunquam
Ante hac impietas. hominum sanctissimus isti
10 Traditur incestæ, pellex olidissima calcat
Fas, & iura, decus mundi ludibrio habetur
A meretrice, iocus de maiestate triumphat,
De virtute scelus, de iure iniuria, sicq;
Naturæ simul ac morum subuertitur ordo.
Quo Deus hoc vultu vidit? cur sidera non sunt
Hoc opus indignata? solum cur pertulit huius
Criminis auctorem? cur non absorbuit Orcus
Illico? & ad Stygias subitò non corruit vmbras?
Tempus erat, quo pascha vetus proferre solebat
Azyma per mensas, tunc est grassata libido,

Tunc

Tunc caput ablatum, tunc aduenere nepotes
Helijæ viuentis adhuc, raptumq; cadauer
Adiunxere suis patribus, tumuloq; dedere,
Atq; duos inter Vates posuisse feruntur,
Scilicet Abdiam, Carmelicolamq; Heliseum.
Tunc sol vernus erat, sed in hunc translata fuere
Festa diem, quæ sextilis vigesima nona est,
Quod tunc, dum Romæ regnabat apostata Cæsar,
Dicitur exustum seruato uertice corpus.
10 *Nam cum quottidie fierent miracula ad eius*
Busta, sacerdotes larium, populiq; deorum
Cultores prius ossa viri sparsere sepulchro.
Eruta mox versa in cineres misêre per auras.
At caput, vt lingua sese satis vlta maligna est
Fœmina, proiectum ignota tellure recondi
Iussit apud Solymos, vbi cum iam sæcula quinq;
Volueret astrorum cursus, se vate repertum
Ostendente fuit, tandem si annalibus vlla est
Danda fides, venit longinqua per æquora Romam.
Sed tamen (vt quidam perhibent) cũ puluere terræ

Pars

Pars cinerum collecta fuit, Genuamq; per undas
Ionias, per Tyrrheni vada cerula ponti
Vecta, facit, quoties nautis irascitur æquor,
Si maris ad littus pompa comitante feratur,
Perdere vim ventos, æstumq; silere furentem.
Hæc Genuæ ciues recitant miracula, & ipsę
Hac ope terrifico functę discrimine puppes,
Et multi qui rem hanc oculis videre, supersunt.

DE NATIVITATE BEATÆ VIRGINIS MARIÆ.

10

V Irginis extremos dum sol circũuolat ignes,
Et parat ardentem radijs accendere Libram.
Altera Septembris, cum lux octaua resurgit,
Virgo uenit, Virgo ante nurus venerabilis omnes,
Clarior Erigone, phœbo lucentior ipso.
Dicitur hæc virgo steriles habuisse parentes,
Quæ res Hebræis ignominiosa solebat
Esse, nec in templum steriles inferre mariti
Dona sinebantur, nanq; vt sine frugibus arbor
Di-

Dicitur infelix, sic & sine prole maritus.
Propterea pater illius demissus ab alto
Sanguine Dauidis, dimissa inglorius vrbe
Rus ierat, mater, tanquam sine compare turtur,
Desolata domi viduas imitata sedebat.
At Deus amborum sortem miseratus ad illos
Vnum de superis misit, qui dedecus istud
Tolleret, hic subitò Solymam perlatus ad vrbem
Anna tuo (dixit) surgens occurre marito
10 Rure reuertenti, volitans in rura subinde
Ad Joachim dixit, venienti occurre maritę,
Concipiet, parietque nouę tibi gaudia prolis.
Venit in occursum vir coniugis, illa mariti,
Junxeruntque manus vrbanę in limine portę,
Aurea cui nomen. vix noni tempora mensis
Transierant, facti pulchra sunt prole parentes.
Hunc antiqua diem fastis non intulit ætas.
Posteritas verò postquam pacata quierunt
Tempora, prostrata iam relligione Deorum
In Marię laudes magis est accensa, diemque

Censuit

Censuit adiungi festis maioribus istum.
Causa pium quæ mouit opus repetenda videtur
Altius, à superis hæc obseruantia fluxit.
Diui homines curis vacuos terrestribus, & se
Vertere nitentes ad cognoscenda superni
Sublatis in cœlum animis solatia mundi,
Multa docent, ardenter amant, & sæpe reuisunt
Aërijs tecti membris, & imagine nostra.
Ex his vnus erat super alto vertice montis
10 Idalij solus degens, qui traxerat istud
Viuendi genus à patribus Carmelidis oræ.
Nanque ea gens simulac sanctæ confinia terræ
Exiuit, Cyprios primum se extendit in agros.
Sic nostri Annales perhibent, sic multa senili
Iam carie corrosa docent nostratia templa,
Quæ superant, & adhuc illis celebrantur ab oris.
Hic solitus dulces cantus audire quotannis
Sexto Idus mensis, faciunt cui nomina septem,
Id tam dulce melos contemplabatur, & aures,
Ignea dum tacitam voluebant sidera noctem,
Altius

Altius arrectas, pendentiaq; ora tenebat.
Postquã sæpe illos symphoniacos modulatus
Audijt, & summo resonantia carmina cœlo,
Grandius incœpit meditari, & quærere causam.
Dumq; stat admirans, uox est audita per auras
Talia uerba ferens. Diui annua festa frequentant,
Et modo, quando rubens terris aurora propinquat,
Incipiunt celebrare diem, quo maxima mater
Edita uenturo fecit primordia sæclo.
10 Fac igitur, fac ista palàm solennia mundo
Carmelita, tuum est vulgando incumbere festo,
Nanq; tuum genus illa fouet, titulumq; tenetis
Illius, & patres viuens inuisere vestros,
Helijæq; domos priscas, fontemq; solebat,
Nuntia, & inuulga lucem hanc, imitemini olympũ,
Vestraq; sit posthac concors ecclesia nostræ.
Sic ait. hic autem Cyprias descendit ad vrbes
Arsinoen, Salamina, Paphũ, Temesen, Amathun
Per Rhodon in Cretã veniẽs Gortynia tecta, (ta,
Gnosiaq; intrauit, celeriq; Cydonia gressu.
Talia

Talia famigerans iuit per Cycladas vsque ad
Bosphoricos Thraces rumor, peruenit Athenas,
Appulit & Spartam, Pelopeiadesque Mycenas.
Per Siculos tandem Romam perlata senatum
Mouit fama, dies sic est ea nacta fauorem.

DE EXALTATIONE S. CRVCIS.

IAm Septembrales Idus præuertit Apollo,
Quartaque post decimã veniens Aurora colorat
10 *Æquora, & ingreditur lampas Titania libram.*
Pars est libra nepæ. nã quas nepa porrigit, ulnas
Libra capit. chelas veteres dixere Pelasgi.
Cingitur hoc signum dextra, læuaque figuris
Pluribus, & quasi Rex stipante satellite multo
Surgit ab Oceano, stellæque natare videntur
Per mare sidereos ignes referentibus vndis.
Sidera quæ retinent nomen, formamque sagittę
Ecce micant, hœdusque ferens petulantia corda.
Nunc colitur magno Crux exaltata triumpho.
Cosdroa Persarum rex immanissimus omnem

Cœperat Assyriam, Christi violare sepulchrum
Dum parat ingenti subitò formidine captus
Destitit, & partem Crucis à genitrice relictam
Constantine tua rapuit, secumq; reportans
Sustulit in turrim, celebriq; in sede locauit.
Hic erat Æolides tanquam Salmoneus alter,
Qui simulare volens fulmen laquearia fecit
Ænea, & æripedes ferrata ad plaustra iugatos
Impellebat equos cursu super æra citato.
10 Iste Dei nomen maiestatemq; superbo
Vsurpans fastu gemmis oneratus, & auro
Stabat in excelso cum maiestate sedili,
Et comitem tanti secum retinebat honoris
Sub bysso candente Crucem, fumante volebat
Ture coli demens, brutoq; indignior omni.
Tunc erat imperij caput Heracleus in armis
Maximus, iratis certare leonibus audens.
Hic sua Threicio soluens de littore castra
Duxit in Assyriam, victis certamine Persis,
Venit ad aëriam turrim, regemq; latentem
Ob-

Obtruncauit agens caput in fora publica ab alto
Culmine, et euertens aulę decus omne, thronumq́;.
Mox Cruce sublata gemmis ditatus, & auro,
Se tulit in Syriam, multis vbi cognita tandem
Prodigijs summa cum relligione teneri
Cœpit, & ingenti Crux exaltata triumpho
Hunc sibi sacrauit solem, propriumq́; dicauit.
Mercurij post hanc lucem, quę prima sequetur
Ieiunanda dies, hoc est de quattuor, vnum
10 Temporibus tempus, tria quod ieiunia claudit.
Mercurij, & Veneris duo sunt, Saturnia iunge,
Sunt tria, sementi placidum factura Tonantem.

DE SANCTO MATTHÆO APOSTOLO.

IPse teloniaco dederat qui tempora lucro
Collector Matthæus opũ, de Syrte voracis
Tractus auaritiæ meruit sub principe Christo.
Inter Apostolicos patres decoratus honore
Duplici, in annales Christi documenta redegit

Singula, & edocuit, calamo facundus, & ore.
Sicut aquis quondam Noë sua misit in orbem
Pignora sedatis, vt gens humana per omnes
Debita Cœlituum patri daret orgia terras,
Sic sua cum vellet Deus alta in regna reuerti,
Discipulos quosdam transmisit ad vltima mundi
Littora docturos gentes, quo numina ritu
Sint oranda, quibus cœlum placabile sacris.
Iste velut superis visum, conuersus ad Austros
10 Transijt Ægyptum, Nilo ducente Syenem
Appulit, & Meroen, positas in flumine terras,
Venit, vbi nullam in partem declinat Horizon,
Et lux in totidem, quot nox extenditur horas,
Atque apud Eunuchum Reginæ Candacis acto
Iam biduo, cœpit sacris incumbere verbis,
Et quas attulerat populis ostendere merces.
Ecce duo docti Magicos in Perside cantus
Arphasat, & Zaroes adsunt, geminosque dracones
Naribus, ore, oculis flammam spirantibus ante
Ora viri, monstris illum se posse putantes

Ta-

Talibus exterrere, ferunt. interritus ille
Constitit, atq; Crucis fecit mansuescere signo,
Tā fera monstra manu palpans & tergora, & ora.
Hoc oculis Regina suis, vrbanáq; turba
Vidit, & attonito stetit ad spectacula vultu.
Continuo venêre ægri vix lenta ferentes
Corpora, & infusam membris, animisq; salutem
Accepere alacres pulsis ex tempore morbis.
Interea Ægippi regis pulcherrimus Euphron
10 Filius in mortem subitam prolabitur, adsunt
Ecce Magi iuuenem ad vitā reuocare volentes,
Sed frustra annixi, ne despicerentur, in astra
Sublatum dixere patri, nec posse reuerti
Amplius ad vitam. tunc mox Regina vocato
Euphœnissa viro casum deplorat, opemq;
Postulat, ille oculis subito in sublime leuatis
Restituit membris animam, quod tota repente
Vrbs opus admirata hominem compulsa fateri est
Esse Deum nostra in terram sub imagine lapsum.
Munera certatim apportant, quæ protinus ipse

Vertit in excelsæ molis delubra Tonanti
Sacra, sacerdotes, hymnos, ritumq; perennem
Instituens, regem ac populum lustralibus vndis
Lauit, & Æthiopas Christum diffudit in omnes.
Hyrthacus Ægippo regi successit, & Euphron
Pellitur à regno. pedicas Erycina tetendit
Matthæo regiq; simul, nam virginis ora,
Quę fuerat sacrata Deo, iuueniliter arsit
Hyrthacus, & rapidos animo conceperat ignes.
10 Sed voto Matthæus erat contrarius, ore
Obiurgans regem tetrico, violentia amoris
Hyrthacus impulsus Matthæum obtruncat, amata
Vi potitur, tantum potuit Venus, atq; Cupido.
Lux ea Septembris vigesima prima ferendi
Principium faciens, nam tunc Atlantides orto
Sole cadunt, redeuntq; grues, & semina sulcis
Iacta legunt, spumatq; lacu vindemia pleno.

DE S. MICHAELE ARCHANGELO.

S Eptembris iam finis adest, penultima festum
Affert grande dies. Michaël celeberrimus inter

Cœlituũ

Cælituum turmas templum sibi fecit in alto
Vertice Gargani, factumq́ dicauit, & ista
Luce Sipontinam, monti quę subiacet vrbem
Admonuit, factisq́ omnes fama iuit in oras.
Vrbis enim pastor cupiens ediscere ab ipso
Principe militię Diuûm, si forte sub antro
Montis, vbi nostra fuerat sub imagine visus,
Vellet adorari, precibus ieiunia longis
Addiderat, totoq́ orans se afflixerat anno.
10 Ecce nouum iubar in thalamo sub nocte silenti
Luxit, & effigies passis apparuit alis
Arma ferens, dextraq́ ensem, leuaq́ bilancem,
Et breuiter populi sic est affata magistrum.
Inuenies summo delubra cacumine, nostra
Consecrata manu, rupem conscende, videbis
In saxo signata hominis vestigia, templi
Hoc erit indicium. sic fata recessit imago.
Sic pater admonitus montem subit, atq́ repertam
Ingrediens cryptam tres sub testudine saxi

Prospicit ornatas nitidis mantilibus aras.
Ad Libyam geminas, vnam Titanis ad ortum.
Hoc vbi compertum, ciues, & rura repentè
Conscendere iugum, turbæ per inhospita longè
Saxa, per anfractus montis nemorosaq; lustra
Se effundunt, summaq; locum pietate frequentant.
Hic vbi libati calices, diuinaq; rite
Res finita, latex saxo manauit aperto
Protinus in fontem, vitreis qui lympidus vndis
10 Fertur adhuc hominum diros extinguere morbos.
Fama per Italiæ populos effunditur omnes,
Atq; per Epiri gentes, adriatica circùm
Littora, & Illyricos montes, & Achaica regna.
Relligio nostris animis innata coëgit
Mortales omneis, ad quos peruenerat huius
Prodigij rumor, celsas inscendere cautes.
Pontificum princeps, qui Vaticana gubernat
Templa, per occiduas facinus mirabile terras
Prodidit, & lucem fastis solennibus istam
Associans voluit toto celebrarier orbe.

De

DE SANCTO HIERONYMO.

VLtima Septēbris tua lux sanctissime patrū
Hieronyme. Stridone satus Romana petisti
Gymnasia, & celeri studio sapientiæ in altum
Ascendisti apicem, fari tribus omnia linguis
Doctus, & illius tanto sublimior æui
Ingenijs, quantum colles præcellit olympus.
Cum verò tibi fama foret lucentior astris,
10 Vitaq; conflato decies sincerior auro,
Dignus habebaris Petro succedere, & omnis
Vrbs Romana oculos in te coniecerat vnum,
Optabantq; decus tibi pontificale Latini.
Istius aggressus splendorem extinguere laudis
Insidias tibi liuor edax mira arte tetendit.
Nam tua subducens furtim tibi pallia noctu
Supposuit muliebrē habitum, quem cantica surgens
Ad diuina priusq; lux albesceret (heu sors
Inuida virtuti semper, temeraria semper)
Induis, & sacras tendis sine lumine ad aras.

Sic

Sic tua tam florens probitas suspecta remansit.
Hanc Deus indignã voluit te incurrere fraudem,
Vt mala corruptæ fugeres consortia gentis,
Et fieres viuens cœli de ciuibus vnus.
Ad Syriæ syluas igitur, saltusq́ Sabæos
Continuo transis, rapidiq́ incendia solis
Nudus, & esuriens longo in mœrore tulisti.
Mox Bethlehem remeas, vbi cũ diuina relinquẽs
Ethnica cœpisses versare volumina, noctu
10 Visus es in somnis magni stare ante tribunal
Iudicis, & probris, ac duro verbere plecti,
Quòd studia haurires sacris humana relictis.
Temporeq́ ex illo mundi primordia, legem
Sinaicam, vatum anfractus, Sauleaq́ regna
Voluere cœpisti, sacrisq́ incumbere chartis.
Dum verò in cœtu fratrum diuina sedendo
Sacramenta doces, legumq́ abscondita sensa,
Ecce leo septum ingreditur pede claudus inerti,
Aufugêre omnes, tu solus in hospite tali
Nil hostile timens læsæ medicamina plantæ
Im-

Imponis, verum hic posita feritate clientem
Se tibi deuouit, quid multa moramur? agaso
Factus ad hybernos asino vectante solebat
Conscissa in truncos, ac discuneata securi
Ducere ligna focos, sed cum sopita teneret
Lumina, iumentum pascens rapuere latrones.
Postquam experrectus socium non vidit, amaro
Per syluas animo, perque omnia rura cucurrit.
Ast vbi quærendo tempus se amittere nouit,
10 Anxius ad fratres rediјt, nec vt ante solebat
Ingenuè tectum ingressus, collegia patrum
Erubuit, longeque abiens à limine tristi
Procubuit vultu culpam mœrore fateri
Visus & aspectu misero, veniamque precari.
Te tandem mandante, feram quis tam mansuetam
Tam docilem speret? lignis generosa ferendis
Terga dedit, nec se regem memor esse ferarum
Demissa ceruice humili successit asello.
Ligna tulit, donec socium latrone perempto
Repperit in campis, gaudensque in tecta reduxit.

At cum perspiceres diuina volumina multis
Deprauata locis, primum amisisse nitorem,
Hanc tua scabriciem vigilans industria longo
Detersit sudore, tuus labor ista fugauit
Nubila, & expulsa fecit vada lympida fæce.
Tu salis illius, quo syluestres colocynthas
Incola Carmeli docuit compescere vates,
Fungeris officio. tu raptus ab arbore ramus,
Quo Moses purgauit aquas, fontesq; Sabæos.
10 Tu velut Alcides contra Stymphalica monstra
Hæresiarcharum claua decernis, & arcu.
Tu quasi sol lucis genitor iubar elicis almum,
Ignitasq; tuo totum iacularis in orbem
Ore faces, fideiq; fugas à finibus hostem.
Tu similis Zephyro, qui pallida nubila, et imbres
Dissipat, & pulso cœlum squallore serenat,
Qui solem, Lunamq; aperit, titaniaq; astra,
Qui vitam infundit pasis horrentia plantis
Frigora, ad Australes dum sol procul exulat oras,
Ad superos tandem longo iam frigidus æuo

Vt

Vtpote qui stabas annorum in limine centum,
Scandis, & æternæ frueris dulcedine vitę.
O pater ad nostras voces conuertere, & audi,
Prandia iam dudum sumus ad diuina vocati.
Et transire prius per sancta negotia longo
Est opus incessu, sed inertia corporis obstat.
Fasce sub hoc igitur ne deficiamus, adesto
Tu, cui concessum est epulis accumbere Diuûm,
Et fer opem positę tanto in discrimine cymbæ.

10 DE SANCTO FRANCISCO.

QVarta dies Octobris adest, celebrate minores
Festa Lauernicolæ nudis solennia plantis.
Nomen Ioannes vestro est ab origine patri,
Sed noua Francisci traxit cognomina fando,
Dum studet artifici Francos effingere lingua.
Iste iuuentutis virides dum perderet annos
Futilibus curis, & perniciosa trahendo
Ocia, in atrocis morbi genus incidit, vnde
Perpendit nihil in vita præstantius esse,
Quàm

Quàm toto amplecti Christum, & cœlestia nixu.
Vmber erat, coluit Tuscæ montana Lauernæ,
Quæ furum tutela fuit, pannosus, & vltro
Factus inops, misso sua sub vestigia fastu
Mortales longè ante alios mitemq́, humilemq́
Se exhibuit, Christi ante oculos patientis imago
Semper erat, plagas, & verbera mente ferebat,
Et quas mente tulit, Deus apparere figuras
Illius in membris voluit. nam vulnere pectus,
10 Vulnere signauit palmas, & vulnere plantas.
Sicq́ sigillato Christus se expressit in illo,
Sicut ab Assyria veniens regione futurum
Angelus admonuit Laterani in limine templi.
Humanos verò non solum spreuit honores
Verum etiam timuit, quia mens inflata fauore
Lasciuire solet, tali ratione sacerdos
Esse recusauit, neq́ sacrificauit ad aras.
Huius ad exemplum vitæ se magna virorum
Copia conuertit, numerumq́ effluxit in amplum
Posteritas huius patris appellata Minorum

No-

Nomine, nodoso lumbos consueta rudente
Cingere, & in soleas calces inferre salignas.
Innumeras eius laudes, miracula, & acta
Sparsa per annales, atq; impletura volumen
Grande, superuacuus labor est includere versu,
Cum sint nota satis, vulgiq; per ora ferantur.
Angelicę tandem uitę pręcepta relinquens
Discipulis, omnes quæ seruarentur in annos,
Sumpsit honoratis Diuûm de sedibus vnam.

10 DE SANCTO LVCA.

S Igna nepæ redeunt, alio quę nomine fertur
Scorpius. ara venit, formæq; bicorporis astrũ.
Fertilis Autumni pars vltima colligit vuas
Solibus affectas longis, ac vina ferentes
Dulcia, & extremas deportat in horrea fruges.
Mespila quę medici dixere tricocia mala
Mitigat attritis duro sub verbere culmis.
Antiochenus adest Lucas, & cornua fronte
Bubula fert, illum vates fecere iuuencum,
Vt

Vt memini tractans diui solennia Marci.
Historiam Christi verbis complexus Achæis
Vertere apostolicos calamũ properauit ad actus.
Ipse comes Paulo semper fuit, illius inter
Barbaricas gentes iter est sectatus, Athenas
Venit, & in Cyprum remeans, vt sanctus agebat
Spiritus, in Christum vicos animabat, & vrbes.
Ipse fuit magnę matri custodia longo
Tempore, & ex eius fertur didicisse relatu
10 Plurima de duplici natura, & origine partus
Virginei sine patre sati, sine semine nati.
Spreuit opes, spreuit veneres, ad funera venit
Coniugis ignarus. veterum pleriq; putarunt
Cum Cleopha Lucam Christum vidisse latentem
Sub peregrinantis specie, cum nocte reuersus
Esset ab inferna, superasq; redactus ad auras.
Hic medicus, pictorq; fuit, monumenta supersunt
Plurima, & Iconicę Christi, Mariæq; figuræ.
Exleges iterum populos, vicinaq; ponto
Regna legens senior Bithynica venit in arua,

Atq;

Atq; ibi post decimam cum lux octaua pruinis
Spargeret Octobrem, gelidoq; ascenderet ortu,
In placidam lapsus migrauit ad æthera mortem.

DE S. SIMONE ET IVDA.

SImonis Iudæq; dies est quinta Calendas
Ante Nouẽbrales, horum matertera Christi
Mater erat. Iudæ verò duo nomina, Iudas
Et Thadæus erant. hic est qui venit Edessam
10 Abbagari regis morbos elephantiasimq;
Curaturus, vti Christus promiserat olim.
Christus enim regi sese in sua regna vocanti
Scripserat auxilium, postq̃ remeasset in astra,
Se fore missurum, post hæc Ægyptia Simon
Arua petens, Iudas verò Babylonica, Christi
Sancta per ignaras mittebant semina gentes.
Mox vbi coniunctis in Persida gressibus ambo
Peruenere, lares, qui per simulacra latebant,
Protinus amissa tenuere silentia voce.
Tunc Indos, Persasq; grauis discordia in arma

Miserat, instabatq; dies saeui aspera Martis.
Dux super euentu belli dum consulit aras,
Et simulacra, lares trepidi responsa negarunt,
Sanctorum imperio tandem ventura coacti
Pandere, si scirent, nimium crudele futurum
Excidium cecinere hominum, pugnamq; cruentam.
Tum gemini fratres nugas risere Deorum,
Atq; duci ne praebe aures (dixere) ne fandis
Manibus. haud dubium, tibi cras orator ab Indis
10 *Pacificae veniet portans ramalia palmae.*
Altera lux aderat, venit legatus ab Indis
Pacem orans, pacemq; ferens in Persida totam.
Impia successu hoc mens indignata magorum
Sic se posse putans sanctis imponere, coràm
Rege ipso tulit in medium genus omne veneni,
Dipsadas, & iaculos celeres, hydrosq;, nepasq;,
Natrices, colubros, & caetera, quae per eremum
Solibus arentem virosa animalia serpunt.
At gemini fratres pecus hoc in membra magorum
Conuertêre, diu tortos, saniéq; fluentes

Pe-

Pestifera, miserati homines pepulere colubros
In deserta procul nullis habitata colonis.
Vt premerent rixas, incerto semine natum
Infantem, qua luce parens produxerat, illum
Ad populum fecere loqui, nec proditus auctor
Eius adulterij, sed falso crimine soluit,
Reddere quem voluit mendax infamia sontem.
Urbs ea sub diro conclusas carcere tigres
Forte habuit, quę tunc aditum præbente Megæra
10 Exierant, & iam strages asperrima passim
Edita per turbas totam tremefecerat vrbem.
Hoc vbi nouerunt fratres, crudelia monstra
In naturam ouium mitem vertêre precando,
Atq; immansuetum subito extinxere furorem.
Post varios casus, & post miracula tandem
Plurima digressos alias traduxit ad oras
Spiritus ille potens homines impellere, quo vult.
Obseruata illic, qua totus ad orgia luce
Conflueret populus, templum subiere, palamq;
Ex statuis iussere Deos prodire latentes,

Et latebras aperire suas, ac frangere saxa.
Ecce duo visi subitò volitare per auras
Æthiopes, suaq; horrisono simulacra fragore
Sternere humi, penitusq; suas lacerare cauernas.
Protinus hoc tanto plebs exanimata tumultu
Pernici dat terga fugæ. tum tota repentè
Turba sacerdotum sanctos inuasit, & armis
Oppressere viros, simulacrorumq; ruinis
Contriuere, deos animis furialibus vlti.
10 Nec mora cœperunt mugire tonitrua cœlo
Nigrescente, micant subitis ardoribus auræ,
Fulminaq; in templi molem contorta superbam
Dissoluunt conquassatis laquearia tectis.
Ecce ruit sublimis apex, luxata sequuntur
Marmora cum strepitu ingenti, sublatus in aurā
Puluis it, & templum in partes est quattuor actū.
Sic vbi traxerunt ad Christum Persida totam,
Migrauere animæ fratrum super æthera sanctę.

IN

JN SOLENNITATE OMNIVM SANCTORVM.

Afert prima dies solennia magna Nouēbris,
Nam superos omnes vno celebramus honore,
Et noua communi persoluimus orgia ritu.
Si quid in hoc igitur toto peccauimus anno,
Hic delemus. idem veteres fecere latini
Ante dies Christi, sed erant ea festa secundi
10 Mensis, & his nomen festis dementia fecit,
Stultorumq; dies illos dixere Quirites.
Extat adhuc Romæ moles amplissima, & auctor
Vt perhibent, Agrippa fuit, testudine grandi
Æthereo similis cœlo, quæ dicitur olim
Vltori sacrata Ioui, magnæq; Deorum
Vt meminit Graiorum ætas antiqua, parenti.
Hæc igitur Diuûm genitrix sua pignora molis
Istius heredes faciens cognomina traxit
Omnibus à Diuis, dixitq; immania tecta
Pantheon. hoc templum Phocà donante recepit

Sacrorum Antistes Bonifacius, atq; fugatis
Inde simul cum matre Deis solenniter omnes
Transtulit ad superos, verboq; sacrauit, & vnda,
Ac Maij celebranda die solennia nono
Instituit, sed in has patres traxere calendas.
Nam modo collectę fruges, & in horrea missæ
Ocia parturiunt, iam transiuere labores,
Cessauere operæ, tempus geniale propinquat.
Bruma venit, glacialis hyems apparet in altis
10 *Montibus, & canis albent iuga summa capillis.*
In campos gelido iam descensurus ab axe
Implet rhipheis Boreas Aquilonibus vires.
Apta celebrandis, & idonea tempora festis
Hæc prisci videre patres. sed tempora Maij
Et si fronde virent multa, tamen aspera fiunt
Sæpius absumptis iam frugibus, atq; laborum
Et solis crescente æstu, spatioq; dierum.
Cum sacrata ædes Diuis fuit ista, repente
Proripuit sese veterum tota illa Deorum
Colluuies. Cybele petijt sua Dindyma, coniunx

Ianiculi

Ianiculi fertur specubus latuisse sub altis,
Iuppiter idæos saltus, Venus alta cythera,
Iuno Samum, soboles Maię Cyllenia lustra,
Delius in Delphos abijt, Vulcanus in Ætnam,
Filia Latonę syluis præfecta recessit
Protinus in Delon, Neptunus in æquora fugit,
Pallas in Actæos montes, Rhodopeia Mauors
In iuga, Dircæos Euan volitauit ad agros.
Cœlituum verò populos ad festa voluptas
10 *Egit, & ornati roseis venêre coronis.*
Tum veterum cunei patrum pæana canentes,
Et cum virginibus matres duxere choreas,
Et quę supplicijs, ac fuso sanguine Christum
Illustrem fecere animę, quę corpora longis
Afflixere malis, palmas gessere virentes
Ante deum, lætæq; choros habuere frequentes.
Nos igitur patrię memores, cui viuimus, ad quam
Tendimus, hos tantos læti celebremus honores.

DE SANCTO MARTINO.

PEr postica Nepæ fugiens ad limina tendit
Prima Sagittiferi Titan retrogradus astri
Cras cum sole senex aderit, coniunctus ab arcto.
Iã parat arcturus sua sidera, Cygnus ab Austro.
At simul hybernos solem comitantur ad ortus,
Autumnum missura foras subit hostia furtim
Tristis hyems, humeros niuibus conspersa, caputq;
10 Nubibus, vt quodam pluuiali vmbrata galero
Alget, & hirsuti circùm velaminis oras
In glaciem ventis fluidum glomerantibus imbrem
Stiria fit, dicas hyali translucida frusta.
Dura manus longos neruis extantibus vngues
Porrigit, & cilijs horrent caua lumina toruis.
Stat corio defensa rudi, surasq;, pedesq;,
Fronte truci, mento incano, voce aspera, & ægra,
Naribus immundis, & semper in ora fluente
Pituita, pulmonem agitans præcordia vellit
Tussis, it incuruo pendens in pectora tergo,

Atq;

Atque vacillantem sustentat arundine gressum.
Æmonias igitur sole ingrediente sagittas
Surgit hyems, onerosa inopi, damnosa senectę.
Temporis hæc inter duplicis confinia cum lux
Altera post decimam rediit, Martinia festa
Lætabunda colit solenni ecclesia ritu.
Sabariensis erat ciuis Martinus. at intra
Italiam Ticini alitus damnata parentum
Numina contẽpsit, Christumque secutus ad vndam
10 Sponte salutarem teneris confugit ab annis,
Cum puer esset adhuc, tacitam cupiebat Eremum.
Idem tunc etiam nudum miseratus egentem,
Cum sæuiret hyems solito crudelior, ense
Quo præcinctus erat, chlamydem diuisit, & illum
Parte tegens, aliam sua traxit ad ilia partem.
Nec dum tinctus erat, sed adhuc catechumenus illud
Tam magnæ pietatis opus puer inclytus orsus.
Expulerant lucem tenebræ, per somnia Christum
Audiit ad Diuos illa sub veste loquentem,
Me tunica Martinus adhuc catechumenus ista

In-

Induit. hinc constare potest, quod habetur olympo
Humanorum operum ratio, quod debita nostro
Præmia sunt operi, quòd item Deus omnia curat.
Miles erat proauos imitans, studiumque paternum.
At cum pugna foret iam proxima sanguinolentam
Destituens artem, renuit stipendia, sed ne
Segniter ac timidè posset fecisse putari,
Auxilio Diuûm defensus, & auspice Christo
Cum fremeret Mauors, & cum sæuiret Enyò,
10 Hostiles stetit ante acies, sine lancea, & ense.
Tunc in flore fuit diuina scientia, Christum
Qui sapiebat, oues Petri pascebat, & agnos.
Pictauense pedum gestabat Hilarius alta
Insignis pietate senex. Martinus ab illo
Iura ministrandi sacris, temploque recepit.
Mox patrios longo repetens sudore penates
Transtulit ad Christũ matrem. pater arma secutus
Infamesque Deos sua in impietate remansit.
Mox rediens vita functas in membra reduxit
Treis animas, vixitque diu secretus ab omni
Plebe

Plebe sub occulta sanctis cum fratribus æde.
Cum vero foret orbum illis pastore diebus
Turonense solum, Martinus idoneus illi
Officio visus populo plaudente cathedram
Sublimem suscepit inops, aurique, animique,
Diues opum, quibus arx emitur cœlestis olympi.
Innumeris postque toto resplenduit orbe
Prodigijs, postquam multas est passus ab Arri
Gente minas, longa moriens in pace reliquit
10 Mortale in terris spolium, famamque perennem.
Hæc est læta dies. ista populusque, patresque
Luce cados relinunt, & defæcata per omnes
Vina ferunt mensas, ac libera verba loquuntur.
Talis apud veteres olim sacrata Lyæo
Lux erat à priscis vocitata Pithœgia Graijs,
Quòd signata dies aperiret dolia festus.
Sol hodie si clarus obit, denunciat aerem
Atque molestam hyemem. si nubilus, aëra mitem
Prædicat hybernum, dant hæc prognostica natis
Pastores ouium, cum seria fantur ad ignem.

DE

DE PRÆSENTATIONE B. VIRGINIS MARIÆ.

P Laudite, lux venit vigesima prima nouẽbris.
Prima erat æthereũ virgo paritura Tonantẽ
Patri solamen magnum, spes vnica matri.
Cum templo deuota fuit, cum prole parentes
Per ter quinq; gradus viuo de marmore factos
Ascendêre domum sacrato in colle sedentem.
10 Nam templo muliebris erat domus addita solis
Dedita virginibus, quibus adiungebat honestas
Publica cura nurus viduas, vt sancta docerent
Iura puellares animos, castumq; pudorem
Iis commendarent, & doctæ Palladis artes
Ingenio muliebri habiles. sunt Palladis artes
Texere candentes byssos, & vellera Serum,
Rebus acu variũ decus addere, fingere Arachnẽ,
Palliaq; à multis ducentia nomina filis
Artifici plumare manu, deducere eburna
Fila colu sacras vestes factura lenitis.

Vna

Vna tamen nurus inter eas, velut altera Sappho,
Docta peregrinas voces, sophiamq; Academi,
Si quæ forsan erant studijs maioribus aptæ,
Vt quandoq; inter virides vsu euenit annos,
Scita puellares animos ad magna vocabat.
Ista videns Mariam socias præcellere in omni
Munere, doctrinis vegetam docilemq; puellam
Excoluit varijs. Mosea volumina primum
Explicuit, mox deduxit per Persica regna,
10 Armenios docuit reges, Medosq;, Scythasq;,
Troianosq; duces, & quæ gessere Pelasgi,
Quę libyci, quę Romani, genus omnibus vnum
Prælatum populis, & gens fortissima quondam.
Multaq; præterea ad mores spectantia, multa
De rerum natura adytis translata ab Achæis
Tradidit, & menti tantum decus addidit altæ.
Tum quoq; cum superis habuit commercia Virgo,
Multaq; de cœlo didicit, de principe mundi,
Quę mox ipsa suas comites, ipsamq; docebat,
Vnde tot audierat dudum præcepta, magistram.

His

His illę studijs exercebantur ad annos
Pubertatis. vbi nubendi accesserat ætas,
Sicut ad emporium merces, ad tecta parentum
Ducebantur, vbi fierent connubia more
Legitimo, genus vnde nouum, noua surgeret ætas,
Quę suppleret auos, vt sic in prole manerent,
Qui nequeunt ipsi semper superesse, parentes.
Hanc Deus, & natura dedit mortalibus artem,
Vt quam fata negant vitam retinere, suis dent,
10 Et viuente aliqua viuant in imagine saltem.
Hæc est illa dies igitur, qua diua sub istas
Est ingressa domos. ipsam celebrate puellæ,
Nubere quę vultis. quòd si neq; nubere vultis
Non minus est celebranda dies, seruauit vtranq;
Cœlibis, & nuptę vitam pulcherrima Virgo.

DE SANCTA CATHARINA.

Regia progenies, sicut memorauimus olim
Carmine prolixo, Catharina per Isidis arua
Floruit ingenio, forma, facundia in annis

Pubertatis adhuc, maiorq; euasit in horas.
Non loquar vt nupsit (si vera insomnia) Christo,
Vt digitos fuluo nitidos inuenerit auro.
Cum populo præsente Deos damnaret, & aras,
Et sacra quę Dores appellabant Hecatomben,
Nuper eò vectus Cæsar Maxentius, illam
Arsit. at obscœnos cum nil curaret amores,
In chaos obscurum missa est onerata cathenis,
Passa famem, longisq; minarum afflicta procellis.
10 Rhetoras orantes pro relligione Deorum
Vicit, & ex tanto referens certamine palmam
In se hominum sic conuertit mentesq;, oculosq;,
Vt solet æthereo vapor inflammatus ab igne,
Qui latè, longèq; comis flagrantibus vmbras
Discutit, & tristi magnos ferit omine reges.
Præstantem, clarumq; ducem cum milite multo
Porphyrium, Reginam ipsam, nuruumq; cateruam
Nobilium magnam sacras perduxit ad vndas.
Armatos gladijs orbes, magnoq; volantes
Cum stridore rotas ventorum turbine, & igni
Fregit

Fregit agens frusta in fluctus conuulsa marinos.
Supplicio demum capitali affecta cruorem
Non habuit, sed lac niueum pro sanguine fluxit.
Cœlicolæ corpus trans æquora rubra per altum
Aëra portantes posuere in vertice Sinæ.
Et liquor ex membris, mox vt tumulata fuere,
Incœpit manare potens extinguere morbi
Omne genus, testis Memphis, Babylonia testis,
Totáq; turiferis redolens Panchaia syluis,
10 Tam late vulgata huius miracula Diuæ.

DE SANCTO ANDREA APOSTOLO.

ANdrea germane Petri sanctissima Ionæ
Progenies, qui Baptistæ documenta, viámq;
Ante sequebaris, quod te cum fratre vacantem
Retibus acciret soboles diuina, Nouembris
Vltima fert Aurora tibi pluuialia festa.
Tu Galilæus eras, tu circa littora cymba
Vectabare trahens varios ex gurgite pisces.

Sed

Sed sine remigio, Christus sine retibus vllis
Te docuit piscari homines, animasq; vocare
Ex scelerum stagnis, Stygijsq; paludibus Orci,
Mittereq; ingentem Diuûm in viuaria prædam,
Tu Pelopis gentes, & Achaica regna peragrans
Spargebas radios vitæ ad mortalia corda,
Sicut ad humanas acies crinitus Apollo.
Sparta vetus meminit, Lacedæmoniæq; Mycenæ,
Argos, Amyclæiq; lares, Alphæaq; Pisa,
10 Atq; aliæ Danaorum vrbes, quibus alta Corinthus
Hæret, & angusto duplex mare diuidit Isthmo.
Cum paritura nurus magno clamore vocaret
Lucinam, Lucina dedit responsa, vetamur
O dilecta nurus vobis succurrere, nostram
Vir prohibet Galilæus opem, concurrite ad eius
Auxilium, sibi nanq; meum decus arrogat ipse.
Sic ait. Andreas quę primum accitus ad illam
Misit opem. sic diuinam compulsa fateri
Virtutem Lucina fuit, sic inuidus Orcus
Cogitur inuitus Diuorum accedere votis.

O

Ast vbi deuenit pelopensia mœnia Patras,
Vnde patet procul Ætolas prospectus ad vrbes,
Ægeas proconsul erat, qui grandibus actus
Prodigijs, metuebat enim ne sacra Deorum
Corruerent, voluit diuino obstare furori,
Qui neq; vulgares poterat componere rixas.
Ægeas igitur cum nec terrore, nec armis
Posset ab inceptis hominem reuocare, leuauit
In lignum sublime Crucis, quo maximus heros
10 Supplicio delectatus clamabat ab alta
Arbore ad astantes populos, Christumq; docebat
In ligno voluisse pati, quod semina mortis
Traxerit à ligno princeps in stemmate nostro.
Talia vociferans biduo sic pectora plebis
Mouit, vt Ægeę mortem intentaret atroci
Voce fremens, quibus ille minis perterritus ibat
Cum lictore volens motos sedare tumultus,
Et seruare hominem, fractisq; absoluere vinclis.
Id pius Andreas metuens clamabat, abite
Ite procul, neu me tali fraudate corona.

Christe

Christe faue, succurre animę terrena perosę
Omnia, & in superos tua me clementia tollat,
Talibus orantem Deus audijt, ecce repentè
Aureus erumpens hominem circunstetit ardor,
Et longis mens functa malis in sidera fugit.

DE SANCTO NICOLAO.

Post nonas cũ prima dies ascẽdit ab ortu
Thura cremãt Cilices, redolẽt altaria myr(rhã.
10 *Terra crocũ quod Tmolus alit, viret undiq; laurus*
Pendula, littoreas figunt ad limina myrtos.
Nicoleos Pataræus adest, qui oracula Phœbi
Sustulit, & lycias fecit desistere sortes.
Credimus hunc nondum voces formare potentem
Quum primum spirare datum est, habuisse dierum
Notitiam, sciuisse Deum, diuinaq; iura.
Ieiunabat enim (testis Pamphylia, testes
Phœnices, Lycij, Cilices, & Achaica tellus)
Mercurij, Venerisq; die. nam lactea matris
Nutrimenta semel tantum potare solebat.

Cum puero creuit pietas, reuerentia, & omnis,
Vt paucis vtar, diuina, humanaq́ virtus.
Quidam ciuis erat Patarę male sanus, opumq́
Prodigus, hunc Iuuenis rebus iā funditus haustis
Velle inopes stupro natas exponere, sanctus
Audierat, quod ne fieret, tali obstitit arte.
Mane sub aurorę radios ter in illius ędes
Conflatum nitidos aurum proiecit in orbes.
Hac ope paupertas hominis depulsa pudorem
10 Virgineum, miserę́q domus seruauit honorem.
Vrbs Cilicum prӕclara Myron pastore carebat,
Propterea de vicinis regionibus illuc
Pontifices se contulerant, precibusq́ petebant
Assiduis, quid vellet agi sententia Diuûm.
Dumq́ ita consultant, vox hӕc audita, per vmbras
Intempesta suos dum nox conuolueret ignes.
Nocte fores templi qui primus adiuerit, esto.
Nec mora, dum templi limen custodia seruat,
In foribus Nicolaus adest. collegia patrum
Suscepere hominem, tanq̄ si lapsus olympo

Esset,

Esset, & à superis, atque imposuere coronam.
Quot verò memorabilibus resplenduit actis,
Prodigijsque, potens non est mea pandere Cliò.
Pauca tamen narrare libet. cum turbine nautæ
Deprensi Cilices magno clamore vocarent
Nicoleo viuentis opem, descendere quidam
Cœlituum visus sancti sub imagine patris,
Qui freta depulso fecit placidissima vento.
Treis pueros quos impatiens proconsulis ira
10 Iusserat occidi, properans subtraxit ab ictu
Ensis, & absoluit iustos à crimine falso.
Cum Tiliam Triuiæ sacram prostrasset, in aura
Est audita graui fugiens dea flere vlulatu.
Cum ieiuna fames illas sæuiret in oras,
Venit ad appulsas vicina ad littora puppes,
Et Cereris magnam, pharias quæ annabat ad urbes,
Mercatus partem, nautis (mihi credite) dixit,
Crescet vestra Ceres, eadem mensura redibit,
Quæ fuit in sicula, Cererem quæ protulit, ora.
Sic senior, sic dicta fides sine fraude secuta est.

Cætera prætereo longum factura volumen.
Pertransire tamen nequeo, quod funere ducto
Cœpit ab illius membris decurrere riuus
Imbris odorati, qui longa in sæcula fluxu
Perpetuo labens morbos auferre solebat.

DE CONCEPTIONE BEATÆ VIRGINIS MARIÆ.

Grata salutiparæ lux est octaua parenti.
10 Hæc etenim fuit illa dies, qua iuncta marito
Anna diu sterilis tandem concepit, & ista
Pullulat ab radice grauis discordia rixę.
Sed iuuat istius, quibus obseruantia festi
Venerit ex causis, paucis subnectere verbis.
A Dacis rediens abbas Helisinus ad arua
Anglica iam maris oceani spatiosa secabat
Æquora, cum Boreas vastos attollere fluctus
Cœpit, & obscuro cœlum subtexere nimbo.
Iam crebro polus igne micat, cū grandine raucus
Erumpit fragor, & tonitru caua nubila frangit.

Ecce,

Ecce ratis concussa salit, proramq; supinam
Porrigit in nubes, subitoq; cadentibus vndis
Prona ruit, rursumq; leui volat ardua saltu,
Auster adest, feriensq; ratem contorquet, agitq;
In gyrum, pelagusq; vomit per transtra, forosq;.
Nec mora flagranti correptum fulmine velum
Acribus ignescit flammis. incendia rector
Tanta videns clauo præceps de puppe relicto
Labitur, & nautis gelidus timor alligat vlnas.
10 *Dum trepidant omnes, subitò super æquora uisa est*
Forma viri procera humeros vestita, caputq;
Pontificali habitu, vocesq; erupit in istas.
Huc Helisine veni, tibi enim tibi nuntia porto,
Prodijt exiliens, quem sic affatur imago.
Si cupis incolumes socios è turbine tanto
Ducere, & in patrios tutus remeare penates,
Egregiam promitte diem celebrare quotannis,
Qua Christi concepta parens, octaua Decembris
Lux ea, si menses eius numerabis ad ortum.

Annuit his, votumq́ pater suscepit, & aër
Continuò incœpit pulso clarescere vento.
Motaq́ composito siluerunt æquora fluctu.
Fluxit ab hac maris irati formidine festum.

DE SANCTA LVCIA.

VEnit ad Australem lampas titania metam,
Atq; subit caprum, verso temone quadrigam
Flectit ad arcturum, pluuioq́ recedit ab Austro,
10 *Producitq́ dies, dederat quę tempora nocti,*
Subtrahit, & longæ nimium iam pœnitet vmbræ.
Mane oritur cum sole Draco contortus in orbes,
Complectensq́ viri, piscis quoq;, & aurea quondam
Threicij Vatis lyra, quæ placauit Auernum,
Ac maris, vt perhibent, olim, nunc incola cœli
Cæruleus Delphin. tali stipante caterua
Phœbus ab infernis superos ascendit in orbes.
Diua Syracusias inter sanctissima nymphas
Lucia, quam magno quondam celebrauimus orsu,
Nunc addenda breui nostris modulamine fastis.

Pascasio siculę dum sub Proconsule gentes
Vitam agerent infelicem, quia durus, & atrox
Prædabatur opes, & quod magis vrit, honorem,
Cædibus instabat, Christum confessa virago
Matris Eleusinæ calathos derisit, & aras
Persephones reginæ Erebi, si fabula vera est.
Hæc causa est quod vincla tulit, quod clausa profundo
Carcere, quod perpessa graues virguncula pœnas.
At quia virginitas res est odiosa tyrannis,
10 Jussa est ad commune trahi vitianda lupanar,
Sed noua res, & opus cunctis mirabile sæclis
Contigit, extemplo facta est immota, soloq;
Sic hæsere pedes, ac si radicibus alte
Defixis in grande nemus conuersa fuisset,
Ut memorant prisci Vates de Virgine Daphne,
De Dryope, & Myrrha, de germanis Phaëthõtis.
Mille uiris iuga multa boum coniuncta labore
Sudauere diu inualido. Stipata deinde
Conflagrante rogo non est exterrita flammis,
Non est læsa igni. demum per guttura ferro

In sacras animę latebras spirauit adacto.
Alba Decembrales aurora reduxerat Idus,
Cum patuit reduci superûm domus alta puellę.
Mercurij post ista dies solennia secum,
Tempora quę vulgus dicit, ieiunia portat
Tres complexa dies, quę constituere parentes,
Vt transiret hyems nostris innoxia rebus.
Neu raperet vites Boreæ penetrabile frigus,
Nostra nec auferret glacialis ouilia bruma.

10 DE SANCTO THOMA APOSTOLO.

ANnua festa Thomæ vigesima prima Decẽbris
Fert Aurora, patres Didymum dixere, ꝙ ipso
Nouerit ex tactu sanctæ vestigia plagæ.
Nam duo cõplexa est perfecta scientia, firma est,
Et manifesta, fides firma est, manifesta vocari
Cum sit cæca nequit, sed quæ de sensibus exit,
Partibus ex geminis cõstat, nã firma vocãda est,
Cum dubio careat, clara est, manifesta, patensq́,
Nam sibi sola sat est, omnisq́ superfluit auctor.

Hac ratione Thomam didymum dixere parentes.
Sed tamen aduertas, quod & altera nominis eius
Sit ratio forsan melior, Thoma nanq; vocatur
Voce palæstina, geminū quod Roma, quod Hellas
Appellat didymum. didymum dixere Pelasgi,
Non quod ei fuerit geminata scientia, verum
Quid nomē Thoma significet monstrare volentes.
Prima quidem ratio magis ingeniosa, sed ista
Verior est, si vis ambas, amplectitor ambas.
10 Medigenas postquam gentes, & Parthica regna
Hyrcano vicina solo peragrauit, & illis
Fecit nota locis magni mysteria Christi,
Nuntius Indorum regis rubri æquora ponti
Mensus in Assyriam venit, fabrumq; per vrbes
Quærebat, qui tecta suo sublimia regi
Schemate Romano fabricaret, & amphitheatrum.
At faber astrorum natus de coniuge fabri
Astitit, & fabrum sese confessus habeto
Hunc ait, ostenditq; Thomam tum forte per vrbis
Cæsaris fora reptantem. quid plura? subintrant

Æquora

Æquora rhiphæo spirante ad carbasa vento,
Nã ruber humẽtes sinus est porrectus ad Austros,
Quo gelidus cursu Boreas fert vela citato.
Aduenere locos, vbi connubialia princeps
Festa celebrabat discis redolentia plenis,
Viscera fumabant, & erant communia vulgo,
Accubuere epulis. casu citharistria virgo
Hebraico modulans laudem sermone Tonanti
Hic aderat. dulces vt sensit Apostolus hymnos
10 Iuit in excessum mentis, subitoq; remansit
Attonito similis conuerso in sidera vultu.
Ecce ministrorum quidam, dum forsitan illum
Deridere dapes putat, & contemnere festa,
Sancta hominis stricto percussit tempora pugno.
Tale nefas Deus est vltus, nam solus aquatum
Dum petulans percussor abit, ieiuna leonum
Venit in ora, tenent etenim rura illa leones,
Sicut nostra lupus, fera martia, dorcas, & vrsus.
Nec mora longa fuit, serui canis ore cruento
Attulit ad mensas, posuitq; sub ipsius ora

Princi-

Principis inuento diuulsam à corpore dextram.
Hoc animaduertens princeps deprendit in ipso
Esse viro diuini aliquid. Christoq; recepto
Protinus ad sacrum venit cum coniuge fontem,
Totaq; paulatim fines diffusa per illos
Barbara gens confessa fidem; Christumq; secuta est.
His ita in Æthiopum sterili regione peractis,
Oceani sulcantur aquę, Zephyroq; secundo
Persida transgressi patrijs potiuntur harenis,
10 Qua fuerant magno statuenda palatia sumptu.
Rege salutato cum primum Lucifer ortus,
A quæstore Thomę conflata pecunia dudum
Ergô operis tanti subito numerata, subinde
Rex abiens totum bellis exercuit annum.
Interea sine re viduas, sine dote puellas
Mendicosq; omneis cogens dispescuit aurum
Omne Thomas, Regiq; domū cōstruxit olympo.
Rex vbi cognouit fraudem, si dicere fraudem
Fas opus est sanctum, subitò coniecit in atri
Carceris antra virum. sed mox reuocatus ab Orco

DE NATIVITATE DOMINI.

Fortunata dies vigesima quinta Decembris
Tot titulis splēdens, tātis ornata trophæis.
Tota sub Augusto, gemini quem limina Jani
Ter clausisse ferunt, tellus pacata silebat,
Sæuáq; depositis Bellona quieuerat armis,
Cum bona tam felix pepererunt sidera tempus.
Roma triumphatum scribi mandauerat orbem,
10 Solennemq; dari sibi regna per omnia censum.
Et cum quisq; solum peteret natale, suamq;
Tenderet in patriam, senior cum coniuge Joseph
Jn Bethlehemeos ducens asinumq;, bouemq;,
Venit agros, quòd ab oppidulo descenderat illo.
Hospitibus uerò cum plena frequentibus essent
Vndiq; tecta, larem paruo sibi legit in antro,
O memoranda dies, & aperto splendida cœlo,
Nox erat, & capro iunctus tellure sub alta
Sol gradiens nostri radiabat sidera cœli.
Cancer in excelso stellati cardine mundi

Stabat,

Stabat, in occasu qui fert in vertice Delta
Dux signorum Aries, Libræ duo brachia in ortu,
Cum soboles diuina nouem iam mensibus actis
Prodijt, & Christus terris apparuit infans.
Mox iubar immensum sine lumine solis, & ignis
In tenebris ortum toto resplenduit antro.
O lux quæ nostri decus es, & gloria sæcli.
Tum subitò ex sese, quam non acceperat ortam
Progeniem cernens tanti miracula partus
10 Mente volutabat Genitrix, aciesque silentem
In puerum fixas admirabunda tenebat,
Et genua insistens palmis ad pectora iunctis
Numen adorabat latitans sub imagine nostra.
O veneranda dies cunctis prælata diebus.
Ecce chori superûm magnis pæana sonantes
Cantibus assistunt timidis pastoribus, ó res
Nunquam visa prius, diui pastoria corda
Sollicitant, puerique docent cunabula nati.
Pastores igitur caulis abiere relictis,
Et videre Deum propter iumenta cubantem.

O miranda

O miranda dies nascenti conscia Christo.
Hac quoque nocte Magi clarum uidere cometam
Impendere iugis, cœloque ardere sereno.
Hic est ille Puer, de quo vulgata per orbem
Carmina fatidicæ quondam cecinere Sibyllæ.
Tantaque concordi vates præsagia cantu.
Iste suo aduentu renouat Puer omnia, leges,
Sacra, sacerdotes, secum noua sæcula portat.
Nec contentus erit Iudæi limite regni,
10 *Sed faciet gentem regnis ex omnibus vnam,*
Imponetque suo tractum de nomine nomen
Gentibus, & regnis vsque ad confinia terræ
Vltima, & obsessis circumfuso æquore terris.
O præclara dies omni memorabilis æuo.
Ite lares procul inferni, discedite templis,
Gloria vestra ruit, veterem deponite fastum.
Delphice claude fores templi fallacis Apollo,
Cortinam tripodasque ferens ceruice sub Orcum
Labere, & ad Stygias tua fer responsa lacunas.
I Venus in tenebras, & tu Saturnia Iuno

Cum Ioue, maiestas vobis cum nulla supersit
Amplius in terris, Erebi descendite ad vmbras.
Rex verus sua regna subit, procul ite tyranni,
Ponite personas, & quos rapuistis honores.
Hic Puer, hic infans est, qui Titania fecit
Sidera, qui solem docuit consurgere ab ortu,
Tendere ad occasum, quo tempora quattuor anni
Ordine partiri, terrisq; infundere posset
Semina tot rerum, tanta est in corpore virtus
10 Exiguo, teneris tam mira potentia membris.
O dilecta dies albo numeranda lapillo.
Ætherei patris manet alta mente repostum
Et latet in membris verbum mortalibus, ó res
Quæ caret exemplo, pietas diuina ferendę
Hanc opis est meditata viam, descendit ab alta
Maiestate volens humili succurrere mundo,
O iucunda dies alacri dignissima plausu.
Iste Puer siccis ibit super æquora plantis
Ventorum, pelagiq; potens. dominabitur Orco,
Ex Stygijs reuocabit aquis in corpora vitas

Cum volet, ægrotis eius diuina voluntas
Infundet, quoties erit implorata, salutem.
Et quandoque prius. nobis amor illius ingens
Non expectatis precibus succurrere nouit.
O lux fausta nouos inter celeberrima fastos,
Qua Deus incœpit fracto succurrere mundo.
Aspicite vt nobis hodie se credidit, alto
Ethere descendens nostras se misit in vlnas.
Pauperis hospitij sordes non horruit Auctor
10 Noster, & humanis oculis apparuit ipse
Rerum opifex. quod si causam quę mouerit illum
Quæritis, hoc pietas opus admirabile fecit.
O nox quę superas lucem splendore diurnam.
O nox delicias, nox quę fers omnia tecum
Gaudia, nox omni maior, meliorque triumpho.
O nox angelico cantu quę sola fuisti
Digna frui, nox fausta die festiuior omni.
Qua Deus in terras nectar pluit, ambrosiamque,
Mannaque, coryciosque crocos, & Hymettia mella.
Salue sancte Puer secli venientis origo

Progenies magni semper mansura Tonantis,
Sis bonus ætati nostræ, miserere tuorum,
Et tua sit semper miseris clementia portus,
Hic vulgata leues aperire licentia ludos
Consueuit, dubiæq; aurum committere sorti.
Alueolum date, taxillos afferte, cubosq;
Post epulas clamant. longas consumere noctes
His studijs puerile opus est, & auara voluptas.
Ludere vis? ne quid nimium, curare memento.

10 DE SANCTO STEPHANO PROTOMARTYRE.

A Ltera lux primi celebrat solennia testis.
Primores fidei septem legêre ministros
Insignes probitate viros, ante omnia castos,
Qui regerent muliebre genus, viduasq;, nurusq;,
Istorum è numero Stephanus fuit. ipse docendi,
Ipse gubernandi curam officiumq; gerebat
Strenuè, & hunc odijs insectabatur acerbis
Plebs Iudæa neci iuuenem dare certa pudicum.
Prodigijs etenim magnis erat inclytus inter

Christi-

Christigenas, mirisq; modis taxare solebat
Perfidiam Iudæorum, figmenta, dolosq;.
Dũ fremit hæc rabies, laqueos dum tendere certat,
Ecce lupus de gente rapax Isacidæ Saulus
Sese infert, vt in hunc primas exerceat iras.
Ingreditur turbam, verbisq; potentibus ignem
Seminat, accenditq; animos, & suscitat arma.
Pro patria, pro gente monet, pro lege, Deoq;
Non pugnare nefas, genus extirpare nefandum
80 Esse opus exclamat, falsi mala semina Christi
In teneris abolenda herbis, ne surgat in altum
Immortale seges animis paritura venenum.
Talibus alloquijs præceps excita iuuentus
Saxa rapit, volitant in morem grandinis orbes
Marmorei, multiq; fugant de mœnibus vnum,
Nec mora, nec requies, pulchrum sæuire putabant.
Quòq; magis noceant, augent clamore furorem.
Ipse vbi se fractum sentit, madidumq; cruore
Vicinumq; neci, genua incuruauit, & astra
Suspiciens vidit Christum, cœlosq; patentes.

Atq; ait · ó cœlorum opifex ignosce meorum
Carnificum furijs, Sauli miserere iuuentę,
Nam neq; se peccare vident, meq; accipe testem
Christe tuum gentemq; tuam seruare memento.
Sic ait, & sanctam tenues efflauit in auras
Suspiciens animam, iacuitq; in sanguine corpus.

DE S. IOANNE APOSTOLO ET EVANGELISTA.

10 Lecta dies Iani sexto celebranda calendas
Surgit. Ioannes centeno proximus anno
Auroram solito citius perducit ad ortum.
Consobrinus eum Christus (sic fama) volentem
Nubere, cum lympham dulci mutauit iaccho,
Traxit ab incœpto, venerisq; coërcuit æstum.
Commendauit ei matrem suspiria ducens
Vltima, & hanc eius tulit vsq; ad funera curam.
Hoc studio liber Lycias peruenit ad oras,
Multa vbi perpessus sæui rectoris ob iram,
Missus enim Romam portę fuit ante latinę
Limina,

Limina, supplicio, quo non crudelius vllum,
Nequiter affectus, feruens intrauit oliuum
Nudus, & in tristi sensit nil triste lauacro.
Vnctus in Athletæ morem sublimibus ausis
Exijt ad luctam inuitans hominesq́, Deosq́,
Securus vitæ, atq́ necis. rursumq́ reuersus
In Lyciam Patmi exilio multatur, inopsq́
Cogitur in vdis vitam traducere saxis.
Dicitur huc venisse magum certare volentem
10 Cum sene, & auxilio larium tentasse marinos
Ire super fluctus, & abyssum intrasse profundam,
Qua delphines eunt, habitant vbi grandia cete.
At Deus extemplo lemures horrescere fecit,
In medioq́ suas vires amittere ponto.
Tum magus infelix Stygijs desertus ab vmbris
Est oppressus aquis, animamq́ reliquit in alga.
Cæsaris extincti post tristia funera tandem
Regrediens Ephesum, viduam reuocauit ab Orco.
A Cratone viro fractos sapiente lapillos
Vt varias hominum curas, & inania vota

Argueret, signo crucis integrauit, & ipsum
Edocuit Cratona fidem, gemmasq; redactas
In cumulos nummûm ingentes donauit egenis.
Forte duos iuuenes Christi documenta professos
Pœnituisse videns, sua quòd patrimonia turbis
Pauperibus subita nimium pietate dedissent,
Continuò fruticum fasces in publica missos
Compita in argentum vertit, iuuenesq; vocatos
Ante oculos plebis sermone redarguit isto.
10 Postq; diuitias bene distribuisse doletis,
Et facta est vobis pietas odiosa, querelas
Ponite, restituit Christus quæ acceperat, ista
Ferte domum, Christus vestro non indiget auro.
Ipse est qui syluis frondes, qui gramina campis,
Qui frumenta solo, qui poma, nucesq; quotannis
Arboribus tribuit, qui cuncta animantia pascit.
Hæc virgulta, istos fasces, quos cernitis, ipse,
Non ego, in argentum vertit, nec cessat in horas
Gignere opes varias, terram transformat in aurũ,
Rorem in margaritas, gignit per littora gemmas
Chrysoli-

Chrysolitos, & carbones, nitidosq; pyropos.
Pars haec vestra, nihil coeli sperate deinceps.
Ista senex: iuuenum subitò mutata quierunt
Pectora, & in lacbrymas versi mala lucra, & aua
Execrantur opes, auriq; ardore leuantur, (ras
Viminaq; in formam subitò rediere priorem.
Cum foret in populo paucis post nata diebus
Seditio, triuiae ad templum, quò dona ferebant
Undiq; mortales terris ex omnibus, vna
10 Cum plebe, & patribus veniens à culmine summo
Illud opus, quod tota Asia immortale putabat,
Et quod erat numeratum inter miracula septem,
Cum tonitru in terram fecit procumbere magno,
Et quò flagrantem premeret Proconsulis iram,
Mortiferis hausit cyathis aconita duobus.
Atq; duas tali potu de corpore pulsas
In sua mēbra animas tulit ex Acheronte profundo.
Prospiciens tandem sibi summū incumbere tēpus,
Viuus humum subijt, corpusq; in manna redactum.
Sunt qui translatum credant orientis ad hortos.

In

In ſuperos quidam, cœloq; ardente potiri.
Huic Vates Aquilę formam tribuere, q alto
Deſcribat ſermone Deum, q lumine viuo
Ac vegeto ſenſu vidit myſteria Chriſti.

DE INNOCENTIBVS.

Altera mœrorē, lachrymas, miſerandaq; ſecū
Fert lamenta dies, nā rex audita Magorū
Herodes poſt verba anno crudele ſequenti
10 Eſt aggreſſus opus, cui par non viderat vnq̄
Sol, qui cuncta videt tellure, nec omnibus vndis,
Nam Bethlehemeos profundi ſanguine campos
Iuſsit, & infantes, quot erant in finibus illis,
Enſe trucidari cupiens extinguere Chriſtum,
Quem dixere Magi dominum, regemq; futurum.
Sed celer aërio labens per nubila curſu
Nuntius hæc ſcelera, & caſus prædixerat iſtos
Ante ſeni, puerumq; illis curarat ab oris
Hermopolim, quę tunc erat vrbs Ægyptia, ferri.
O infame nefas, quod deteſtanda libido

Re-

Regnandi, quod mens fastu vitiata superbo
Protulit, infantes nudos à pectore matrum
Diuulsos stricto miles mucrone secabat.
Nec sceleris tanti causam furor ille sciebat.
Nam puduit regem causas aperire nefandæ
Cædis. in excelsas nubes, in sidera clamor
Exijt, & spumans fluxit cruor vsq; sub Orcum,
Vicinę planxere vrbes, audita per agros
Noctes atq; dies fletum, suspiria matrum.
10 Hac quoq; (sic fama est) in tempestate peremptus
Regius est infans, qui lactabatur in illis
Forte locis, tantum dabat ira furentibus ignem.
Propterea lætos luce hac ecclesia cantus
Præterit, & tristi luget tot funera voce.
Cum tamen in solis sacram solennia lucem
Hæc veniunt, quia læta eius natura diei est,
Cantica supprimimus tristem testantia casum,
Et per templa chori repetunt Aleluya canentes.

DE

DE SANCTO SYLVESTRO.

P Ontifici summo lux vltima mensis, & ãni
Dedita Syluestro. praeclara negocia, vitae
Integritas, non ambitio, quae tempore nostro
Imperat, ad tantos illum perduxit honores.
Ciuis erat Romanus opes, penus, horrea, mensas,
Ac loculos in egenorum miserabile vulgus
Fundebat pietas imis innata medullis.
10 Multa sub atroci vitae discrimina passus
Tarquino praefecto vrbis, secessit, & altum
Se in Soracte tulit, sub quo delabitur amnis
Albula, & in tacito fugit mala tempora saltu.
At postquàm soboles Helenae sanctissima Caesar
Constantinus apud Diuos, hominesq; fauorem
Nactus in excelso vidit crucis aëre formam,
Et Petri, & Pauli veros assistere vultus,
In terrena Deus fecit descendere pacem
Regna, cruentatos prohibens regnare tyrannos.
Tum rediit tandem Romam Soracte relicto.

Atq;

Atque sub Augusto magnos sortitus honores
Credidit è Stygijs vmbris se in sidera tolli.
Tunc synodus Nicæna fuit celebrata sub ipso
Cæsare, & impietas Arri damnata volentis
Partiri naturam vnam Natique, Patrisque.
Cæsar hic in nostram gestans pia pectora gentem
Maxima templa Deo, Diuisque eduxit in auras,
Immensas donauit opes, uasa aurea, fundos,
Vnde sacerdotes magnis prouentibus aucti.
10 Romā ipsam (quid multa moror?) donauit. ad agros
Threicios abiens aliam sibi condere Romam
Instituit, qua se angustis duo faucibus ampla
Æquora coniungunt contra Chalcedonis arua.
Magna quidem memorant alij miracula ab ipso
Edita Syluestro. sed nullus idoneus auctor,
Nec testis productus adhuc, ideoque relinquam
Talia quæ possunt quædam figmenta videri.
Nostra etenim nugas, deliramentaque damnat
Relligio, nec dat linguis mendacibus aures.
Tunc quoque, rhiphæo qui sunt sub cardine, Iberes

Ad Christi venere fidem. captiua putatur
Conuertisse feras gentes, & barbara regna
Fœmina, quæ fines bello peruênit ad illos.
Per varios igitur casus, per plurima vitæ
Tædia Syluester placidam sine sanguine tandem
Mortem obijt, Diuûmque domos peruênit ad altas.

FINIS.

GLoria vestra meo, quia vulgatissima, Cantu
Non eget ô superi, vestræ plena omnia laudis.
Hæc cecini solis mortalibus, vt sua sursum
Ad vos corda leuent, & vos clementer eorum
Præsidium sitis contra phlegethontida gentem,
Et curetis apud magnum pro pace Tonantem
Assiduas proferre preces, nam regna fatiscunt
Omnia, bellorum longo vexata tumultu.
Impetretis item cum corpora nostra reposcent
Fata, domos nobis in summi vertice mundi.

OCTAVIANI ARCIMBOLDI.

Turpe erat antiqui vanissima numina saecli,
Exulis & fastos vatis vbiq; legi,
Christumq; & Diuos celebrari carmine nullo,
Quaeq; fuit salua Virginitate parens.
Carmelita notam hanc abstersit, dignus & ipse
Inscribi hoc albo, caelicolûmq; choris.

M. ANTONII BOSSII.

Quis Sulmonensi hunc dubitet praeferre poetam?
Aeque huic ingenij vena benigna fuit.
Sed canit ille suo falsos in carmine Diuos,
Hic verum in vera relligione Deum.
Inficiunt illic mores non pauca pudicos,
Ex prauo reddet te liber iste pium.
Denique te in barathri secum trahet ille tenebras,
In caelum hic tollet. si sapis, ista lege.

Hunc = i P

Ex Græco A. M. ab eodem auct:
Ad Auctorem:

Inclyta Heroum cantasti gesta, Tuumq
Aureus et Langes exerit astra sup:
Quis te, quis sileat? sacroq carmine verax
Facta Heroum maxima gesta refert.

[illegible] ergo adscribere

ὁ κλέο ἡρώων μακρὰς ἔργα [illegible]
χρυσὸς καὶ Γάγγης ἄστρα ὀλύμπου [illegible]
[illegible] σιγήσει [illegible]
[illegible] μέλη [illegible]